

Wɔvɔvɔ dieke Luki dɔ maagina wɔnna

¹ N zɔa Tiwofilusi:

Vuosi pam kraŋŋɔna ba gbaŋ a maagu wudiekemba die dɔ yine tɔ sunsɔŋ.

² Die ba maagu wa wudiekemba vuodiekemba die dɔ benne piiliku me wo dɔ yene ta balɔ tɔ wa.

³ Naa chɔaŋ ma die n gbaŋ gbaŋ die n muŋŋɔna a pɔasi a sɔba wɔaha gie mana chɔasɔsɔ a piiliku me wo aŋaŋ a ganana die wo, ta yile dɔ dɔ nan dɔ vɔna n muŋŋɔna maagu a dɔsɔna die a yɔ fɔ.

⁴ N yiwo naa amɔ fɔ sɔmma wudiekemba mana ba dagɔna fɔ wa chɔaŋ.

Jɔɔn vuodieke dɔ sɔnana vuosi Nɔmɔŋ nyaabu maariŋ muvɔliŋ wɔa

⁵ Saŋŋa dieke Herodi die dɔ yine Judia naakpenkɔrɔka, die Nɔmɔŋ kɔkaabitɔ wɔnɔɔ die benne ba wasa wa Zakaria, die vɔ nyɔŋ wa Abija, Nɔmɔŋ kɔkaabitɔ buuriŋ ma; die vɔ hɔgɔ Elizabeti dɔaŋ die yiwo Arɔni haaguŋ.

⁶ Ba bale wo mana beriŋ die vɔna muŋ Nɔmɔŋ jigɔŋ, ta ba muŋŋɔ a dɔ Nɔmɔŋ mɔraha aŋaŋ vɔ sieti mana.

⁷ Ama die ba wo ballɔ dama Elizabeti die yiwo hɔgɔpɔrɔŋ, ta vɔ ŋaŋ Zakaria mana die dɔ faasi kɔrɔŋ aŋaŋ ba baŋ mɔrɔ.

⁸ Daan kaanɔ Zakaria aanɔ ɔ chaaku tɔɔma sanɔa dɔ kenɔ tugi, ta die ɔ ga tɔɔma a yɔa Nɔmɔn, sɔba ɔ naana yie die wo.

⁹ Die ba taa wa daraa a vɔarɔ wa sɔba banɔn Nɔmɔn kɔkaabitɔba dagɔn dɔ sina die, dɔ ba vɔarɔ vuodieke dɔ baanɔ nan juu Nɔmɔn jɔamɔn juokpenkpuku ma a juu Nɔmɔn nyɔnnyɔɔgaha. Die ba taa daraaha ta die Zakaria die dɔ dii. Die wɔa die ɔ ga juu juoku,

¹⁰ ta daadamba die dɔ zie yenni me a juusa Nɔmɔn sanɔa dieke ɔ jɔnana nyɔnnyɔɔgaha.

¹¹ Womi Nɔmɔn malaka die dɔ kenɔ a nyɔn ɔ jiginɔ a zie Nɔmɔn koriku nuudiiginɔ chaanɔ jigidieke ɔ jɔna nyɔnnyɔɔgaha.

¹² Die Zakaria dɔ yene wo wo die ɔ sɔkpaanɔ dɔ vɔɔ ta nɔmaamɔn dɔ yigi wo.

¹³ Ama ta malakaka die dɔ balɔ a yɔ wa dɔ, “Zakaria, da vaa nɔmaamɔn yalla fu! Nɔmɔn wɔnɔ fu juusɔku mɔn, ta fu hɔgɔ Elizabeti nan murɔ buadembinɔ a yɔ fu, ta nɔ nan wa wa Jɔɔn.

¹⁴ Fu sɔnɔ nan faasɔ fɔalɔ fu bua wa murɔn wɔa ta vuosi pam dɔanɔ sɔgɔtɔ nan fɔalɔ ba murɔna wa wɔa,

¹⁵ dama ɔ baa ɔ yiwo vuokpuɔn Nabidie Nɔmɔn nɔnɔnɔ. Ʋ ka baa ɔ nyu daanɔ yaa daahagɔrɔn. Ʋ nan suuli aanɔ Nɔmɔn Haalɔn a nyɔn sanɔa dieke ɔ nunɔ dɔ yalla ɔ nyuuti.

¹⁶ Ʋ nan yi Izara vuosi pam yinɔnɔ kenɔ ba Yɔmɔtienɔ Nɔmɔn jiginɔ.

¹⁷ Ʋ nan dɔ yallɔ Nɔmɔn Haalɔn aanɔ hagɔrɔn sɔba Nɔmɔn naazɔa Elaja die dɔ yalla hagɔrɔbu die wo. Ʋ nan wolɔnɔ tɔ Yɔmɔtienɔ, ɔ nan yi vuosi yaalɔma ba ballɔ bɔbra, ta yi vuodiekemba dɔ

kana ka dı Nımıy an ba yaala ba tuo v nvan, v nan bı yi an vuosi yi siri a gbara ba Yomutien kenin.”

18 Zakaria die dı balı a yı malakaka dı, “Lalıa manı baan yi a summa a baarı naa bala ka yi? Dama n yiwo daajakıı, ta n hıgıv dıan dı faası a kırıı.”

19 Malakaka die dı yınıı a balı wa dı, “Manı, n yiwo Gabiriali, vuodieke dı kalla Nımıy nıııa; ta v tın mıı dı n kenı balı wıvıınaıa gie a yı fıv.

20 Ama ka tuo n wıaha dii wudieke dı bala ka yi sanıa dieke dı mına. Fıv kana ka tuo mıı dii wo wıa, kaan bıagı a balı wıa a ga tıgı daa dieke wıaha dı balla a kenı yı wusie.”

21 Ama daadamba die dı zie a chısa Zakaria ta yile dı bıa v yıası die Nımıy jıamıy juokpenkırıkırı ma.

22 Die v kenne a nııı wa, die v ka bıagı a balı wıa a yı ba. Die ba mıııı dı v ye wo wııı Nımıy jıamıy juokpenkırıkırı sııı. Die v kana ka bıagı bala wıaha, die v nagı v nuusi a dagı ba wıa.

23 Die v tıııma sanıa Nımıy jıamıy juokpenkırıkırı ma dı tıanna wa, die v yınıı kılı.

24 Naa kvanı chaan v hıgıv Elizabeti die dı yigi nyuuti, ta die lıbırı v gbanı tıgırı me a ga tıgı chııı anıv,

25 ta die v kenı balı a yı v gbanı dı, “N Yomutien Nımıy tınna naa a yı mıı, ta chıgı mıı zııııı a vıarı mıı vıııı me.”

Malaka die dı mvlına Yısa maarııı dene

26 Elizabeti nyuuti chuti ayvaba ma Nmuj die di tun v malaka Gabiriali v ga tun kaanu di benne Galili tungban ma ba wasinana Nazeriti,

27 di v yaa tuntumuj a ga yi havvubinj wonyi die di zina dembinj ta die baa v yalli daa wonyi ba wasinana Josefu, vuodieke die di yine naan Davidi haaguj. Havvubike saanj die yine Meri.

28 Die malakaka di kenj v jiginj a baari di, “Sugudvaginj bie fu ma, ti Yomvotienj Nabidie Nmuj bie fu jiginj ta yi alibarika a yi fu pam!”

29 Meri sikpaanj die di faasi vuv yaa gamma malakaka wvbalikaha ma, die v yile waha chias di sina die.

30 Malakaka die di balu a yi wa di, “Meri, daa vaa nmaamuj yalla fu dama Nmuj sunj fiati fu ma.

31 Nan yigi nyuuti a muru vadembinj an ni wa wa Yisa.

32 U baa v yiwo vuokpuij ta ba wasima wa Nabidie Nmuj Bva. Ti Yomvotienj Nmuj nan yiwo naakpenkpuij siba v chvovkuvuj Davidi die di sina die wo,

33 v baa v yiwo Jakobu haagisi sunj naakpenkpuij haahuu, ta v naari wo kpatinj!”

34 Meri di pias malakaka di, “N zi dembinj, ta naa baa ka lia a yi?”

35 Die malakaka die di yinj a balu a yi wa di, “Nmuj Halikasika nan kenj a sunj fu ma, ta Nmuj haguivv nan ligi fu. Naa chianj ma ba nan wa vvakasi wa Nmuj bva.

36 Ama summa a baari fu sugitaa Elizabeti vuodieke di korinna wa, lele v yigi wo nyuuti,

chutta ayɔɔaba wɔnna a baa ɔ mɔri buadembin,
wɔnɔn vuodieke die ba wasɔnana wa hɔgɔpɔriɔn,

³⁷ dama wɔnɔn wori Nɔmɔn dɔ kaanɔ biagi a yi.”

³⁸ Meri die dɔ baari dɔ, “Tɔ, manɔn n yiwo
Nɔmɔn yɔmɔ, die yi a yɔ mɔn sɔba fɔ bala die wo.”
Die malakaka die dɔ wa a nyɔn a ga ta va wa.

Meri die dɔ kaagɔna Elizabeti dene

³⁹ Ka kɔanɔn chaanɔ Meri die dɔ yi siri lagɔ lagɔ
a ga tɔn kaanɔ Judia ma, Judia tɔngbanɔ yaa wa
kunkoge,

⁴⁰ mi ɔ ga juu Zakaria tiginɔ me a waasɔ
Elizabeti.

⁴¹ Elizabeti die dɔ wɔnna Meri waasɔku,
bɔanyaalika die dɔ dɔnɔ ɔ nyuuti ma. Womi die
Nɔmɔn Haalɔbu die dɔ suuli Elizabeti,

⁴² die ɔ faasɔ a keesi nɔmɔnsikpenɔ a baari dɔ,
“Nɔmɔn alibarika bie fɔ ma a tɔnɔ hɔgɔba mana,
ta bi bie bɔa dieke fɔ balla fɔ mɔri wa ma!

⁴³ Bia yine ta n Yɔmɔtienɔ nunɔ dɔ kenɔ n jiginɔ
giena?

⁴⁴ N dene a wɔnɔ fɔ waasɔku, bɔanyaalɔ dieke
dɔ benne n nyuuti ma wa dɔ dɔnɔ ananɔ sɔgɔfɔlɔnɔ.

⁴⁵ Fɔnɔn vuodieke dɔ tuone a dii dɔ Nɔmɔn dɔ
bala wudieke wo nan kenɔ yi wusie, sɔgɔfɔlɔnɔ
yiwo fɔ sɔti.”

Meri die dɔ birɔna Nɔmɔn dene

⁴⁶ Die wɔa Meri die dɔ baari:
“N birɔ Nɔmɔn n sɔnɔ ma,

⁴⁷ ta yaa sɔgɔfɔlɔnɔ Nɔmɔn vuodieke dɔ yine n
Gbɔgbatɔtaantɔ ma,

⁴⁸ dama ɔ chɔgɔ wa manɔn vuodieke dɔ yine
ɔ hɔgɔlɔa yɔmɔ zɔɔlɔnɔ.

A nyuj jinne yaa gamma, vuota mana nan baaru
n yiwo sugifaluj tien,

49 dama haguɾitien Nɔmuj tuj wa
tɔnkɾuma a yɪ muj,

ɔ saanj yine kasɪ.

50 Ʋ bi yaa zɔɔluj ananj vuota diekemba dɪ
chɪgɪnana wa saɳɳa mana.

51 Ʋ tuntɪ wa ɔ nuuj a tuj haguɾuj tɔuma,
ta chɔɔsɪ kalinbaantielin wɔsaɳka.

52 Ta wuri naakɾuma ba naaluj ma,
ta kɔtɪ wabɪtɪ,

53 ta yɪ vuodiekemba kɔɳ dɪ yalla nyindiiki vɪna
ta vaa nyintitielin dɪ ga ananj nuuwɪaga.

54 Ta dɪ nɔa dieke die ɔ yɪna tɪ chɔɔɳkɔsɪba
Izara vuosisi die dɪ yine ɔ tɔntɔntɪba,
ta suɳɳi be.

55 Ta bi tɪnsɪ, a chɪgɪ Abarahami ananj ɔ haagɪsɪ
zɔɔluj
yaa gamma haahuu!”

56 Meri die yiwo chɪtɪ ataa Elizabeti jigɳɳ ta
die viiri kuli.

*Jɔɔɳ vuodieke dɪ sɪnana vuosi Nɔmuj nyaabu
maarij wɪa*

57 Die Elizabeti maarij daanj die dɪ tɔgɪ die ɔ
mɪrɪ Bɔadembɳɳ.

58 Die ɔ jɔjɔɾɪtamba ananj ɔ maarij die dɪ
wɔnna wɔvɪuj dieke Nɔmuj dɪ yine a yɪ wa wa
ba mana sugɪtɪ die dɪ fiɪlɪ.

59 Die bɔanyaalɪka die dɪ tɔgɪna daraa anɪ die
ba baa ba gobi ɔ kolɪ, die ba yaala ba nagɪ wa ɔ
chɔɔɳ saanj Zakaria a yɪ wa,

60 ama die ɔ nun wo die dɪ baarɪ dɪ, “Aayɪ! U saan nan yi Jɔɔn.”

61 Ta ba balɪ a yi wa dɪ, “Nɪ tigiri me vuon wori ɔ saan dɪ yi Jɔɔn!”

62 Womi die ba nagɪ ba nuusi a dagɪ dagɪtɪ a pɪasɪ ɔ chɔɔn wa saan dieke ɔ yaala ba nagɪ yi bɔa wa.

63 Die ɔ nagɪ ɔ nuusi a balɪ ba dɪ ba yi wa gbanɪn, die ba nagɪ a yi wa, ɔ maagɪ dɪ, “Bɔa wa saan yine Jɔɔn!” Die dɪ yi vuon mana mamachi.

64 Lele womi Zakaria die dɪ biagɪ a balɪ wɪa bɪbra ta die a piili a bɪra Nɪmɪn.

65 Die nɪmaamɪn die dɪ yigi ɔ jɔjɔritamba mana, wɪaha gie die dɪ mɔsɔlɪ a ga tɪgɪ diekemba dɪ benne Judia kunkogin me mana.

66 Vuodieke mana die dɪ wɔnna wurɪ gie mana die dɪ yile a pɪasa tan dɪ, “Vuobia bɔa wa dɪ baa ɔ birɪn?” Dama die ba wɔn ye dɪ Nɪmɪn hagɪrɪn bie ɔ ma.

Zakaria die dɪ yinɪine balɪ Nɪmɪn wɪa dene

67 Nɪmɪn Halɪkasɪka die dɪ suuli bɔa wa chɔɔn, Zakaria, die ɔ yinɪi balɪ Nɪmɪn wɪa dɪ,

68 “Nɪ vaa tɪ birɪ tɪ Yɔmɔtien, vuodieke dɪ yine tɪnɪn Izara vuosi Nɪmɪnɪ,
dama ɔ kenye mɪn a ken sunɪn ɔ vuosi a gbatɪ ba a taan.

69 U yi tɪ wa gbɪgbatɪ hagɪrtien
ta ɔ yi Nɪmɪn tontontɔ Davidi haagɪn.

70 Kɔrɪn ma wa Nabidie Nɪmɪn die vaa wa ɔ naazɔalɪn kasɪmba dɪ balɪ naa dɪ,

71 ɔ nan gbatɪ tɪ a nyɪn tɪ dataasɪ nuusi me anan vuodiekemba mana dɪ hana tɪ

- 72 die υ bi baaru υ nan chigi ti choonkussin
zoolin,
ta υ kaan won daan υ nuakasika,
- 73 nua dieke die υ yina ti choonkussin Abarahami
wa.
- 74 Die υ hubu di υ nan gbatu ti a nyin ti dataasi
nuusi me
amu ti nan biagi a jian wa ta nmaamin wo
ti,
- 75 ta bi vaa ti yi vuokasi anan vuovuna υ ninna
ti musi ma mana.
- 76 Ta Funin n baa, ba nan wa fu Nabidie Nmun
naazua.
Nan wolin ti Yomotien ninna
a wonsi υ sien a yi wa,
- 77 ta balu υ vuosi di υ nan gbatu ba a taan
sanja dieke υ balla υ nagi ba taal a chaa ba
wa.
- 78 Wusie, ti Nabidie Nmun chiga zoolin
ta υ бага di bie ti ma ta ti gbatitaanin daraan
nan di su siba nmun posin,
- 79 ka nan chaan nyin nmunsikpen a yi
vuodiekemba mana di benne lumun ma
anan vuodiekemba di gbigine kun;
ka nan bi chaan ti nagisi ma an ti dia
sugidvagin sieku.”
- 80 Ka kvan chaan baa wa die di biruma anan
Nmun sinin, ta die ken ga haagin ma a ga bie mi
dee a ga tugi sanja dieke die υ vvarina υ gban
Izara vuosi me.

2

Yisa maarin wia
(Mat. 1.18-25)

¹ Saŋka mi die naalɓa jakɓoŋ ɔgusitusi die dɩ yi nɔaŋ dɩ ba buɓɩ vuodiekemba mana dɩ benne Romani tɩŋbaŋ mana mana ma ma.

² Die buɓɩku die dɩ bunne a yi wo, die Kirinusi die yine naaŋ Siria tɩŋbaŋ ma.

³ Die wɩa vuonɩ mana die dɩ yiŋŋi a ga ɔ tɩŋ dɩ ba buɓɩ wa.

⁴ Naa chɩaŋ ma Josefu die nyɩŋ wa Nazeriti Galili tɩŋbaŋ ma a ga Betilehemi, Judia ma ma jigidieke die ba mɩrɩna naaŋ Davidi. Josefu die ga wa mi dama die ɔ yiwo naaŋ Davidi haagɩŋ.

⁵ Die ɔ ga wa mi aŋaŋ Meri vuodieke die ɔ balla ɔ faari wa, dɩ ba buɓɩ ba, saŋka mi Meri die yaa wa nyuuti,

⁶ die ba yene bie Betilehemi tɩŋ ma wa, ɔ maarɩŋ saŋŋa dɩ tugɩ.

⁷ Die ɔ mɩrɩ ɔ hoɔɓɩta bua dembiŋ, die ɔ nagɩ garɩŋ a vili wo a nagɩ wa dɔaŋ dɔŋɩɩ nyindiike kpali ma dama chaamba juonehe mana die suuliye mɩŋ.

Yiyagɩrɩba aŋaŋ malakasisi wɩa

⁸ Die yiyagɩrɩŋ batanɩ die benne tɩka mi chaaku a daansa ba yiise hagɩrɩŋ ma yuku mi.

⁹ Ta die tɩ Yɔmɔtɩeŋ Nabidie Nɩmɩŋ malaka wɔnyɩ die dɩ a keŋ a sɔɔŋ ba jigiŋ, ta tɩ Yɔmɔtɩeŋ Nabidie Nɩmɩŋ chuulikperɩkpɩŋ die dɩ chaanɩ a giliŋ be. Die ŋmaamɩŋ die dɩ faasɩ a yigi be,

¹⁰ ama ta malakaka die dɩ balɩ a yi ba dɩ, “Nɩ da vaa ŋmaamɩŋ yalla nɩ! N yalli wa wɔwɔtɩŋ a keŋ dɩ n yi nɩ, wudieke dɩ baanɩ nan yi vuonɩ mana sɔgɩfaliŋ pam.

11 Yuku gie ba muru wa ni Gbɔgbatitaantu vuodieke di yine Nɔmɔn vuovɔarikɔn Masia wa, naan Davidi tɔn ma.

12 Naa balla ka dagɔ ni di ka seɔ yiwo wusie: ni nan ye ba nagɔna garɔn a vili bɔanyaalɔn a dɔaɔ dɔɔtɔ nyindiike kpali ma.”

13 Womi die malakasi pam die di nyɔn arɔzanna ma a keɔ a gɔti wɔnɔn wa ma ma, ba chɔa yɔla a bɔra Nɔmɔn di

14 “Ni kɔti Nabidie Nɔmɔn vuodieke di benne arɔzanna ma saan nɔmɔnsikpeɔ, ta sugɔdɔbagɔn bemme ɔ vuovɔarika ma tɔngbanka gie me.”

15 Die malakasisi die di vaa yiyagɔrɔba ta yinɔi a ga arɔzanna ma, yiyagɔrɔba die di balɔ a yɔ tamba di, “Ni vaa ti ga Betilehemi ma ma a ye wudieke di yine mi, ta Nabidie Nɔmɔn di balɔ a yɔ ti wa.”

16 Die wɔa die ba yi lagɔ lagɔ a ga a ye Meri aɔaɔ Josefɔ; ta bɔanyaalika die di dɔa dɔɔtɔ nyindiike kpali ma.

17 Die ba yene wo wo, die ba balɔ ba wudieke malakaka die di balla yaa gamma bɔa wa wɔa.

18 Vuodieke mana die di wɔnna yiyagɔrɔba die di balla die wo, die di faasɔ yi be mamachi,

19 ama Meri die di tɔnɔ wɔaha gie mana ta faasɔ a yile ɔ sɔn ma.

20 Ka kɔaɔn chaɔn die yiyagɔrɔba die di yinɔi a ga ba yiise jigin. Die ba ganana die ba chɔa yɔla a bɔra Nɔmɔn aɔaɔ wudieke ba wɔnna ta ye; die di seɔ yiwo wudieke malakaka die di bala a yɔ ba wa.

Die ba yına Yisa saan dene

²¹ Ba murına bwa wa ɔ daraa anu daraan, die ba gobi ɔ kɔli ta yi wa saan Yisa, saan dieke malakaka die di yına ta ba ye yigi ɔ nyuutiti.

Die ba nagına Yisa a yi Nɔmɔn dene

²² Die sanjka di tugɔ di Josefu anan Meri yi Mosisi muraha die di dagına die wo, di ba yi kaaba a wɔnsɔ ba gban Nɔmɔn jigin. Die wɔa die ba nagɔ bwa wa a ga Jerusalemi di ba nagɔ wa a yi ti Yɔmɔtien Nabidie Nɔmɔn,

²³ sɔba ba maagına die ti Yɔmɔtien Nabidie Nɔmɔn muraha ma di, “Hɔgɔlɔ nan Bwadembɔn nɔn mana yiwo ti Yɔmɔtien Nabidie Nɔmɔn sɔti.”

²⁴ Ta ba kaabi sɔba ti Yɔmɔtien Nabidie Nɔmɔn muraha di dagına die di, “Ba nagɔ nmarɔbɔsɔ ale yi kaabɔn.”

²⁵ Sanjka mi daa wɔnyɔ die benne Jerusalemi ma ma ɔ saan die di yi Simiani. Die ɔ yiwo vuovɔvɔnɔn a chɔga Nɔmɔn ta Nɔmɔn Halikasɔka di bie ɔ ma, die ɔ chɔsa sanja dieke Nɔmɔn di balla ɔ gbatɔ Izara vuosi a taan mɔn.

²⁶ Die Nɔmɔn Halikasɔka die di bala wa di ɔ kaan kpi sie ɔ ken ye Nɔmɔn vuovavɔvɔrɔ Masia wa.

²⁷ Womi Nɔmɔn Halikasɔka die di vaa Simiani die di ga juu Nɔmɔn jɔamɔn juokpenkɔrɔkɔ sɔn. Die Yisa chɔɔn anan ɔ nun die di yalla wa a ken juu Nɔmɔn jɔamɔn juokpenkɔrɔkɔ sɔkɔ di ba yi a yi wa wudieke Nɔmɔn muraha die di dagına wa,

²⁸ Simiani die di tuo bwa wa ɔ nuusi me ta die a pagɔ Nɔmɔn di,

²⁹ “N Yɔmɔtien, ka daan fɔ nɔari

vaa manuj fɔ tɔntɔntɔ kpi ta wa kuli anan
 sɔgɔdɔvagan, sɔba die fɔ bala mun die wo;
 30 dama n gban gban n nine ye Gbɔgbatɔtaantu
 wa, vuodieke fɔ tunna wa,
 31 vuodieke fɔ vɔarɔna a zien a yi buurin
 mana wa.
 32 U nan yi chaanuj ta dagɔ vuodiekemba dɔ kana
 ka yi Juu vuosi fɔ sien,
 ta nan bi yi vuosi yɔma fɔ vuosisi Izara tielin
 julɔma.”

33 Simiani balɔkɔ yaa gamma bua wa wɔa, die
 dɔ yi bua wa chɔɔn anan ɔ nun mamachi.

34 Simiani die dɔ jɔsɔ Nmun dɔ Nmun yi
 alibarika a yi ba ta balɔ yi bua wa nun Meri dɔ,
 “Nmun vɔarɔna bua wa gie dɔ ɔ ken an Izara
 vuosi pam nan yɔrɔ; ta ba pam dɔan ken ye
 gbattaanuj. Wɔnuj ɔ baa ɔ yiwo dagɔtɔ a nyuj
 Nmun jigɔn an vuosi pam nan balɔ a chɔsɔ ka,

35 amɔ vuosi pam sɔnanyile nan nyuj yɛn me
 ama wuj nan yi ta chɔsɔ fɔ gban gban fɔ sɔn
 pam.”

36 Die Nmun naazɔa jakɔn wɔnyɔ die benne
 mi ta yi hɔgɔ, ɔ saan die yine Anna vuodieke
 dɔ yine Fanueli bua ta bi yi Aseri buurin vuon,
 die ɔ yiwo hɔgɔjakɔn ta die a yallɔ chɔrɔ bɔna
 ayɔpɔyɔ nyɔna,

37 ta ɔ chɔrɔ wa die dɔ kpi ta va wa kpihɔgɔ
 ta ɔ beri bɔna banɔsɔ-nu anan anɔsa sanɔka mi:
 ama die sanɔna mana ɔ nɔan bie wo Nmun jɔamuj
 juokpenkpiukɔ sɔn a jɔama Nmun a bɔba nɔan ta
 jɔsɔ Nmun.

38 Sanɔka mi gban gban die ɔ ken haari ba ta
 birɔ Nmun, ta balɔ bua wa wɔa a yi vuodiekemba

mana die dɪ chɪsɪnana saŋŋa dieke Njɪmɪ dɪ bala ɔ gbatɪ Jerusalemi vuosi a taan wa.

Die ba yinŋine a ga Nazeriti dene

³⁹ Die Josefu anan Meri die dɪ yine wudiekemba Njɪmɪ mɪraha dɪ dagɪna wa a kpatɪ wa die ba yinŋi kuli ba tin Nazeriti, Galili me.

⁴⁰ Ta bua wa die dɪ birɪn anan haginɪn ta yaa yɪan pam, ta Njɪmɪ sɪn die dɪ fiati anan wa.

Yisa die dɪ yine wudieke saŋŋa dieke ɔ yine buabin

⁴¹ Bin nin mana Yisa choon anan ɔ nun nan ga wa Jerusalemi a ga dii gasɪtanɔ dɔɔgaka.

⁴² Yisa die dɪ tugɪna bɪna ban anan ale die ba ga dɪ ba dii dɔɔgaka sɪba ba nanana a won gara die wo.

⁴³ Dɔɔgaka kvan chan die Yisa choon anan ɔ nun die dɪ yinŋine a kule die ɔ wɪari Jerusalemi ma ama die ba ka sɪba;

⁴⁴ Die ba yile dɪ ɔ gutɪ wa daadamba ma, die wɪa die ba chɪn damɔɔmɪn ta wa piili a yaala wa ba vuosi anan ba zɔalin jige;

⁴⁵ ama die ba ka ye wo, die wɪa die ba yinŋi ga Jerusalemi a yaala wa mi.

⁴⁶ Ka daraa ataa daraan die ba ye wo Njɪmɪ jɪamɪn juokpenkɔkɔ sɪn, ɔ kalɪ anan Juu vuosi dɪdagɪrɪba a wɔmma wudieke ba balala ta pɪasa ba wɔpɪasika.

⁴⁷ Die dɪ yiwo vuodiekemba mana die dɪ wɔnnana wa mamachi anan ɔ yɪan anan ɔ yinŋi balɪkɔ.

48 Die ɔ chɔɔŋ aŋaŋ ɔ nuŋ die dɪ ye wo mi, die dɪ yi be mamachi pam; ɔ nuŋ die dɪ balɪ wa dɪ, “N bɔa, bɪa fɔ yi tɪ naa? Manɪŋ aŋaŋ fɔ chɔa sɔgɪtɪ paali chɔɔsɪ mɪŋ tɪ dɪ dɪa a yaala fɔ!”

49 Die ɔ yɪŋŋɪ a balɪ dɪ, “Bɪa yɪne nɪ tɪŋ dɪ dɪa a yaala mɪŋ? Nɪ ka sɪba a baarɪ dɪ mɔ dɪ n bemme n Chɔa tɪgɪŋ me?”

50 Ama die ba ka sɪba ɔ balɪkɔ chɪaŋ.

51 Die Yisa die dɪ yɪŋŋɪ a ga Nazeriti aŋaŋ ba a saaga yɪa ba. U nuŋ die dɪ tɪnsa wɪaha gie mana ɔ sɔŋ ma.

52 Yisa die dɪ bɪrɪma a gɔta aŋaŋ yɪaŋ ta Nɪmɪŋ aŋaŋ vuota sɔgɪtɪ dɪ fɪala ɔ ma.

3

Jɔɔn vuodieke die dɪ sɪnana vuosi Nɪmɪŋ nyaabɔ die dɪ wɔnsɪnana sɪŋ dene

(Mat. 3.1-12; Maki 1.1-8; Jɔɔn 1.19-28)

1 Saŋŋa dieke Naalɪba jakɔɔŋ Taberisi die dɪ dine naarɪ bɪna baŋ aŋaŋ anɔ wa, ta Pontiwosi Paliti gbaŋ die yiwo Judia nɪŋŋandɪsɪrɔ, ta Herodi gbaŋ die dɪ yi Galili naajakɔɔŋ, ta ɔ nɪmbɔa Filipi die yɪne Ituria aŋaŋ Tirakonitisi naajakɔɔŋ, ta Lasaniasi die dɪ yi Abilene naajakɔɔŋ,

2 ta Anasi aŋaŋ Kayafasi die yɪne Nɪmɪŋ kɪkaabɪtɪba nyɪŋkɔra. Saŋka gie Nɪmɪŋ die dɪ nagɪ ɔ wɪa a yɪ Jɔɔn, Zakaria bɔa wa; die ɔ bie wo haagɪŋ ma.

3 Die wɪa Jɔɔn die dɪ dɪ Jɔɔdani mɔgɪkɔrɪrɪ lɔga mana a mɔɔla a yɪa vuosi dɪ ba chɪgɪ nyɪŋ

ba tontumbiati ma an v su ba Nmuj nyaabu an Nmuj nagi ba tontumbiati a chaa ba.

⁴ Siba di maagina die Nmuj naazua Azaya gbanƙu ma di,

“Vuon benne haagin ma a keese a muɓla:

‘Ni wonsi ti Yomutien kenin sieti
ta vaa a tugisi a yi wa.

⁵ Gbaga mana nan suuli,
ta tana anan kunkoge mana jati.

Siegonte mana nan tugisi
ta siebaloti mana nan muɓi vuna.

⁶ Ta tujgbanƙa gie vuosi mana nan ye Nmuj di
baa nan gbatu ba a taan dene.’ ”

⁷ Daadan pam die di ken Jon jigin di v su ba Nmuj nyaan, die v balu a yi ba di, “Ninun nyinvuukehe gie! Muna kpaana ni di ni chigi nyun Nmuj sunyuri dieke di bala ka ken ni ma wa?

⁸ Ni yime wudiekemba di baan daga di ni sen chigi nyun ni tontumbiati ma. Ta ni da yilime ni sugiti ma di Abarahami yiwo ti chonƙuɓuɓu. N bala ni, Nmuj nan biagi a vaa tanaha gie birun Abarahami haagisi.

⁹ Laka won yi siri a gbari di ka chia tuisi; tu dieke di kana ka nyun nyunnyaƙa vuna ba nan chia ka a taan a nagi yi bolin me.”

¹⁰ Die daadamba die di piastu wa di, “Bia ti wa mu ti yi?”

¹¹ Jon die di yinji a balu ba, “Vuodieke mana di yalla nyinyeeke ale mu di v nagi kaanu a yi vuodieke di wone, ta vuodieke dan mana di yalla nyindiike mu v yi die gban gban.”

12 Mi lampotuosirin batan dı kenj dı v su ba Nımun nyaabu ta die a piastı wa dı, “Dıdagıru, lala tı ba tı yi?”

13 U yinji a balı ba dı, “Nı da kenj tuo a tıan nı muna nı tuo die.”

14 Ta sojasi batan dıan die dı piastı wa dı, “Ta tınıj nıj, bıa tı mı tı yi?”

Die v yinji a balı ba dı, “Nı da mugisi vuosi a tuo ba ligire yaa a chibi ĩmıncııbıstı a yı vuosi, ama nı vaa nı nine suuli nı tune.”

15 Ta vuosi die dı piili a yile ba sıgıtı ma ta yaa tama Joon ma, dı v nan kenj a yı Nımun Vuovarıkırı Masia wa.

16 Die wıa Joon die balı a yı ba mana dı, “Manıj n sıwa nı anıj nyaan ama vuodieke dı tıanna mıj kien, n ka tıgı vuodieke dı baan forisi v nıra guune gban. Wınıj v nan nagı Nımun Halıkasıka anıj bolıj a su nı sıgıtı.

17 U yallı wa v kpalıchaarkıj v nuuj me dı v chaarı zaaha ta nagı zaabiehe a yı v bumbıj me ta nagı zaakpeetı a yı bolı dieke dı kana ka kpise me.”

18 Joon die dı mıblına wıvınaha gie a yıa vuosisı, die v balı wıa yırı yırı a kpaan ba dı ba tarıj ba berıj.

19 Ama die v galıj naan Herodi nıj dama die v gbatı wa v gban gban v numbıa hıgı Herodiası a faarı ta bı yı wıbatı pam.

20 A kvan chaan die v bı yı wıban a gıtı a ma, ta ligı Joon dansarıka sıj.

*Joon die dı sına Yısa Nımun nyaan dene
(Mat. 3.13-17; Maki 1.9-11)*

21 Saŋŋa dieke Joŋŋ die dɪ sɪnana vuosi Nɪmɪŋ nyaabu, die Yisa dɪ keŋ ɔ jigiŋ dɪ ɔ sɪ ɔ gbaŋ. Mi Yisa die dɪ juusa Nɪmɪŋ, ŋmɪŋsikpeŋ die dɪ yuori,

22 ta Nɪmɪŋ Halikasika die dɪ keŋ sɔsɔ ɔ sikpeŋ aŋaŋ nyɪŋgbaniŋ sɪba ŋmarɪŋ. Ta lɔlɪŋ dɪ nyɪŋ ŋmɪŋsikpeŋ a baari dɪ, “Fɔnɪŋ fɔ yine n Buachoti; fɔnɪŋ n nine dɪ suuli.”

Yisa chɔɔŋkɔsɔlɪŋ wɪa
(Mat. 1.1-17)

23 Yisa die yiwo bɪna baŋɪsɪ-taa ta die a piili ɔ tɔsɔma.

Vuosi die yile sɪba ɔ yiwo Josefu bua; ta Josefu chɔɔŋ die yine Heli,

24 ta Heli chɔɔŋ die yine Matati, ta Matati chɔɔŋ die yine Liiva, ta Liiva chɔɔŋ die yine Meliki, ta Meliki chɔɔŋ die yine Janayi, ta Janayi chɔɔŋ die yine Josefu,

25 ta Josefu chɔɔŋ die yine Matatiasi, ta Matatiasi chɔɔŋ die yine Amosi, ta Amosi chɔɔŋ die yine Nahumi, ta Nahumi chɔɔŋ die yine Esili, ta Esili chɔɔŋ die yine Nagayi,

26 ta Nagayi chɔɔŋ die yine Maati, ta Maati chɔɔŋ die yine Matatiasi, ta Matatiasi chɔɔŋ die yine Semeni, ta Semeni chɔɔŋ die yine Joseki, ta Joseki chɔɔŋ die yine Joda,

27 ta Joda chɔɔŋ die yine Johanani, ta Johanani chɔɔŋ die yine Resa, ta Resa chɔɔŋ die yine Zerubabeli, ta Zerubabeli chɔɔŋ die yine Sialitili, ta Sialitili chɔɔŋ die yine Neri,

28 ta Neri chɔɔŋ die yine Meliki, ta Meliki chɔɔŋ die yine Addi, Addi chɔɔŋ die yine Kosami,

- ta Kosami choon die yine Elimadami, ta Elimadami choon die yine Eri,
- 29 ta Eri choon die yine Josua, ta Josua choon die yine Eliaza, ta Eliaza choon die yine Jorimi, ta Jorimi choon die yine Matati, ta Matati choon die yine Liiva,
- 30 ta Liiva choon die yine Simiani, ta Simiani choon die yine Juda, ta Juda choon die yine Josefu, ta Josefu choon die yine Jonami, ta Jonami choon die yine Elayakimi,
- 31 ta Elayakimi choon die yine Melia, ta Melia choon die yine Mena, ta Mena choon die yine Matata, ta Matata choon die yine Nafani, ta Nafani choon die yine Davidi,
- 32 ta Davidi choon die yine Jese, ta Jese choon die yine Obedi, ta Obedi choon die yine Boazi, ta Boazi choon die yine Salimoni, ta Salimoni choon die yine Nasoni,
- 33 ta Nasoni choon die yine Aminadabi, ta Aminadabi choon die yine Adimini, ta Adimini choon die yine Arini, ta Arini choon die yine Hezironi, ta Hezironi choon die yine Perezi, ta Perezi choon die yine Juda,
- 34 ta Juda choon die yine Jakobu, ta Jakobu choon die yine Aziki, ta Aziki choon die yine Abarahami, ta Abarahami choon die yine Tera, ta Tera choon die yine Nahori,
- 35 ta Nahori choon die yine Serugi, ta Serugi choon die yine Rewo, ta Rewo choon die yine Pelegi, ta Pelegi choon die yine Eberi, ta Eberi choon die yine Sela,

- 36 ta Sela choon die yine Kayinani, ta Kayinani choon die yine Afakisadi, ta Afakisadi choon die yine Siami, ta Siami choon die yine Nowa, ta Nowa choon die yine Lameki,
- 37 ta Lameki choon die yine Metusila, ta Metusila choon die yine Enoki, ta Enoki choon die yine Jaredi, ta Jaredi choon die yine Mahalaleeli, ta Mahalaleeli choon die yine Keenani,
- 38 ta Keenani choon die yine Enosi, ta Enosi choon die yine Sefi, ta Sefi choon die yine Adami, ta Adami choon die yine Nabidie Nmuj.

4

Sitaani die di magisina Yisa dene (Mat. 4.1-11; Maki 1.12, 13)

¹ Womi Yisa die di nyuj Joodani mugikpuru chaan, ta suuli aanj Nmuj Halikasika, Halikasika die di vaa u ga haaguj ma,

² mi die Sitaani die di magisu wa a ga tugudaraa banisu-nusa. Sanja mi mana die u ka dii jaan mana, die wia ka kvan chaan kon die di yallu wa.

³ Sitaani die di balu wa di, "Du yi fu sen yi Nmuj bua fu vaa tantu gie buruj nyindiike."

⁴ Yisa di yinji a balu wa di, "Di maaguya Nmuj gbanju sun 'Da nyindiike nyuna ma wia vuota di beri.' "

⁵ Mi Sitaani di bu nagu wa a jwalu nmujsikpen a dagu wa dunu ka gie mana lagu lagu,

⁶ ta balı wa dı, “N nan nagı yikoke gie añañ nyinti gie mana a yı fı, die ba nagı yı mıñ mıñ ta n nan bıağı nagıha a yı vuodieke mana n yaalala.

⁷ N nan nagı yikoke gie añañ nyinti gie mana a yı fı dı yı fı sısıñ gbirigi a jañ mıñ.”

⁸ Yisa dı yinñi a balı wa dı, “Dı maagıya Nımıñ gbañku sıñ dı, ‘Vuota jaama tı Yomutien Nabidie Nımıñ nyına ma ta bı dıa v nyına ma!’ ”

⁹ Die Sitaani dı bı nagı wa a ga Jerusalemi a nagı wa a jıbalı zien Nımıñ jamıñ juokpenkpıku sikpen me, ta balı wa dı, “Fı sen yı Nımıñ Bıa yugı a chigisi tıngbañ,

¹⁰ dama dı maagıya Nımıñ gbañku sıñ dı, ‘Nımıñ nan vaa v malakasisi mıññi daansıma fı.’

¹¹ Dı bı maagı dı, ‘Ba nan tuoli a tuo fı ba nuusi me amı fı naabıñ da keñ a gbıñ tañ añ fı ye danña.’ ”

¹² Ta Yisa die dı yinñi a balı wa dı, “Dı maagıya Nımıñ gbañku sıñ dı, ‘Vuon da keñ magıstı tı Yomutien Nabidie Nımıñ.’ ”

¹³ Die Sitaani die dı magıstına wa a jı wa die v va wa ta ga, sie sañña dieke v baañ nan ye sien bıbra.

Yisa die dı piiline v tvuma Galili tıngbañ ma dene

(Mat. 4.12-17; Maki 1.14, 15)

¹⁴ Ka kvañ chaañ Yisa die dı yinñi ga Galili, ta die a suuli añañ Nımıñ Halıkasıka hagırıñ. Die ba mıbıli v wıa tıngbañka luga mana.

¹⁵ Die v dagı ba Nımıñ wıa ba Nımıñ jamıñ juone me; ta vuon mana dı bırı wa.

*Nazeriti vuosi die dı zetine Yisa dene
(Mat. 13.53-58; Maki 6.1-6)*

16 A kvaŋ chaŋ Yisa die dı ga Nazeriti, jigidieke die ba wubine wo v ga bırıŋ vuota. Ta die davvsvıkrı daarı die v ga juu Nımuŋ jıamuŋ juoŋ me sıba v wone yie die wo. Die v hađı a zie dı v karıŋ Nımuŋ gbaŋku,

17 ta die ba nađı Nımuŋ gbaŋ dieke Nımuŋ naazva Azaya die dı maagına a keŋ yı wa. Die v yuori ke a ye jigidieke ba maagına dı,

18 “Nabidie Nımuŋ Haalıŋ bie n ma,
dama v vvarı muŋ muŋ dı n muvli
wvuvunaha a yı zıvıntielıŋ.

U tvŋ muŋ muŋ dı ga balı yvŋısv dı n nan vvarı
ba a nyıŋ yvı,

ta bı balı yısv dı ba nan ye,

ta bı vvarı vuodiekemba dı benne mugısiŋ me a
taŋ yvı,

19 ta bı muvli dı saŋŋa tvđıya muŋ
dı Nabidie Nımuŋ gbatı v vuosi a taŋ.”

20 Yisa die dı karınna a kpatı wa die v pılı gbaŋku a yıŋŋı a nađı ka a yı Nımuŋ jıamuŋ tvntvntv, ta svŋ kalı. Ta vuodiekemba mana die dı benne Nımuŋ jıamuŋ juoku me wo die dı jıma wa.

21 Womi Yisa die dı piili a bala ba dı, “Wudieke n karınna Nımuŋ gbaŋku svku, keŋ yı wusie jinne, sıba nı wvnnana die wo.”

22 Die ba mana svđıtı die dı fıalı aŋaŋ wa ta ba bıra wa, die dı yı be mamachi aŋaŋ wudiekemba v bala wa. Die ba pıasa taŋ dı, “Daa v yine Josefu bua wa?”

²³ Womi Yisa die dɪ balɪ a yɪ ba dɪ, “N ka chɪlɪya dɪ nɪ nan balɪ mɪn nandagɪrɪ gie dɪ, ‘Gbɪgbaantɔ gbaan fɔ gban.’ Nɪ nan bɪ balɪ a yɪ mɪn dɪ n yɪ mamachi tɔnkɪuma n gban gban n tɪn ma sɪba nɪ wɔnnana dɪ n yiye Kapenɔmi ma wa.

²⁴ Wusie man bala nɪ dɪ, vuosi ka tuose Nɪmɪn naazɔa ɔ gban gban ɔ tɪn ma.

²⁵ Wusie, kpihɔgɔba pam die benne Izara tɪngban ma, sanɲa dieke Elaja die dɪ benne wo, sanɲa mi die nɪn dɪ ka nɪya bɪna ataa anan chɪtɪ ayɔaba, ta kɔnkɪnɪn dɪ ken nan tɪngbanɲa mana ma,

²⁶ ama Nɪmɪn die ka tɔn Elaja ba wɔnyɪ mana jigin; die ɔ tɔn wa wa kpihɔgɔ dieke dɪ benne Zarefati Sadoni tɪn ma wa jigin.

²⁷ Sanɲa dieke Nɪmɪn naazɔa Elasa die dɪ benne wo gama pam die benne Izara tɪn ma, ama ba wɔnyɪ mana die ka ye gbaamɪn sie Naamani vuodieke dɪ yine Siria dembin, wɔnɪn ɔ nyɪna ma die yene gbaamɪn.”

²⁸ Die vuodiekemba mana die dɪ benne Nɪmɪn jɪamɪn juoku me wo ta wɔn Yisa balɪkɔ gie, die dɪ ju sɪnyɪrɪn pam anan wa.

²⁹ Die ba hagɪ a yagɪ wa a nyɪn tɪka a yaa wa ga kunkogi dieke ba mɪna ba tɪka a zie wo sikpen a yaala ba kpanɲɪ wa a taan gɔɔlɪkɔ sɔn,

³⁰ ama die ɔ nyɪnɪ ba sɔnsɔn a chɔn ga.

*Dembin dieke jɪmban die dɪ yalla wɪa
(Maki 1.21-28)*

³¹ Ka kɔan chaan ta Yisa die dɪ ga Kapenɔmi dieke dɪ benne Galili tɪngban ma wa,

davvɔstikiri daari die v juu Nɔmɔn jɔamɔn juoku me a piili daga vuosi Nɔmɔn wɔa.

³² U dagikɔ die dɔ yi be mamachi pam dama die v bala aɲaɲ yiko.

³³ Ta daa wɔnyɔ jumbɔn die dɔ yalla ta v bie Nɔmɔn jɔamɔn juoku me die dɔ faasi keesi ɲmɔnsikpen dɔ,

³⁴ “Fɔnɔn Yisa, vuodieke dɔ nyɔnna Nazeriti, bia fɔ yaala tɔ jigin? Keɲ dɔ fɔ chɔvɔ tɔ mɔn? N sɔba vuodieke dɔ yine fɔ, yiwo Nɔmɔn tɔntɔnkasi vuon.”

³⁵ Ta Yisa die dɔ natɔ jumbɔakɔ dɔ, “Tari watɔ ta keɲ nyɔn daa wa ma.” Die jumbɔakɔ dɔ nagɔ daa wa taan tɔngban ba mana nɔnɲa ta keɲ nyɔn v ma, aɲaɲ ka nagɔna wa a taan tɔngban mana die ka ka yɔ wa danɲa.

³⁶ Die dɔ yi vuotamba mana mamachi die ba pɔasa tamba dɔ, “Bia balɔn wɔnna? Ta v yaa yiko aɲaɲ hagɔrɔn a yɔa jumbɔati nɔa, ta a nyɔna vuosi ma.”

³⁷ Die wɔa die ba mɔvɔlɔ Yisa saan tɔka ma mana.

Yisa die dɔ gbaanna vuosi pam dene

(Mat. 8.14-17; Maki 1.29-34)

³⁸ Sanɲa mi Yisa die dɔ nyɔn Nɔmɔn jɔamɔn juoku me a ga Simoni tigin. Die Simoni hanɔn hɔgɔ die dɔ dɔa a yɔagɔ, v nyɔngbanɔn die dɔ faasi tɔvɔlɔ, die ba jɔvɔvɔ Yisa dɔ v sunɲi wo.

³⁹ Ta Yisa die dɔ ga a ga zie jigidieke v dɔvana wa, ta yɔ yɔagɔvɔ nɔan, die yɔagɔvɔ dɔ va wa; ta hɔgɔ wa dɔ hagɔ bɔnyɔ a yi ba chaantɔ.

⁴⁰ Die ɲmɔn die dɔ june a kpatɔ, vuodiekemba mana die dɔ yalla yɔagɔtielin ba tige me ba yɔagɔ

yɔagɩtɩ yiri yiri die dɩ chii be a keŋ Yisa jigin. Die ɔ nagɩ ɔ nuusi a diisi diisi ba mana ma die ba mana dɩ ye gbaamɩŋ.

⁴¹ Ta ɔ bi yi ta jɩmbiatɩ dɩ nyɩŋ vuosi pam ma, die a nyɩnana wa die a taan keesiŋ ŋmɩŋsikpen dɩ, “Fɔnɩŋ fɔ yine Ŋmɩŋ Bɔa wa.”

Ama die ɔ ka bi saagi dɩ a balɩ wɩŋ, dama a sɩba baari ɔ yiwo Ŋmɩŋ Vuovɔarikɩŋ Masia wa.

Yisa die dɩ mɔvɩna wɔvɩnaha Ŋmɩŋ jɩamɩŋ juone me dene

(Maki 1.35-39)

⁴² Die tun die dɩ vɔnna die Yisa die dɩ nyɩŋ tɩka ma a ga haagɩŋ ma; die vuosisi die dɩdɩ dɩa a yaala wa, die ba kenne a ye wo wo, die ba ka bi yaala ɔ ga ta va ba.

⁴³ Ama die ɔ balɩ ba dɩ, “Sie n ga tɩgɩhanɩŋ ba a ga balɩ Ŋmɩŋ wɔvɩna yaa gamma ɔ naari kenin wɩa mi gban, dama die wɩa Ŋmɩŋ dɩ tɔŋ mɩŋ.”

⁴⁴ Naa chɩan ma die ɔ dɩdɩ dɩa Judia tɩgɩsɩ ta juo Ŋmɩŋ jɩamɩŋ juone me a daga vuosi wɩaha.

5

Yisa die dɩ wana ɔ bɔmbɔŋŋan kvanandɩsɩrɩba dene

(Mat. 4.18-22; Maki 1.16-20)

¹ Daan kaanɩ Yisa die dɩ ga a zie Genezariti gbagɩkrɩkɩ kvanɔan a bala Ŋmɩŋ wɩa ta daadan pam dɩ taan gilin wo a wɔmma wɩaha.

² Die ɔ ye haarɩsɩ ale die dɩ zene gbagɩrɩ kvanɔan, zaasɩyigiribe die vanaha ta die a ga sugire ba nɩtɩ.

³ Yisa die dɪ juu haarɪsɪ kaanɪ, die dɪ yine Simoni jaan ta balɪ wa dɪ ɔ kpaŋŋɪ ka a ga nyaabu sɔŋ bɪta. Yisa die dɪ wa a kalɪ haarɪku sɔŋ a daga kpɪkpaaku Njɪmɪŋ wɪa.

⁴ Die ɔ dagɪna kpatɪ wa, die ɔ balɪ Simoni dɪ, “Kpaŋŋɪ haarɪku ka ga jigidieke dɪ goline ta nɪ vigi nɪ nɪtɪtɪ nyaabu sɔŋ a yigi zaasɪŋ.”

⁵ Simoni die dɪ yɪŋŋɪ balɪ wa dɪ, “Jakɔɔŋ, tɪ tɔŋ wa yuku mana ama tɪ ka yigi jaan. Tɔ, fɔ bala naa wa wɪa, n nan vigi nɪtɪtɪ.”

⁶ Die Simoni aŋaŋ ɔ chanchaalɪba die dɪ vigi ba nɪtɪ a yigi zaasɪŋ pam, ta ba nɪtɪ die dɪ yaala a kpaɪa kpaɪa.

⁷ Naa chɪaŋ ma, die ba wa ba chanchaalɪba die dɪ benne haarɪ kanɪŋ wa ma wa dɪ ba keŋ a sunŋɪ be. Die ba keŋ vɔarɪ zaasɪbu a suuli ba haarɪsɪ ale wo mana, ta haarɪsɪsɪ dɪ wa dɪnsi a yaala a sɔɔŋ nyaabu chɪaŋ.

⁸ Die Simoni Piita die dɪ yine wudieke die dɪ yine wo ɔ gbigiri Yisa nɪŋŋa a baarɪ dɪ, “N Yɔmɔtɪeŋ, n yiwo tɔntɔmbɪatɪtɪeŋ. N ka vɪna dɪ n gbigi fɔ. Va mɪŋ ta ga”,

⁹ dama die ba yigine zaasɪŋ pam wa die yine Simoni Piita aŋaŋ ɔ zvalɪba mana mamachi

¹⁰ aŋaŋ ɔ chanchaalɪba, Jemisi aŋaŋ Joɔn vuodiekemba dɪ yine Zebedi ballɪ.

Ta Yisa dɪ balɪ a yɪ Simoni dɪ, “Da vaa ŋmaamɪŋ yalla fɔ, a nyɪŋ jinne yaa gamma nan ga a sɔgɪma vuosi a kiere n jigɪŋ.”

¹¹ Die wɪa die ba kpaŋŋɪ ba haarɪsɪsɪ a jvalɪ gaan a va jaan mana ta dɪ Yisa kɔaŋ.

*Yisa die dɩ gbaanna gamɩŋ dene
(Mat. 8.1-4; Maki 1.40-45)*

12 Saŋŋa kaanɩ Yisa die bie tɩŋ kaanɩ ma ta daa wɔnyɩ dɩ bie mɩŋ a yallɩ gamɩŋ. Die ɔ yene Yisa wa die ɔ nagɩ ɔ gbanɩ a taanɩ tɩŋgbanɩ ɔ nuŋŋa a jɔɔsɩ wa dɩ, “N Yɔmɔtɩen, dɩ yi fɔ dɔŋŋɔ fɔ gbaanɩ mɩŋ.”

13 Yisa die dɩ tɩntɩ ɔ nuunɩ a gbɩ daa wa ta balɩ dɩ, “N saagɩya, fɔ gamɩŋ kpatɩya mɩŋ.” Lele womi daa wa ganɩ dɩ kpatɩ bunyɩ.

14 Die wɩa Yisa die dɩ kpaanɩ wa dɩ, “Da kenɩ balɩ vuonɩ wɩurɩ gie, ama ga a ga nagɩ fɔ gbanɩ a dagɩ Nɩmɩŋ kɩkaabitɩ wa ta kaabi kaabi dieke Mosisi die dɩ dagɩna wa yaa gamma gamɩŋ gbaanɩŋ wɩa, anɩ vuonɩ mana sɩmma sɩba dɩ lele fɔ ganɩku kpatɩya mɩŋ.”

15 Ama die ba faasɩ mɔsɩlɩ Yisa saanɩ jiginɩ mana, ta kpatɩkpaanɩ die dɩ kenɩ ɔ jiginɩ dɩ ba wɔŋ wudieke ɔ balala, ta ye gbaamɩŋ a nyɩŋ ba yɔagɩtɩ ma.

16 Ama die ɔ ŋaanɩ ga wa haagɩŋ ma a ga jɔɔsa Nɩmɩŋ.

*Yisa die dɩ vana nyɩŋgbanɩ kpiikinɩ tienɩ dɩ ye
gbaanɩŋ dene
(Mat. 9.1-8; Maki 2.1-12)*

17 Saŋŋa kaanɩ die Yisa dɩ daga vuosi Nɩmɩŋ wɩa, ta Farasisi ananɩ mɩraha dɩdagɩrɩba die dɩ kalɩ mi, die ba nyɩŋ wa Galili tɩgɩsɩ mana ananɩ Judia tɩgɩsɩ mana ananɩ Jerusalemi a kenɩ Yisa jiginɩ. Die Nabidie Nɩmɩŋ hagɩrɩŋ die dɩ bie ɔ ma dɩ ɔ gbaanɩ yɔagɩtielinɩ.

18 Die dembisi batan die di chii daa wonyi nyungbanu die di kpine kaluŋa ma a mia di ba nagi wa juu tigiri me a nagi wa dvan Yisa nuŋa.

19 Ama die vuosi die di dala wa die ba ka biagi nagi wa juu, die wia die ba chii wo a juali mampili sikpen* a chia a yuori voruŋ a nagi wa anan kaluŋka a sɔnɔ dvan vuosi sunsuŋ Yisa nuŋa

20 Yisa die di yene ba yine wo yada dene wo, ɔ balɔ yi daa wa di, “N zɔa n nagi fu taali a chaa fu.”

21 Ta muraŋa didaguru ba anan Farasisi vuosisi die di piili a yile ba sugiti ma di, “Mɔnɔa yine daa wa gie a bala sɔba ɔ yiwo Nmɔŋ? Vuobia baan nan nagi vuon taali a chaa wa, ntaala Nmɔŋ nyuna?”

22 Die Yisa di muŋŋi ba sunanyile ta piasɔ ba di, “Bia nɔ yile waha gie nɔ sugiti ma?”

23 Genhe jabia yine mɔli, fu baan balɔ di, ‘N nagi fu taali a chaa’ yaa ‘Hagi a chuŋ’?

24 N nan wa a dagi an nɔ summa a baaru manɔ vuota Bɔa yaa yiko dɔnɔa mama a nan biagi a nagi vuosi tumbiatɔ a chaa ba.” Die wia die ɔ balɔ a yi nyungbanɔkpiikiri tien wo “N bala fu, hagi a nagi fu kaluŋa a ga tigiŋ.”

25 Lele womi daa wa die di hagi ba mana nuŋa a nagi ɔ kaluŋa a kuli ta bura Nmɔŋ.

26 Die di yi vuon mana mamachi pam ta nmaamuŋ die di yigi be, die ba pagɔ Nmɔŋ a bala di, “Tɔ ye mamachi wia jinne.”

* 5:19 5.19 Ba nan kuse ba juone sikpen me.

Yisa die dı wana daa wɔnyı v saan dı yine Liiva dene

(Mat. 9.9-13; Maki 2.13-17)

²⁷ A kvaŋ chaan ta Yisa die dı nyuŋ a ye lampotuosiru ba wasınana Liiva ta v kalı jigidieke ba tuosinene lampoke juon me. Yisa dı balı a yı wa dı, “Dıa mıŋ!”

²⁸ Die Liiva die dı hagı a vaa jaan mana ta dı v kvaŋ.

²⁹ Liiva die dı paalı a yı chaantı v tigin me a yı Yisa; ta die lampotuosirin pam anan vuosi batan die dı lagıstı die anan ba.

³⁰ Die Farasisi batan anan ba mıraha dıdagıru batan die dı yine Farasisi die dı keŋ pıasa Yisa kvaŋandısrıba dı, “Bıa nı die ta nyuo anan lampotuosirin anan tıntombıatı tielin?”

³¹ Yisa die dı yinŋi a balı ba dı,

³² “Manıŋ n ka keŋ dı n balı vuodiekemba dı yine vuovına dı ba vaa ba tumbıatı ama n keŋ dı n balı tıntombıatı tielin dı ba vaa ba tumbıatı.”

Siehaala anan siekva dı kana ka lagıstı tan dene

(Mat. 9.14-17; Maki 2.18-22)

³³ Die vuosi batan die dı balı Yisa dı, “Joon kvaŋandısrıba ŋaan boba nvaŋ ta jıssa Nımuŋ sanŋa mana, ta Farasisi mba kvaŋandısrıba dı yie die gbaŋ gbaŋ ama fıv kvaŋandısrıba ŋaan die mıŋ ta nyuo sanŋa mana.”

³⁴ Yisa die dı yinŋi a balı ba dı, “Nı tıŋ yaala chaan diekemba dı gana hıgıv faaruŋ ma boba nvaŋ, banıŋ anan hıgıv wa tierıŋ dı lagıstına a beri wo? Die kaan bıagtı a yı.

35 Ama sanja nan ken ba nan nagɔ hoɔw wa tien a nyɔn ba jigin, sanja mi ba nan wa bobɔ nwan.”

36 Yisa die dɔ bi taan ba nandagiri gie dɔ, “Vuon kaan saagi a churi garhaalin ta nagɔ ka garchootɔn a baali a ligi garikɔɔn vɔɔn, dama v yi die v nan chɔɔsi garhaalikɔ ta garhaalikɔ anan garikɔɔri kaan dɔ mu tan.

37 Yaa ni yeye ta vuon nagɔ daahaalin asu gbanɔn koliti diekamba dɔ yine nyɔnkɔra ma? Dama v yi die daabu nan kɔn a churi kolititi an daabu anan kolititi mana taan yori.

38 Ama sie v nagɔ daahaalin asu gbanɔn koliti diekamba dɔ yine nyɔnhaala ma.

39 Du yi ta vuon dɔ nyuu daakɔɔn, v ken ye daahaalin v ka bi yaala, v njan baari dɔ ‘Daakɔɔri nansina.’ ”

6

Davvɔsikiri daari wa (Mat. 12.1-8; Maki 2.23-28)

1 Davvɔsikiri daan kaan die Yisa anan v kwanandusiriba die dɔ chɔn tanna zaa kwan ma, ta v kwanandusiriba die dɔ gobe zaapakiti a yaga nɔba.

2 Ta Farasisi batan die dɔ piasi ba dɔ, “Bia ni yie wudieke ti miraha dɔ dagina dɔ ti da yi davvɔsikiri daan?”

3 Yisa die a piasi ba dɔ, “Ni ye ka karɔn Nmɔn gbanɔn sɔn Davidi die dɔ yine die wo? Kɔn die yalla wɔnɔn anan v kwanandusiriba,

4 die v ga Nmɔn jamɔn juoku sɔn a ga nagɔ paanɔ dieke ba nagina a yi Nmɔn a nɔbɔ ta

bi nagı yı v kvaŋandısrıba ba ƚobı. Ama tı mıraha die ka yı sien dı vuon ƚobıha sie Nımuŋ kıkabıtı nyına ma.”

⁵ Yısa die dı bı balı ba dı, “Manıŋ vuota Bıa yıne davıbsıkırı daarı tien.”

*Nuukpiikin tien gbaamıŋ wıa
(Mat. 12.9-14; Maki 3.1-6)*

⁶ Davıbsıkırı daan kaanı bıbra Yısa die dı ga juu Nımuŋ jıamıŋ juoku a daga Nımuŋ wıa, ta daa wınyı die dı bie mi v nuudiigin die dı kpi.

⁷ Ta die Nımuŋ mıraha dıdagırıba aŋaŋ Farasisi batan die dı bie mi a yaala sieti dı ba galıŋ Yısa, die wıa die ba daansa wa dı ba ye dı v nan gbaan wa davıbsıkırı daarı.

⁸ Ama Yısa die mıŋı ba sıŋanyilehe ta balı yı daa dieke nuuke dı kpine wo dı, “Hagı a zie vuon mana nıŋa.” Die wıa die v hagı a zie mi.

⁹ Die Yısa dı balı a yı ba dı, “Nı vaa n pıası nı, bıa tı mıraha dı baa tı yıme davıbsıkırı daraan? Dı tı sıŋı vuosi yaa tı chıbsı ba? Tı gbatıma vuon mıst taamma yaa tı kısbı ba?”

¹⁰ Die wıa v daansı ba mana a tıaŋ, ta die balı yı nuukpiikiri tien dı, “Tıntı fı nuuke.” Die v tıntı v nuuke die ka bı hagırı bıbra.

¹¹ Ama Nımuŋ mıraha dıdagırıba aŋaŋ Farasisi die dı ju sınyurıŋ, a piılı a bala yıa tan ba baan yı Yısa dene.

Yısa die dı vvarına v kvaŋandısrıŋ ban aŋaŋ bale wo dene

¹² Saŋka mi Yısa die dı ga jıbalı kunkogın dı v jıbsı Nımuŋ, a die jıbsı Nımuŋ kanıŋ yuku mi mana.

13 Die tunj di vonna die v wa v kvananvuosi a ken lagisu v jiginj a vbari vuosi ban-ale, a wa ba tontontuj.*

14 Die v vbari wa Simoni (vuodieke v wasinana Piita) anan Simoni numbuabin Andurusi anan Jemisi anan Jon anan Filipi anan Batolomiwo,

15 anan Matiwo anan Tomasi anan Alifusi buademin Jemisi anan Simoni vuodieke die di yaala banuj Juu vuosi yallima ba gban wa,

16 anan Judasi vuodieke die di yine Jemisi bua wa anan Judasi Asikaroti vuodieke die di posine Yisa chiaka.

Yisa die di daginana ta gbaama vuosi dene

(Mat. 4.23-25)

17 Yisa die di ken sush kunkogiri me anan ba, die a ga zie tngban dieke di muna tan; ta die v kvananvuosi pam die di bie mi; vuosi pam die di nyuj Judia chaan mana anan Jerusalemi anan Taya anan Sadoni mana tigus die di gbigine mugkpuri,

18 die ba kenye muj di ba won v wabalika ta bi yaala v gbaan ba. Vuodiekemba die jumbiatu die di yalla ba gban die kenye muj, die v gbaan ba.

19 Die vuosi mana die di mia di ba gb wa, dama haguuj die nyina v ma a gbaama ba mana.

Sugifaluj anan sugichussuj wia

(Mat. 5.1-12)

20 Sanka mi die Yisa die di daansi v kvanandusuriba ta baari di,

* **6:13** 6.13 Ba wasa v kvanandusuriba ban anan bale wo gie tontontiba.

28 Ta vuodiekemba dɪ kanana kaatɪ a yɪa nɪ, nɪ balɪ ba dɪ ‘Nɪmɪŋ sunɲi be’, ta jɔsɔsɪma Nɪmɪŋ a yɪma vuodiekemba dɪ yinene nɪ bɪaŋ

29 Dɪɪ yɪ vuonɲ dɪ keŋ falɪ fɔ kaamɪŋ fɔ yɪŋɲi kaanɪ wa gbanɲ a yɪ wa aŋ ɔ falɪ. Dɪɪ yɪ vuonɲ dɪ keŋ a nagɪ fɔ jayeekikpenkɔɔŋ fɔ vaa ɔ nagɪ fɔ jayeekibɪŋ a gutɪ.

30 Vuodieke nɪŋ mana dɪ keŋ jɔsɔsɪ fɔ jaanɲ fɔ yɪ wa, ta vuonɲ dɪ keŋ gbatɪ fɔ jaanɲ da keŋ dɪa a ga tuo.

31 Wudieke fɔ yaala vuosi yɪ a yɪ fɔ, fɔ yɪ die a yɪ fɔ chanchaalɲ.

32 “Dɪɪ yɪ fɔ cho vuodiekemba dɪ chone fɔ nyɪna ma, bɪa Nɪmɪŋ dɪ baa ɔ nagɪ gutɪ fɔ? Tɔntɔmbɪatɪ tielinɲ gbanɲ cho wo vuodiekemba dɪ chone be.

33 Ta dɪɪ yɪ fɔ yie vɪɪnɲ a yɪa vuodiekemba dɪ yinene vɪɪnɲ a yɪa fɔ bɪa Nɪmɪŋ dɪ baa ɔ nagɪ a gutɪ fɔ? Tɔntɔmbɪatɪ tielinɲ gbanɲ yie die.

34 Dɪɪ yɪ fɔ paŋɲa vuodiekemba fɔ sɪbɪna dɪ ba nan yɪŋɲi tunɲ fɔ, bɪa Nɪmɪŋ dɪ baa ɔ nagɪ a gutɪ fɔ? Tɔntɔmbɪatɪ tielinɲ gbanɲ paŋɲa die a yɪa ba chanchaalɲ ta yɪŋɲi tuose ba nyinti.

35 “Die wɪa nɪ chome nɪ dataasɪ ta yime vɪɪnɲ a yɪma ba. Ta dɪɪ yɪ nɪ paŋɲi vuonɲ jaanɲ ka ga yɔasɪ, da vaa nɪ sɔgɪtɪ chɔsɔsɪ a wɪa, dama nɪ nyɔbarɪ nan daansɪ dala, ta nɪ nan bɪ yɪ Nabidie Nɪmɪŋ ballɪ. Dama wɔnɲ ɔ yie wɔvɪna a yɪa vuodiekemba nine dɪ kana ka suule wudieke ɔ yinene a yɪa ba aŋaŋ vuobɪatɪ mana.

36 Nɪ chɪgɪma zɔɔlɲ sɪba nɪ Chɔɔŋ Nɪmɪŋ dieke dɪ benne arɪzanna ma dɪ chɪgɪnana zɔɔlɲ dene wo.

*Chanchaalij sariya diile wia
(Mat. 7.1-5)*

37 “Da keŋ a dii vuonj sariya amɔ Nɔmɔŋ da keŋ dii fɔ sariya, da keŋ balɩ a chɔɔsɩ vuonj amɔ Nɔmɔŋ da keŋ balɩ a chɔɔsɩ fɔ. Nagɩ fɔ chanchaalij taali a chaa ba amɔ Nɔmɔŋ dɩaŋ nagɩ fɔ taali a chaa fɔ.

38 Yɩma vuosi amɔ Nɔmɔŋ dɩaŋ nagɩ yɩ fɔ. Dɩ nan dɩ sɩ sɩba Nɔmɔŋ dɩ baan nan nagɩ ɔ kuruba a mɔgɩsɩ zaa, ta ka keŋ suuli aŋaŋ ka kɔanɔan mana aŋ ɔ jɩ jɩ ta dɔŋ dɔŋ ta a keŋ suuli a jaasa aŋ ɔ nagɩ a yɩ fɔ, fɔ baan nan biagɩ a pɔgɩ dene. Fɔ nagɩna fɔ kuruba a mɔgɩsa nyinti a yɩa vuosi die, Nɔmɔŋ gban nan mɔgɩsɩ die a yɩ fɔ.”

39 Ka kɔan chaaŋ Yisa die dɩ taan ba nandagɩrɩ gie dɩ, “Yɩ nan biagɩ a datɩ ɔ chanchaanj? Ba mana kaan nan golinj me?”

40 Bɔbɔgɔrɔ dɩaŋ ka tɩaŋ ɔ dɩdagɩrɩ; ama bɔbɔgɔrɔ dɩaŋ dɩ keŋ mɩŋŋɩ a bɔgɩrɩ a kpatɩ ɔ nan dɩ sɩ sɩba ɔ dɩdagɩrɩ wa.

41 “Bɩa fɔ daansa a yese mɩnchɩɔɔŋ dieke dɩ benne fɔ chanchaanj nimbinj me ta ka ye dakɔɔlɩ dieke dɩ benne fɔ gban gban fɔ nimbinj me?”

42 Lala fɔ baa fɔ yɩ a balɩ yɩ fɔ chanchaanj dɩ, ‘N zɔa, vaa n vɔarɩ ŋmɩnchɩɔɔŋ dieke dɩ benne fɔ nimbinj me’, ta ka ye dakɔɔlɩ dieke dɩ benne fɔ gban gban fɔ nimbinj me? Fɔnɩŋ gɩgaantɩ wa gie, wolinj nagɩ dakɔɔlɩ dieke dɩ benne fɔ gban gban fɔ nimbinj me amɔ fɔ mɩŋŋɩ ye a vɔarɩ ŋmɩnchɩɔɔŋ dieke dɩ benne fɔ chanchaaka nimbinj me wo.”

*Tuŋ aŋaŋ ka nyiŋnyika wia
(Mat. 7.16-20; 12.33-35)*

⁴³ “Tuŋvunŋ ka wala nyiŋnyikibiati, ta tu dieke di yuaguna ka wala nyiŋnyika vuna.

⁴⁴ Tuŋ nyiŋnyika ma ba sɪba ka. Ba ka yese kinkamŋ haŋgɔɔsi jigŋ a tɔra, yaa taama jia jigŋ a tɔra.

⁴⁵ Vuovunŋ yie tɔnvuna dama v sɔŋ vuna muŋ; ta vuobian diŋ di yie tumbiati dama v sɔŋ suuli wo aŋaŋ wɔbiati. Jadieke di benne vuon sɔŋ ma kanŋ v bala.

*Mimuriŋ bale wia
(Mat. 7.24-27)*

⁴⁶ “Bia ni wasa muŋ ni Yɔmɔtien ta ka yie wudieke n yaalala?

⁴⁷ Vuodieke mana di kienene n jigŋ ta wɔmma n wɔbalikaha ta diha, n nan dagi ni v sina die.

⁴⁸ Wɔnŋ v sɪ sɪba daa wɔnyi die di mina v tigiŋ, ta die wolŋ a tuu tɔŋbaŋ a sɔŋ a ga tugi taŋ ta dɔaŋ nyabilŋ tanɪ sikpeŋ. Ka kɔaŋ chaŋ nuŋ di keŋ nu pam ta mɔgŋ di kpaa ta nyaabu di keŋ nigi tigiri, ama die tigiri ka nanya dama die v muŋŋ mu ka muŋ.

⁴⁹ Ama vuodieke mana di wɔnnana n wiaha gie ta ka diha sɪ sɪba daa wɔnyi die di mina v tigiŋ a zien tambusŋ me ta ka dɔaŋ nyabilŋ ka chian wa, ta die nuŋ di nu mɔgŋ di kpaa, ta nyaan di keŋ nigi tigiri, die ka nan bɔnyi. Bia chɔsɔbiŋ wɔnna!”

7

*Yisa die di gbaanna Romi tinj sojasi jakuonj
tontontu dene
(Mat. 8.5-13)*

¹ Die Yisa die di daguna vuosisi a kpatu wa die u nyun a ga Kapenomi tinj ma.

² Mi Romanisi sojasi jakuonj wonyi die di bie mi a yallu u tontontu u chone pam, die yuagin di yigi wo u gbigi kunj.

³ Die jakuru di wun Yisa wia, a tinj Juu vuosi nyunkura batan di ba ga a wa wa di u kenj a gbaan u tontontu wa.

⁴ Die ba kenj Yisa jiginj a jusu wa anan nunnuna a baari di, "Daa wa gie mu di fu sunji wo,

⁵ dama u cho ti tungbanjka gie vuosi, ta mu Nmuj jamuj juonj a yi ti."

⁶ Die wia Yisa die di di ba kuanj a ga. Die u gana a gbige tigiri, jakuru die di tinj u zualin di ba kenj balu wa di, "N Yomutienj daa mugisi fu gbanj a kiere, dama n ka mu di fu kenj juu n tiginj me.

⁷ Die wia manj ka kenj fu jiginj n gbanj gbanj wa. Ama ko yi nuanj anj n tontontu wa ye alaafia.

⁸ Dama manuj n gbanj n yaa wa n nyunkura, ta yallu sojasi ba du n kuanj. N nanj balu a yi genj wo, gamma anj u ga, ta balu a yi genj wo kiere anj u kenj; ta bi vaa n yomu yi wudieke n yaalala."

⁹ Yisa die di wonna naa die di paalu a yi wo mamachi, die u yinji a balu yi kpikpaaku die di dina u kvaaku di, "N bala ni, n ye ka ye vuonj di yine muj yada siba naa Izara vuosi sunj gbanj."

¹⁰ Die sojasi jakuuri zvaliba die di yinji a ga u tigiri me a ye u tontuntu wa di yene alaafia.

Yisa die di vana kpihogu buadembin di hagi kuŋ me dene

¹¹ Die tunj di vubna Yisa die di ga tunj kaanu ba wasinana Neeni, ta u kvanandusuriba anan krikpaaku die di u kvan.

¹² Die u dene a ga tugi tika nvan, die u ye krikpaan di nyuna tika sun a chii kuŋ di ba ga guu. Vuodieke die di kpine wo die yiwo kpihogu wonyi buabalumun, die u yiwo dembin. Kpihogu wa gban die bie krikpaaku sun.

¹³ Die Yisa die di yene kpihogu wa zoolun die di yigi wo u bal a yi wa di, “Da kumma!”

¹⁴ Ta die di a ga a gbi tika, ta vuodiekemba die di chine wo wo di zie. Yisa die di bal di, “Dalvakun hagi!”

¹⁵ Die kumbu miivoli die di yinji ken, ta u hagi kal a piili bala wa. Yisa die di yinji a nagi wa yi u nun.

¹⁶ Die nmaamun die di yigi vuodiekemba mana die di benne mi, ba mana die di buru Nmun, a baaru di, “Nmun naazvakpenkrun ken nyun tu jigin mun”; ta bala tan di, “Nmun ken sun a sunji u vuosi mun.”

¹⁷ Yisa waha gie die di musu ga Judia tun mana anan tigi diekemba mana di gbigine mi.

Joon dieke di sinana vuosi Nmun nyaabu wa (Mat. 11.2-19)

¹⁸ Ka kvan chaan Joon dieke di sinana vuosi Nmun nyaabu kvanandusuriba die di ga a bal

wa wɔaha gie mana. Die ɔ wa vuosi bale ɔ kwanandɔsirɔba sɔŋ,

¹⁹ a tɔŋ ba ti Yɔmɔtien Yisa jigiri dɔ ba ga pɔasi wa dɔ, “Fɔnɔŋ fɔ yine vuodieke dɔ balla ɔ ken wo yaa ti ye chɔsuma vuogaan bɔbra?”

²⁰ Die ba kenne tɔŋ Yisa jigiri, die ba balɔ wa dɔ, “Jɔɔn dieke dɔ sɔnana vuosi Nɔmɔŋ nyaabu tɔnna ti dɔ ti ken pɔasi fɔ dɔ, ‘Fɔnɔŋ fɔ yine vuodieke ɔ bala dɔ ɔ nan ken wo yaa ti ye chɔsuma vuogaan.’ ”

²¹ Kanɔŋ sanƙa mi gban gban Yisa die dɔ gbaan vuosi pam, yɔagɔtielin anan vuodiekemba yɔagɔti die dɔ faasɔna a hagɔri, ta vɔari jumbɔati vuosi pam ma, ta die vaa yɔsi pam nine dɔ yuori.

²² Die ɔ yinɔi a balɔ Jɔɔn tɔntɔntɔba dɔ, “Nɔ yinɔi a ga balɔ Jɔɔn wudieke nɔ wɔnnana ta yese wudiekemba; dɔ nɔ ye ta yɔsi nine dɔ yuorine, gbarɔgɔsi dɔ chɔŋ, ta vuodiekemba die dɔ yɔagina gamɔŋ ye wo gbaamɔŋ, tɔkpaara tien dɔ wɔmma, ta kunti dɔ haga kuŋ me, ta zɔɔlɔntielin dɔ wɔmma Nɔmɔŋ wɔbalɔki vɔnaha.

²³ Ta sɔgɔfiɔlɔŋ bie vuodieke dɔ kana ka chɔli mɔŋ ma.”

²⁴ Jɔɔn tɔntɔntɔba die dɔ yinɔine a ga a kpatɔ wa, Yisa die dɔ piili a pɔasa kpɔkpaaku yaa gamma Jɔɔn wɔa dɔ, “Die nɔ gana Jɔɔn jigiri hagɔri ma wa, bia die nɔ yile dɔ nɔ nan ye? Die nɔ yile dɔ nɔ nan ye hɔɔti bɔlɔgɔsɔŋ dɔ nɔginana?

²⁵ Yaa bia die nɔ nyɔŋ ga nɔ ye? Dembin dɔ yeegine nyinyeeki vɔna? Vuodiekemba dɔ yeeginene nyinyeeki vɔna ta bie ba dɔŋŋɔ bie wo naaleesi me.

26 Nı balı mıñ, vuobia die nı nyuñ ga nı ye wo? Nı tuñ yile dı nı nan ye Nımıñ naazva yaa? Wusie mañ bala nı, Joon nuñ tıañ naazva.

27 Dama Joon die yine vuodieke Nımıñ die dı bala v gbañku suñ dı, 'Manıñ n nan tuñ n tontuntu añ v woliñ dia fu nuñña a wonsı fu kenıñ sieku a dıbañ fu.' "

28 Yisa die dı bı balı ba a gıti dı, "Manıñ n bala nı, ba ye ka mııri vuon dı tianna Joon, ama vuodieke dı wıarına kvañ Nımıñ naarı ma tıañ wa."

29 (Ta Vuon mana añañ lampotuosiribe die dı saagi dı Nabidie Nımıñ vına, dama die ba wuñ Joon mııliñ, ta vaa v su ba Nımıñ nyaabu.

30 Ama Farasisi añañ vuodiekemba die dı dagunana Nımıñ mıraha die dı zeti Nımıñ dı sanna die a yı ba, dama die ba ka saagi dı Joon su ba Nımıñ nyaabu.)

31 Ta Yisa die dı bı balı ba dı, "Nınuñ leleke gie vuosi, bıa mañ nan nagi a magısi nı? Vuon bıa yine nı?

32 Nı nıası wa ballıbısi dı kalla nyuññ jigiñ a nata wasa tamba, 'Tı wıa wıuñ a yıa nı ama nı ka sie, ta çıa hanye a yıa nı ama nı ka kuma.'

33 Nınuñ leleke gie vuosi nıası wa ballıbısi gie dama Joon die dı kenne ta ka die nyindiike gbañ gbañ ta ka nyuo daañ ta nı baarı dı v yiwo yıuñyaañ;

34 ta manıñ vuota Bıa dı keñ die ta nyuo, nı baarı 'Ye, v yiwo wutulitıeñ añañ daanyuru; ta bı yı lampotuosiriñ añañ tontumbıatı tieliñ zva.'

35 Ama vuodiekemba dı tuone Nımıñ yıañ daga dı dı yiwo wusie."

Yisa die dɔ gana Simoni vuodieke dɔ yine Farasisi vuoke tigiŋ dene

³⁶ Die Farasisi wɔnyɪ die dɔ wa Yisa dɔ ɔ ken aŋ ba dii nyindiike ɔ tigiŋ me. Die Yisa die dɔ ga daa wa tigiri me, ba mana dɔ lagɪŋ kalɪ a die.

³⁷ Die hɔgɔ wɔnyɪ die benne tɪka ma a dɔaga dembisi die dɔ wɔŋ dɔ Yisa bie daa wa tigiri me a die nyindiike, die wɪa ɔ yaa kɔlɪba aŋaŋ tulaari dieke ligire dɔ faasɪna tua,

³⁸ a die a ken a gbigiri Yisa nagɪsɪ chɪaŋ, a kɔma ɔ nintaantɪ dɔ nanna Yisa naatala ma. Die Yisa naatala die dɔ sunsɪ ta die hɔgɔ wa die dɔ nagɪ ɔ sikpen zoosi a chɪtɪ ha ta die a mɔgɪsɪ ɔ naatala ta sɪtɪ tulaaribu a yi he.

³⁹ Die Farasisi dieke die dɔ wana Yisa wa die dɔ yene naa ɔ yile ɔ sun ma dɔ, “Dɔ yi daa wa gie dɔ sen yi Nɔmɔŋ naazɔa wusie, ɔ tɪŋ nan dɔ sɪba hɔgɔ wa gie dɔ yine vuodieke. ɔ tɪŋ nan dɔ sɪba a baarɪ dɔ ɔ yiwo tɔntɔmbɪatɪ tien.”

⁴⁰ Die wɪa Yisa die dɔ balɪ Farasisi wa dɔ, “Simoni n yaa wɔŋ n baa n balɪ fɔ.”

Ta Simoni die dɔ yinŋi baarɪ, “Dɔdagɪrɔ balɪ mɪŋ?”

⁴¹ Yisa die dɔ balɪ wa dɔ, “Die dembisi bale die yalla vuodieke dɔ paŋŋɪnana ligire hamɪŋ. Wɔnyɪ die dii wo ligire bie* kɔbɪsɪ-nɔ hamɪŋ, ta wɔnyɪ dɪaŋ die dɔ dii ligire bie baŋɪsɪ-nɔ hamɪŋ.

⁴² Die ba wɔnyɪ mana die ka bɪagɪ tun wo, die wɪa die ɔ nagɪ chaa ba mana dɔ ba gamma. Lele, ba jabɪa balla ɔ chome wo pam?”

* **7:41** 7.41 Ligiri biŋ die yiwo damɔɔmɔŋ tune.

² añañ hóguba batan die v vvarına jumbiatı ta gbaañ batan yvagtı; die ba yiwo, Meri Magidolini vuodieke die v vvarına jumbiatı bayıpoyı v ma:

³ batan die yiwo Chuza hógv wa, Johana (Chuza die yiwo Herodi tigiri tontuntıba jakvııı) añañ Susana añañ hógv ba pam. Die hóguba gie die naga ba gbañ gbañ ba nyinti a sunje Yisa añañ v kvañandısrıba.

*Bvbrıtıv wa nandagırı
(Mat. 13.1-9; Maki 4.1-9)*

⁴ Die daadaan pam die dı nyına tıgıstı tıgıstı pam a kien Yisa jıgıñ, ta kpıkpaakv die dı ken lagıstı a taañ a gilıñ Yisa, die v taañ ba nandagırı gie dı:

⁵ “Daa wınyı die nyına ga v kvañ dı v ga burı nyıñbıra. Die v burınana wa a tañ die dı nan sien me die ba tıbıha tıanna ta nembisi die dı ken nagıha dıı.

⁶ Atañ dıañ die dı nan tañ sikpen jigıdieke tantı die kana ka dala, die a nyune wo die a jigi dama tıngbanka die ka sunstı.

⁷ Atañ dıañ die dı nan hanğvovstı dagırıstı ma die a mana die dı lagıstı nyun, hanğvovstı die dı nyagı ha.

⁸ Ta atañ dıañ die dı nan tıngban vıııtı ma, ta die a nyun a burıñ ta nyıñ bie kóbıga kóbıga.”

Yisa die dı wa balı ba a kpatı dı, “Vuodieke dı yalla tıba ta nan wıñ v wımma!”

*Wudieke wıa v taana nandaga ha
(Mat. 13.1-9; Maki 4.1-9)*

ɲaanaŋ naŋɔ ka muŋ a saŋɔ popoli daana ma amu vuosisi dɔ ken juu ba ye ka chaanƙu.

17 Wudieke mana dɔ lɔburɪna nan daansi a ken nyɪŋ yeŋ ta wudieke mana dɔaŋ dɔ ligine nan ken yuori ta nyɪŋ chaanɪŋ ma.

18 “Die wɪa nɪ summa nɪ wɔnnana Nɪmuŋ wɪa die, dama vuodieke mana dɔ wɔnnana ta muŋɲɪ pɔgɪli ka ba nan yɪ wa pam a gutɪ, ama vuodieke dɔ wɔnnana ta ka muŋɲɪ pɔgɪli ha, ba nan tuo bɪta gbaŋ ɔ yilinene dɔ ɔ yalla wa a nyɪŋ ɔ jigɪŋ.”

*Yisa nuŋ aŋaŋ ɔ numballɪ wɪa
(Mat. 12.46-50; Maki 3.31-35)*

19 Womi Yisa nuŋ aŋaŋ ɔ numballɪ die dɔ ken, ama die ba ka bɪaŋɔ a gbɪgi wo dama vuosi die dala muŋ.

20 Vuon wɔnyɪ die dɔ balɪ a yɪ Yisa dɔ, “Fɔ naa aŋaŋ fɔ numballɪ zie yeŋ me ta yaala ba ye fɔ.”

21 Yisa die dɔ balɪ a yɪ ba mana dɔ, “Manɪŋ n naa aŋaŋ n numballɪ yine vuodiekemba dɔ wɔnnana Nɪmuŋ wɪaha ta dɔ ha.”

Bulɔgɪsɪŋ aŋaŋ nyaan die dɔ tuone Yisa nvaŋ dene

(Mat. 8.23-27; Maki 4.35-41)

22 Daana kaani Yisa aŋaŋ kvaŋandɪsɪrɪba die dɔ juu haarɪŋ sɔŋ, die ɔ balɪ a yɪ ba dɔ, “Nɪ vaa tɪ jɔali ga gbagɪrɪ mi wo gaari.” Die wɪa die ba piili sien.

23 Die ba benne haarɪku sɔŋ a gara Yisa die dɔ gɔura. Ta bulɔgɪsɪkpenƙruŋ die dɔ ken bɔnyɪ a nɪga gbagɪrɪ ma, die haarɪku dɔ yaala ka suuli aŋaŋ nyaan, die ba bie wɔbɪaŋ ma.

24 Ta die ɔ kwanandusiriba di kenj a sugiri wa a baari di, “Jakuson, jakuson ti bie kunj me.”

Yisa die di hagi a nati bulogisibɔ anan nyaan ponjikiri a mana die di fiali somm.

25 Womi die ɔ balɔ yi ɔ kwanandusiriba di, “Ni ka yi miɔ yada?”

Ta nmaamiɔ die di yigi be, ka bi yi be mamachi ba piasa tan di, “Mania wonna? Ta nata bulogisiriɔ anan nyaan ta a tuose ɔ nwan.”

Yisa die di vvarina jumbiatɔ daa wonyi ma dene

(Mat. 8.28-34; Maki 5.1-20)

26 Ta die ba kenj tugɔ Gerasa tiɔ ma a zie ta vaa Galili tiɔ ba kwan.

27 Die Yisa die di kenne nyiɔ haariku ma wa, ta Gerasa daa wonyi die jumbiatɔ di yalla wa di kenj tuoli wo. Die ɔ beri wo die a yvasɔ ta ka yeegi garɔɔ yaa dva tigiɔ me ama die ɔ bie wo jigidieke ba guunene vuosi haagiɔ ma.

28 Saɔɔa dieke ɔ yene Yisa wa die ɔ faasi keesi a nan ɔ niɔɔa a faasi nata anan lolokpuiɔ di, “Yisa, Nabidie Niɔɔa dieke di benne arizanna ma Bua, bia fu yaala n jigiɔ? N jɔusa fu da kenj a datɔ n tiɔɔa.”

29 Die ɔ balɔ wa naa dama Yisa die yi wa jumbiatɔ nwan di a nyiɔ ɔ ma. Die saɔɔa pam die a naan mugise wo miɔ anan ba naana a bobɔ wa anan choruma ɔ nagisɔ anan nuusi mana yori, jumbiatɔɔ naan vaa ɔ kpaa ha miɔ ta nagɔ wa juu haagiɔ ma.

30 Yisa die di piast daa wa di, “Fu saan?”

Die ɔ baari, “N saan yine ‘Dala’ ” ka chian yine jumbiatɩ pam die bie ɔ ma.

³¹ Womi jumbiatɩ die dɩ jɔɔsa wa anan nɩŋmɩna dɩ ɔ da vaa a ga juu vɔrigoli me.

³² Die perukusi pam die benne kunkogin lɔgɩn a die; ta jumbiatɩ die dɩ jɔɔsɩ Yisa dɩ ɔ vaa a ga juu perukusisi, die ɔ yɩ he sien.

³³ Die wɩa jumbiatɩ die dɩ nyɩn daa wa ma a ga juu perukusisi mana, die a mana die dɩ chɩgɩ daagɩ kunkogiri lɔgɩn a sɔɔn ga nan mɔgɩkpɩrɩ ma nyaabu die dɩ dii he.

³⁴ Die vuodiekemba die dɩ daansɩnana perukusisi die dɩ yene wudieke dɩ yine wo die ba chɩgɩ ga tɩka sɔn anan kvatɩ ma a mɔɔlɩ wɩarɩ.

³⁵ Die vuosi die dɩ nyɩn a ga dɩ ba ye wudieke dɩ yine wo. Die ba ken Yisa jigin a ye daa wa ɔ vɔarɩna jumbiatɩ ɔ ma wa ɔ jigin ɔ yeegi jayeekin ta ɔ sikpen dɩ mɩŋŋɩ a tɔma, ŋmaamɩn die dɩ yigi ba mana.

³⁶ Vuodiekemba mana die dɩ yene Yisa dɩ gbaanna daa wa die wo die ba balɩ vuosisi.

³⁷ Die wɩa vuodiekemba mana die dɩ benne Gerasa tɩn ma die dɩ ken Yisa jigin a jɔɔsɩ wa dɩ ɔ nyɩn ba tɩka ma, dama ŋmaamɩn die faasɩna a yigi be mɩn.

Die wɩa Yisa die dɩ juu haarɩkɔ dɩ ɔ ga;

³⁸ mi daa dieke die ɔ gbaanna wa die dɩ jɔɔsɩ wa dɩ ɔ vaa ɔ dia ɔ kvan, ama Yisa die dɩ balɩ wa dɩ,

³⁹ “Yinŋi kuli fɔ tigin a ga mɔɔlɩ tɔnkpɩn dieke Ŋmɩn dɩ yine a yɩ fɔ.”

Die wɩa daa wa die dɩ ga tɩka sɔn mana a balla Yisa die dɩ yine wudieke mana a yɩ wa.

Jaarusi havuubij yvagij anaj hogv dieke di gbina Yisa jayeekij wa

(Mat. 9.18-26; Maki 5.21-43)

⁴⁰ Die Yisa di wana a yinji a ga gbaguri mi wo chaaku, kpikpaan die di tuoli wo anaj sugifialij a yi wo anja dama die ba mana die chusa wa mi.

⁴¹ Womi daa wonyi ba wasinana Jaarusi di ken tugi, die u yiwo Nmij jiamij juoku jaku. Die u ken gbirigi Yisa nija a jusi wa di u ken wonij u tigin,

⁴² dama die u buabalumij die di yine havuubij ta yi bina ban anaj ale die yvagina a gbigi kun.

Die Yisa die di ganana wa, kpikpaan die di gilij wo jigij mana.

Hogv wonyi die gbina Yisa garij a ye gbaamij wa

⁴³ Kpikpaaku sija hogv wonyi die benne u nyinibanij di nyina zij dene bina ban anaj ale, die u nagij u yalla jadieke mana mana a yi gbigbantij, ama die ba wonyi mana ka biagi a gbaan wa.

⁴⁴ Die u daagi kpikpaaku sija a ken Yisa kuan a gbi u jayeekiri kuanban, lele womi die u zumbu di gobi bonyi.

⁴⁵ Mi die Yisa di piasi di, "Muna gbina mi?"

Die ba mana die di chiisi, ta Piita die di baari di, "Jakun, kpikpaaku gilij fu mi ta di dia chva fu."

⁴⁶ Ama ta Yisa die di baari di, "Vuon gbi mi mi dama n siba di hagiij nyij n ma."

⁴⁷ Die hogv wa die di miijina di u kaan biagi a lobu wa, die wa die u ken a cheele ta gbiri

Yisa nuŋŋa. Mi die ɔ balɩ Yisa vuonɩ mana nine me wudieke wɩa ɔ gbɩna wa wa ta ye gbaamuŋ die bunyi.

⁴⁸ Yisa dɩ balɩ a yi wa dɩ, “N lɩa, fɔ yada gbaanna fɔ. Gamma aŋaŋ sɔgɩɔvagaŋ.”

Yisa die dɩ vana havɔɔbiŋ dɩ haɣɩ kuŋ me dene

⁴⁹ Die Yisa dɩ yene ko bala wɩaha gie, vuonɩ wɔnyɩ die dɩ nyɩŋ jakɔɔrɩ tigiŋ a keŋ a balɩ wa dɩ, “Fɔ lɩa wa kpiye; da mugisi Dɩdagɩɔv wa bɩbra.”

⁵⁰ Ama Yisa die dɩ wɔŋ ta balɩ yi Jaarusi dɩ, “Da vaa ŋmaamuŋ yalla fɔ; fɔnuŋ ko yi yada ta havɔɔbɩke nan ye alaafia.”

⁵¹ Yisa die dɩ keŋ a juu tigiri me, die ɔ ka yi vuonɩ dɩ dɩ ɔ kuŋ sie Piita, aŋaŋ Joɔŋ aŋaŋ Jemisi aŋaŋ havɔɔbɩke chɔɔŋ aŋaŋ ɔ nuŋ nyɩna ma.

⁵² Vuonɩ mana mi die dɩ kɔma ta die zɔɔlɩŋ bɩa wa wɩa. Yisa die dɩ balɩ ba dɩ, “Nɩ da kɔmma, bɩa wa ka kpiye ɔ ko gɔɔra muŋ.”

⁵³ Die vuosisi die dɩ laa wa dama die ba sɩba a baari dɩ bɩa wa kpiye muŋ.

⁵⁴ Ama Yisa die dɩ yigi ɔ nuuŋ me ta baari dɩ, “N, bɩa haɣɩ!”

⁵⁵⁻⁵⁶ Die ɔ yiŋŋi keŋ ɔ muɩ ma ta haɣɩ zie bunyi. Die dɩ yi bɩa wa chɔɔŋ aŋaŋ ɔ nuŋ wo mamachi, Yisa die dɩ balɩ ba dɩ ba yi bɩa wa jaan aŋ ɔ dii. Ama Yisa die dɩ kpaanɩ ba dɩ ba da keŋ balɩ vuonɩ wudieke dɩ yine wo.

9

Yisa die dɩ tunna ɔ kuŋandɩsɩrɩba ban aŋaŋ bale wo dene

(Mat. 10.5-15; Maki 6.7-13)

¹ Ka kvaan̄ chaan̄ Yisa die dɪ wa ɔ kvaan̄andɪsrɪba ban̄ anan̄ bale wo a lagɪsɪ ɔ jigɪn̄ ta yɪ ba hagɪrɪn̄ anan̄ yiko dɪ ba vɔarɪma jumbiatɪ ta gbaama yɔagɪtɪ vuosi me.

² Ta die tɔn̄ ba dɪ ba ga mɔsɪ N̄mɪn̄ naaru wɪaha ta gbaan̄ yɔagɪtielin̄.

³ Ta die balɪ ba dɪ, “Nɪ da nagɪ jaan̄ mana a ga nɪ sieku; nɪ da nagɪ daan̄gban̄n̄ yaa bɔlɔgɪn̄ yaa nyindiike yaa ligire anan̄ jayeekin̄ a gɔtɪ nɪ wone yeegi jadieke wo me.

⁴ Nɪ ken̄ a juu tigidieke mana nɪ bemme mi a ga tɔgɪ san̄n̄a dieke nɪ bala nɪ nyɪn̄ tɪka ma.

⁵ Jigidieke mana ba kana ka tuo nɪ anan̄ sɔgɪfɪalɪn̄, san̄n̄a dieke nɪ ken̄ nyɪnna tɪka ma nɪ pɪsɪ nɪ nagɪsɪ tankɔlɪn̄ a taan̄ mi an̄ ka dagɪ sɪba ba yɪ chɔsɪ mɪn̄.”

⁶ Die wɪa ɔ kvaan̄andɪsrɪba die dɪ nyɪn̄ a dɪ dɪa tɪn̄kpan̄n̄ɪsɪ mana a mɔsɪla N̄mɪn̄ wɔvɪnaha ta gbaama vuosi jige mana.

Herodi anan̄ Yisa wɪa

(Mat. 14.1-12; Maki 6.14-29)

⁷ Die Herodi vuodieke die dɪ yɪne Galili tɪn̄gban̄ka mana naajakɔsɔn̄ die dɪ wɔn̄ wudiekemba mana die dɪ yɪnene, die a paalɪ mugisi wo dama vuosi batan̄ die baaru dɪ Joɔn̄ vuodieke die dɪ sɪnana vuosi N̄mɪn̄ nyaabu hagɪna kun̄ me,

⁸ batan̄ dɪan̄ dɪ baaru dɪ Elaja yɪn̄n̄ine a ken̄, ta batan̄ dɪan̄ dɪ baaru dɪ N̄mɪn̄ naazɔalɪn̄ die dɪ benne kɔrɪn̄ ma wa wɔnyɪ yɪn̄n̄ine ken̄ ɔ mɪsɪ ma.

⁹ Ta Herodi die dɪ baarɪ dɪ, “Die n yi ba gobi wo Jɔɔn sikpenj ama mɪnɪa yine daa wa gie manj wɔmma ɔ wɪa dɪ ɔ yie wɪaha gie?” Die ɔ mɪa dɪ ɔ ye Yisa.

Yisa die dɪ yɪna dembisi tuse anɔ nyindiike dene

(Mat. 14.13-21; Maki 6.30-44; Jɔɔn 6.1-14)

¹⁰ Die Yisa tɔntɔntɔba die dɪ yɪnɔjɪ a kenj a balɪ wa wudiekemba mana die ba yine. Die ɔ nagɪ ba, ba ga tɪn kaanɪ ba wasɪnana Befisada ba nyɪna ma.

¹¹ Ama kpɪkpaaku die dɪ wɔnɔjɪ ta tɔɔ ɔ poli. Die ɔ yene be ba kienene die ɔ tuo be anjɔn sɔgɪfɪalɪnɔjɪ, ta dagɪ ba Nɔmɪnɔjɪ wɪa yaa gamma ɔ naarɪ ma ta gbaanɔjɪ vuodiekemba die dɪ yaalala gbaanɔjɪ.

¹² Saɔnɔjɪ dieke nɔmɪnɔjɪ die dɪ fɪalɪnana wa, ɔ tɔntɔntɔba banj anjɔn bale wo die dɪ kenj ɔ jigɪnɔjɪ a baarɪ dɪ, “Vaa vuosisi ga tɪgɪsɪ anjɔn tɪnkpaɔnɔjɪsɪ diekemba dɪ gbɪne amɔ ba nan yallɪ nyindiike anjɔn jigɪdɔagɪsɪkɪnɔjɪ, dama gɪena yiwo haagɪyɛnɔjɪ.”

¹³ Ama Yisa die dɪ yɪnɔjɪ a balɪ ba dɪ, “Nɪnɔjɪ nɪ gbanj gbanj nɪ yɪ ba jaanɔjɪ anjɔn ba dii.” Die ba yɪnɔjɪ balɪ wa dɪ, “Tɪ yaa wa paanɔjɪ golime anɔjɪ anjɔn zaasɪbɪsɪ ale nyɪna ma. Fɔnɔjɪ yaala tɪ ga da wa nyindiike a yɪ kpɪkpaaku gie mana?”

¹⁴ (Die dembisi dieke die dɪ benne mi die yiwo sɪba tuse anɔjɪ.) Yisa die dɪ balɪ ɔ kwanɔjɪndɪsɪrɪba dɪ, “Nɪ vaa vuosisi puo puo a kala banɔjɪsɪ-nɔjɪ nɔjɪ.”

¹⁵ Die ɔ kwanɔjɪndɪsɪrɪba die dɪ yi die ta vaa ba sɔɔnɔjɪ kalɪ.

23 Die ʋ balɪ yɪ ba mana mana dɪ, “Vuodieke mana dɪ a keŋ yaala ʋ dɪa n kvaŋ sie ʋ daaŋ ʋ gbaŋ gbaŋ ʋ wɪa, ta viigi ʋ dagarɪkɪrɪ daaŋ mana a dɪa mɪŋ.

24 Ama vuodieke nɪŋ mana dɪ yaala ʋ gbatɪ ʋ gbaŋ gbaŋ ʋ mɪsɪ nan waarɪ ka, ama vuodieke nɪŋ mana dɪ waarɪna ʋ mɪsɪ n wɪa nan ye ke.

25 Bɪa vuonɪ dɪ baa ʋ ye ʋ a keŋ a ye dɪnɪa mana nyinti ama ta waarɪ ʋ gbaŋ gbaŋ ʋ mɪsɪ?

26 Vuodieke dɪ a keŋ chɪga viivi a ka balɪ manɪŋ aŋaŋ n dagɪkɪ gie vuosi jiginɪ, die nɪŋ manɪŋ vuotaŋ Bɪa maŋ keŋ keŋ aŋaŋ n haɠɪrɪŋ aŋaŋ n Chɪa Nɪmɪŋ haɠɪrɪŋ aŋaŋ ʋ malakasisi haɠɪrɪŋ n nan daaŋ chɪɠɪ dɪ tienɪ gbaŋ viivi dɪ n yaa wa a ɠɪtɪ n vuosi ma.

27 Wusie maŋ bala nɪ, vuosi batanɪ bie giena ba kaanɪ kpi ntaala ba keŋ ye Nɪmɪŋ naarɪ keninɪ.”

*Yisa nyinɪgbaŋɪ tarɪɠɪŋ wɪa
(Mat. 17.1-8; Maki 9.2-8)*

28 Die ʋ balla wɪaha gie a kpatɪ wa, a kvaŋ chaanɪ die dɪ yi daraa anɪ, die ʋ nagɪ Piita aŋaŋ Joɔn aŋaŋ Jemisi a ɠɪtɪ ʋ ma a ga juɪalɪ tanɪ sikpenɪ dɪ ba juɪsɪ Nɪmɪŋ.

29 Die ʋ juɪsɪnana Nɪmɪnɪ ʋ nine chaanɪ die dɪ tarɪɠɪ ta ʋ nyinɪyeeke die dɪ faasɪ yɪantɪ ta nyɪɠɪsa.

30 Womi die dembisi bale die dɪ nyɪŋ mi, Nɪmɪŋ naazɪbalɪŋ Mosisi aŋaŋ Elaja

31 ta die bala aŋaŋ Yisa yaa gamma ʋ kuŋ wɪa aŋaŋ ʋ bala ʋ kpi die Jerusalemi ma, ta yi Nɪmɪŋ choti.

³² Ama Piita aɲaɲ ɔ chanchaalɔba die faasu guura muɲ, ama die ba haɣina wa die ba ye chaankpenkpɔɲ dɪ giline Yisa, ta ba bi ye dembisi bale dɪ zene aɲaɲ wa.

³³ Die dembisisi dɪ nyɔnnana Yisa jigiri, Piita die dɪ balɪ a yɪ wa dɪ, “Jakɔɔɲ, dɪ vɔna muɲ tɪ benne giena. Tɪ nan wɔnsɪ viisi ataa, aɲ kaanɪ yi fɔ jaan, aɲ kaanɪ dɪaɲ yi Mosisi jaan, kaanɪ Elaja dɪaɲ jaan.” Die Piita paalɪ ka sɪba wudieke ɔ balala.

³⁴ Die ɔ yene ko bala wɪaha, nuɲmaanɲ die dɪ keɲ a ligi be, ta ɲmaamuɲ die dɪ yigi be ba benne ka sɔkɔ.

³⁵ Die lɔlɔɲ die dɪ nyɔɲ nuɲmaaku sɔɲ a baaru dɪ, “N Bɔadembɪɲ wɔnna, wɔnuɲ maɲ vɔari, nɪ wɔmma wa.”

³⁶ Die lɔlɔkɔ dɪ balɪna a kpatɪ wa, die ba ye Yisa dɪ zene ɔ nyɔna ma. Die ɔ kvaɲandɔsɪrɪba die dɪ tarɪ yaa gamma ba yene wudieke wo, ta ka balɪ vuonɲ saɲka mi wudieke ba yene wo.

Yisa die dɪ vɔarɪna jɔmbɪaɲ dalɔakibɪɲ ma dene

(Mat. 17.14-18; Maki 9.14-27)

³⁷ Die ka tɔnvɔɔsa Yisa aɲaɲ ɔ kvaɲandɔsɪrɪba die dɪ keɲ sɔɔɲ tanɪ ma, kpɪkpaanɲ die dɪ tuoli wo.

³⁸ Mi daa wɔnyɪ die dɪ bie kpɪkpaaku ma ta faasu wa Yisa dɪ, “Dɪdagɪrɔ! N jɔɔsa fɔ, keɲ daansɪ n dalɔabike gie; dama ɔ yiwo n bɔa balɪmuɲ.

³⁹ Jɔmbɪaɲ yalla wa, ka keɲ haɣɪ ka ɲaanɲ yi ɔ faasu keese ta nagɪ wa a taanɲ tɪɲɣbanɲ sɪba

kpenkpennantɔ ta fɔnfɔgɪtɪ dɪ nyɪna ɔ nɔaŋ ma, ka mugisi wa mɪŋ ta ka vasa wa a yɔasa.

⁴⁰ Maŋ jɔɔsɪ fɔ kɔaŋandɪsɪrɪba dɪ ba vɔarɪ ka ama ba ka biagi.”

⁴¹ Yisa dɪ yɪŋŋi a balɪ ba dɪ, “Nɪnɪŋ lele vuosi gie dɪ wone yada ta bɪ yi vuodiekemba dɪ kana ka dia Nɪmɪnɪ, nɪ yaala n bemme nɪ jigɪŋ a ga tɔgɪ saŋŋa bia? Nɪ yaala n yaa wa suguru aŋaŋ nɪ a ga tɔgɪ saŋŋa bia?” Ta die balɪ a yi daa wa dɪ, “Yaa bɔa wa a keŋ giena.”

⁴² Die bɔa wa dɪ kienene wo jumɔiakɔ dɪ nagɪ wa a taan tɪŋgbaŋ ta die ɔ cheele. Yisa die dɪ natɪ jumɔiakɔ, ta gbaan bɔa wa ta yɪŋŋi nagɪ wa yi ɔ chɔɔŋ.

⁴³ Die dɪ yi vuosisi mana mamachi yaa gamma Nɪmɪŋ dɪ dagɪna hagɪrɪŋ dene.

Yisa die dɪ bɪna balɪ ɔ kuŋ wɪa dene

(Mat. 17.22, 23; Maki 9.30-32)

Die ɔ yinene wudieke wo dɪ ko yie vuosisi mamachi, saŋka mi die ɔ balɪ yi ɔ kɔaŋandɪsɪrɪba dɪ,

⁴⁴ “Nɪ yuori nɪ tɪba a wɔŋ vɔurɪŋ wudieke n bala n balɪ nɪ naa; ba nan daansɪ nagɪ manɪŋ vuota Bɔa a nagɪ yi vuota nuusi me.”

⁴⁵ Ama ta die ba ka sɪba ka wɔurɪ chɪaŋ, dama Nɪmɪŋ die ligi ba yɪaŋ dɪ ba da sɪmma ka chɪaŋ; ta die ŋmaamɪŋ dɪ bɪ yalla ba dɪ ba pɪasɪ wa ka chɪaŋ.

Mɪnɪa yine vuokpɪŋ wɪa

(Mat. 18.1-5; Maki 9.33-37)

⁴⁶ Ka kɔaŋ chaan die ɔ kɔaŋandɪsɪrɪba dɪ nɪga nɪnhagɪrɪŋ yaa gamma ba jabɪa yine vuokpɪŋ.

⁴⁷ Ta Yisa die dı mıññı ba sɔñanyile, die wıa die ɔ nagı buabin a vaa ɔ ken zie ɔ jigin,

⁴⁸ ta balı ba dı, “Vuodieke mana dı a ken a mıññı a tuo bua wa gie n saan ma, ɔ mıññı tuo mıñ mıñ; ta fu mıññı tuo mıñ, mıññı tuo wo vuodieke dı tunna mıñ wa. Ama vuodieke dı naguna ɔ gban a burıñ buabin nı mana sɔñ wɔnıñ ɔ yine vuokpıñ a tıan nı mana.”

Vuodieke dı kana ka wagi nı, ɔ gvtı wa nı ma (Maki 9.38-40)

⁴⁹ Joon die dı balı a yı Yisa dı, “Jakɔñ, die tı ye wo vuon dı yaginana jumbıatı vuon ma fu saan ma, die tı balı wa dı ɔ vaa dama die ɔ ka yi tı wɔnyı.”

⁵⁰ Yisa die dı balı yı ba dı, “Nı da kagama wa, dama vuodieke mana dı kana a waga nı, ɔ gvtı wa nı ma.”

Samaria tıñkpaññı vuosi die dı zetine Yisa dene

⁵¹ Die sanja dı gbigine dı Yisa yinñı a jualı arızanna wa, die ɔ dii sikimin a nyıñ a gara Jerusalemı.

⁵² Die ɔ wolin a tıñ tıntıntıñ dı ba ga Samaria vuosi tıñkpaññı kaanı ma a yi jaan mana siri a zıen wo,

⁵³ ama tıka vuosi die ka saagtı ɔ kenku dama die ba sıba dı ɔ gara Jerusalemı.

⁵⁴ Ta ɔ kwanandısrıba Jemisi anañ Joon die dı yene naa wa die ba pıası wa dı, “Tı Yomutıen, fu yaala tı yi bolıñ nyıñ ñmıñsikpen a ken dii be?”

⁵⁵ Ama ta Yisa die dı yinñı a daansı ba ta galıñ ba,

56 ta die ba ga tɩŋkpaŋŋi gaan bɩbra.

*Vuodiekemba dɩ yaala ba dɩ Yisa kvaŋ wɩa
(Mat. 8.19-22)*

57 Die ba ganana wa daa wɔnyɩ die dɩ balɩ a yɩ Yisa dɩ, “N nan dɩ dɩ fɔ a ga jigidieke mana fɔ ganana.”

58 Yisa die dɩ yɩŋŋi a balɩ wa dɩ, “Gbaanchɔra yaa vɔrɩɩ a juo, nembisi dɩaŋ dɩ yaa tɔɔsɩ a juo ama manɩŋ vuota Bɔa wo jigidɔagɩsɩkɩŋ.”

59 Die ɔ bɩ balɩ yɩ daa wɔnyɩ dɩaŋ dɩ, “Dɩa muŋ.” Ama daa wa die dɩ baarɩ dɩ, “N Yɔmɔtien, vaa n wolɩŋ, a ga a ga guu n chɔa.”

60 Ta Yisa die dɩ yɩŋŋi balɩ wa dɩ, “Vaa kunti* guu ba gban gban ba kunti. Fɔnɩŋ gamma a ga mɔsɩ yɩ vuosi Nɩmɩŋ naarɩ wɩa.”

61 Ta wɔnyɩ dɩaŋ dɩ baarɩ dɩ, “N Yɔmɔtien, n nan dɩdɩ fɔ ama vaa n wolɩŋ ga tɩŋŋi a taan n denŋ.”

62 Die Yisa dɩ yɩŋŋi a balɩ wa dɩ, “Vuon kaan bɩagɩ a pɔgɩɩ naakɔɔŋ a kva ta yɩŋŋi daansa ɔ kvaŋ. Dɩ yɩ vuon dɩ daansa die, ɔ ka mu aŋaŋ Nɩmɩŋ naarɩ tɔɔma tɔmɩŋ.”

10

*Yisa die dɩ tɔnna ɔ dɩdɩsɩrɩŋ banɩsɩ-yɔpɔyɩ
aŋaŋ bale wɩa*

¹ Naa kvaŋ chaan die Yisa die dɩ vɔarɩ dembisi banɩsɩ-yɔpɔyɩ aŋaŋ bale ta tɩŋ ba ba balele dɩ ba wolɩŋ ga tɩgɩdieke aŋaŋ jigidieke ɔ gban gban ɔ yinene siri dɩ ɔ ga.

* **9:60** 9.60 Kunti yiwo vuodiekemba dɩ kana ka dɩ Yisa kvaŋ.

mamachi wudieke n yine nɩ tɩgɩsɩ ma wa, man tɩŋ a yi die Taya aŋaŋ Sidoni ma ma, vuodiekemba dɩ benne mi wo tɩŋ nan vaa ba tumbiatɩ a yɔasɩ ta nagɩ vaatɩ aŋaŋ tanyeelin a bɔsɩ ba gbaŋ aŋ die dagɩ sɩba ba chɩgɩ nyɩŋ ba tumbiatɩ ma ma mɩŋ.

¹⁴ Daa dieke Nɩmɩŋ dɩ baan nan dii vuosi sarɩya, nɩ tɩbɩdatɩŋ nan faasɩ dala pam a tɩaŋ Taya aŋaŋ Sidoni vuosi sarɩya.

¹⁵ Ta nɩnɩŋ Kapenɔmi vuosi, Nɩmɩŋ nan kɔtɩ nɩ ŋmɩŋsikpen? Aayɩ, ɔ nan vigi nɩ a taan kunti jigiberisikin.”

¹⁶ Saŋka mi die ɔ balɩ ɔ kvaŋandɩsɩrɩba dɩ, “Vuodieke mana dɩ wɔnnana nɩ balɩkɔ, ɔ wɔŋ wa manɩŋ; ama vuodieke dɩ ken zeti nɩ, zeti wo manɩŋ; ta vuodieke dɩaŋ dɩ zetine manɩŋ zeti wo Nɩmɩŋ vuodieke dɩ tɔnna mɩŋ.”

Dɩdɩsɩrɩŋ banɩsɩ-yɔpɔyɩ aŋaŋ bale wo dɩ yɩŋɩne a ken Yisa jigɩŋ dene

¹⁷ Die dembisi banɩsɩ-yɔpɔyɩ aŋaŋ bale wo die dɩ yɩŋɩ ken Yisa jigɩŋ aŋaŋ sɔgɩfɩalɩŋ ta balɩ wa dɩ, “Tɩ Yɔmɔtɩeŋ, fɔ saan hagɩrɩŋ ma jumbiatɩ saagɩ wa tɩ nɔa.”

¹⁸ Ta ɔ yɩŋɩ balɩ ba dɩ, “N ye wo Sitaani dɩ nyɩna ŋmɩŋsikpen a ken nan sɩba nɩnyɩgɩsɩŋ.

¹⁹ Nɩ wɔmma, n yi nɩ wa yiko dɩ nɩ chɔmma nyɩnvuuke aŋaŋ chiakɔrɩtɩ ma ta bɩ nyanŋɩ nɩ dataan Sitaani hagɩrɩŋ mana; ta wɔŋ kaan yi nɩ.

²⁰ Nɩ da yallɩma sɔgɩfɩalɩŋ dɩ jumbiatɩ saagɩ nɩ nɔa nyɩna ma, ama nɩ yallɩma sɔgɩfɩalɩŋ dama ba maagɩ nɩ saara arɩzanna ma.”

Yisa die dı yalla sɔgɔfialıj dene
(*Mat. 11.25-27; 13.16, 17*)

²¹ Kanıj sanjka mi Nımuıj Halıkasıka die dı yı Yisa sɔgɔfialıj ɔ baarı dı, “N Chɔa Nımuıj, vuodieke dı yine ɲmınsikpen aıanj tıngbanjka gie tien, n bıra fı, dama fınuıj lɔburı wıaha gie yıantielıj aıanj sısıburıj jıgıj ama ta yuori he a yı ballıbıstı; dama die fı tuma fı tuma a yie fı nansıj.”

²² Ta Yisa die dı bı baarı dı, “N Chɔa Nımuıj nagı wa jaanj mana a yı muıj; vuonj ka sıba manıj Nımuıj Bıa wa sie n Chɔonj wa Nımuıj, vuonj dıanj ka sıba n Chɔonj wa Nımuıj sie manıj Nımuıj Bıa wa aıanj vuodiekemba n yaala n nagı wa a dagı.”

²³ Womi Yisa die yınjı a tuoli ɔ kvanjandısrıba ta balı yı ba nyuna ma dı, “Nı yaa sikpen nansıj dama nı nine ye wudieke nı yesinene wo!

²⁴ N bala nı dı Nımuıj naazɔalıj pam aıanj naalıj pam die yaala ba ye wudieke nı yesinene wo, ama die ba ka ye ke, ta die bı yaala ba wınj wudieke nı wınnana wa, ama die ba ka wınj ka.”

Samaria vuovıunıj nandagırı wıa

²⁵ Die daanj kaanı mıraha dıdagırıba wınyı dı kenj dı ɔ magıstı Yisa ta pıastı wa dı, “Dıdagırı, lala manj baa n yı a ye mıivoli dieke dı wone kpatıj?”

²⁶ Yisa die dı yınjı a pıastı wa dı, “Lala dı maagı Nımuıj gbınkı ma? Lala fı sıba a chıanj?”

²⁷ Daa wa dı yınjı a baarı dı, “Yaalıma fı Yımıtien Nabıdie Nımuıj aıanj fı sınj mana aıanj fı haalıj mana aıanj fı hagırıj mana aıanj fı

suɔanyile mana, ta bi chome fu chanchaan sɪba fu gban.”

28 Yisa die dɪ yinɔi balɪ wa dɪ, “Mɪnɔi balɪ mɪn, yime naa ta nan ye miivoli dieke dɪ wone kpatɪn.”

29 Ama die mɪraha dɪdagɪrɪ wa dɪ bi yaala ɪ dagɪ dɪ ɪ yaa wusie, die wɪa die ɪ bi pɪasɪ Yisa dɪ, “Mɪnɪa yine n chanchaan?”

30 Yisa die dɪ yinɔi a balɪ wa dɪ, “Daa wɔnyɪ die nyɪnna Jerusalemi a suɔn gara Jeriko; die gbɪgbatɪrɪn die dɪ yigi wo a wuuri ɪ nyinti ta nɪgɪ wa ɪ ga gbɪgi kun ba va wa taan ta chɔn.

31 Ka kuan chaan die Nɪmɪn jɪamɪn nɪnɔandɪsɪrɪ wɔnyɪ die dɪ suɔn gara sieku me ta ken ye daa wa dɪ dɔana sieku me, die ɪ gɪa daagɪ sieku lɔgɪn a chɔn ga.

32 Die gban gban Liiva vuon die dɪ suɔn gara mi a ye daa wa dɪ dɔana ɪ gɪa daagɪ sieku lɔgɪn a chɔn ga.

33 Ama ta Samaria vuon die dɪ chɔn sieku me a ken ye wo, zɔɔlɪn die dɪ yigi wo.

34 Die ɪ ga ɪ jigin a siti tɪn a yi ɪ kujagaha ta bɔbɪha anan garɪchɔɔtɪ. Ta die a nagɪ wa a kalɪn ɪ gban gban ɪ bɔnɪn ma a yaa wa a ga chaanɪn juone me a daansɪ wa.

35 Die tɔn dɪ vɔnna die ɪ nagɪ ligire a yɪ vuodieke die dɪ jɪnana jigiri ta balɪ wa dɪ, ‘Daansɪma wa, ta man ken yinɔi kien n nan tɔn fu ligire dieke fu nagɪna a gɔtɪ daansɪ wa.’ ”

36 Yisa die dɪ balla naa a kpatɪ wa, ɪ pɪasɪ wa dɪ, “Dembisi bataa wa gie ba jabɪa fu yile dɪ

υ dagi siba vuodieke gbɔgbaturɔba dɔ gbatɔna υ nyintiti yiwo υ chanchaan?"

³⁷ Die υ baari dɔ, "Vuodieke dɔ chɔgɔna wa zɔɔlɔbɔ."

Ta Yisa die dɔ yinɔi a balɔ wa dɔ, "Die nɔɔ gamma a ga yi die gban gban."

Yisa die dɔ kaagɔna Maata anan Meri dene

³⁸ Ka kvan chaan Yisa anan υ kvanandɔsɔrɔba die dɔ gara ba sien a ga tɔgɔ tɔɔkpanɔi kaanɔ, ta die hɔgɔ wonyɔ ba wasɔnana Maata die tuo Yisa anan sugɔfɔalɔ υ tigin me.

³⁹ Die υ yallɔ wa υ taa ba wasa wa Meri; die Meri die dɔ sɔɔɔ kalɔ Yisa nɔɔɔ a wɔmma wudieke υ balala wa.

⁴⁰ Ama Maata die dɔ mɔa anan chaantɔ, ta die a ken balɔ Yisa dɔ "N Yɔmɔtien, n mɔa mɔɔ anan chaantɔ n nyɔna ma, ta ntaa wa dɔ ka sunɔe mɔɔ, fɔ бага wo ka ma? Balɔ wa dɔ υ ken sunɔi mɔɔ!"

⁴¹ Ama tɔ Yɔmɔtien Yisa die dɔ yinɔi a balɔ wa dɔ, "Maata n siba a baari mɔa mɔɔ anan nyinti pam, a mugise fɔ ta chɔɔsa fɔ sɔɔ,

⁴² ama wɔbalɔmɔɔ nyɔna mɔna fɔ yaalɔ; Meri nɔɔ vɔari wa wudieke dɔ vɔna, ta vuɔɔ kaanɔ tuo ke a nyɔ υ jigin."

11

Yisa die dɔ dagɔna υ kvanandɔsɔrɔba Nɔmɔ jɔɔsɔ dene

(Mat. 6.9-13; 7.7-11)

¹ Daan kaanɔ Yisa die dɔ ga jigin kaanɔ a jɔɔsa Nɔmɔɔ, die υ kpatɔna wa υ kvanandɔsɔrɔba wonyɔ die dɔ balɔ wa dɔ, "Tɔ Yɔmɔtien dagɔ tɔ

ti bala ti jɔɔsɩma Nɛmɩŋ dene sɩba Joɔn die dɩ dagɩna ɔ kwanandɩsɩriba die wo.”

² Yisa die dɩ balɩ a yɩ ba dɩ, “Naa mɔna dɩ nɩ jɔɔsɩma Nɛmɩŋ;

Tɩ Chɔa Nɛmɩŋ:

Vaa aŋ ba yɩ fɔ saan kasɩka jɩlɩma;

Vaa aŋ fɔ naari keŋ.

³ Yɩ ti daan mana nyindiike dieke ti yaalala.

⁴ Nagɩ ti tumbɩati a chaa ti,

sɩba ti nagɩna vuodiekemba dɩ tonna ti tumbɩati a chaa ba wa.

Da keŋ vaa ti juu magɩsɩ dieke dɩ hagɩrɩna ma.”

⁵ Sanƙa mi Yisa die dɩ balɩ ba dɩ, “Dɩ yi ta nɩ wɔnyɩ yallɩ zɔa ta ga ɔ jigɩŋ tanseese, a baari dɩ, ‘N zɔa, paŋŋɩ mɩŋ paanɔ golime ataa,

⁶ dama chaanɔ wɔnyɩ kenne n jigɩŋ manɩ wo jadiikinɩ n baanɩ nagɩ a yɩ wa.’

⁷ Ta dɩ yi fɔ zɔa wa dɩ bie juoku sɔŋ ta yɩŋŋɩ balɩ fɔ dɩ, ‘Da mugisime mɩŋ! N wɔŋ kparɩ sanɔari mɩŋ ta manɩŋ aŋaŋ n ballɩ wɔŋ gɔɔra mɩŋ; N kaanɩ bɩagɩ a hagɩ a yɩ fɔ jaan.’

⁸ N bala nɩ dɩ yi daa wa dɩ ka hagɩya a yɩ fɔ jaan nɩ yine zɔalɩŋ wɩa, ama dɩ yi fɔ ka chɩga viivi ta jɔɔsa wa ɔ nan hagɩ a yɩ fɔ jadieke mana fɔ yaalala fɔ mugisinene wo wɩa.

⁹ “Die wɩa n bala nɩ, nɩ jɔɔsɩma Nɛmɩŋ, ta ɔ nan nagɩ a yɩ nɩ; nɩ daansɩma ta nɩ nan ye; nɩ kpaasɩma gbɩabɩkɔ ta ɔ nan yuori a yɩ nɩ.

¹⁰ Dama vuodieke mana dɩ jɔɔsɩnana Nɛmɩŋ tuose mɩŋ; ta vuodieke dɩaŋ mana dɩ yaalɩnana yese mɩŋ; vuodieke dɩaŋ dɩ kpaasɩnana gbɩabɩkɔ ka yuore a yɩa wa mɩŋ.

11 Nɪnɪŋ chɔalɪŋ nɪ jabɪa bɔa dɪ nan jɔɔsɪ wa zaasɪŋ aŋ ɔ nagɪ javɔɔkɪŋ a yɪ wa?

12 Yaa mɪnɪa bɔa dɪ nan jɔɔsɪ wa gɪlɪ aŋ ɔ nagɪ chɪakɔrɔŋ a yɪ wa?

13 Ta dɪ yɪ nɪnɪŋ vuɔbɪatɪ gie dɪ sɪba nɪ nagɪ nyɪnɪnɪna a yɪ nɪ ballɪ, die nɪŋ nɪ Chɔɔŋ Nɪmɪŋ dieke dɪ benne arɪzanna ma wa nan faasɪ nagɪ ɔ Halɪkasɪka a yɪ vuodiekemba dɪ jɔɔsɪnana a yaala ka wa.”

*Yisa aŋaŋ jɪmbɪatɪ naaŋ wa Beelizebuli wɪa
(Mat. 12.22-30; Maki 3.20-27)*

14 Die daa wɔnɪ die benne ta jɪmbɪaŋ die dɪ yallɪ wa ta ɔ ka bɪagɪ bala wɪa, ta Yisa die dɪ vɔarɪ ka, daa wa dɪ wa piili a bala wɪa. Die dɪ yɪ kpɪkpaakɔ mamachi pam,

15 ama batanŋ die dɪ baarɪ dɪ, “Jɪmbɪatɪ naaŋ wa Beelizebuli* yɪna wa hagɪrɪbɔ ɔ bɪagɪ a vɔara jɪmbɪatɪ dene.”

16 Batanŋ dɪaŋ die dɪ yaala ba magɪsɪ wa, die wɪa die ba balɪ wa dɪ ɔ yɪ mamachi wɪŋ a dagɪ sɪba Nɪmɪŋ sɪba ɔ wɪa.

17 Ama Yisa die dɪ mɪŋŋɪ ba sɔŋanyile ta balɪ yɪ ba dɪ, “Naaŋ dieke dɪ puone a yɪŋŋɪ waga ka gbanŋ kaanŋ yɔasɪ, ta tigi dieke vuosi dɪaŋ dɪ puone a yɪŋŋɪ waga ka gbanŋ nan nan.

18 Die dɪ baa ka yɪ dɪ yɪ Sitaani dɪ puo ta yɪŋŋɪ waga ka gbanŋ gbanŋ, ka naarɪ ka baa ka zie. Nɪ baarɪ dɪ jɪmbɪatɪ naaŋ wa Beelizebuli yɪna mɪŋ hagɪrɪŋ maŋ yie naa;

19 dɪ yɪ naa maŋ vɔara jɪmbɪatɪtɪ, ta nɪnɪŋ nɪŋ, mɪnɪa yɪnana nɪ kɔaŋandɪsɪrɪba hagɪrɪŋ

* **11:15** 11.15 Sitaani saanŋ bɪna yɪ Beelizebuli.

ba vuara ha? Ni gban gban ni kvanandusuriba nan dagi di ni wo wusie.

²⁰ Ama manɔ, Nɔmɔ haguruɔ manɔ nagɔ vuara jumbiatɔ vuosi ma, die daguna sɔba Nɔmɔ naaru wɔɔ ken ni jigini mɔ.

²¹ “Du yi daahaguruɔ di yi siri a gbaru ɔ tigin aɔanɔ dembisi nɔan nyinti, ɔ nyinti mana nan mɔnɔ beri.

²² Ama du yi vuodieke di haguruɔna a tɔan wa di ken tuoli wo ɔ tigin me, ɔ nan nyanɔnɔ wa ta gbatɔ ɔ dembisi nɔan nyintiti ta bi chii ɔ nyintiti.

²³ “Vuodieke dɔan di kana ka zie n kvan waga mɔn mɔn; ta vuodieke dɔan di kana ka sunɔni mɔn a lagisa vuosi n jigini jata ba mɔn.

*Du yi jumbian di yinɔi ken juu vuon ma wɔa
(Mat. 12.43-45)*

²⁴ “Du yi ta jumbian di ken nyɔn vuota ma, ka nɔan dia wa jigikɔɔkɔn a yaala jigini di ka voosi, ka ka yeye; ɔ nɔan balɔ a yɔ wa ka gban gban di, ‘N nan yinɔi a ga n tigidieke n vana wa.’

²⁵ Die wɔa ka nɔan yinɔi ga wa mi a ye ta ka sunɔ mana saariya a wɔnsɔ vɔvɔnɔ.

²⁶ Ka nɔan wa nyɔn mɔn a ga a chii jumbiatɔ diekemba di tɔanna ka gban gban ayɔɔɔɔɔ aɔn a ga bemme mi. Naa chiama daa wa berin nan faasi chɔɔsɔ pam a tɔan die ɔ sina die wo.”

Wusie svɔfɔlɔn wɔa

²⁷ Yisa die di bala wɔaha gie a kpatɔ wa, ta hɔɔ wɔnɔ die di bie kpɔkpaakuɔ sunɔ a faasi balɔ wa di, “Svɔfɔlɔn bie hɔɔ dieke di muruna fu ta fu nyɔɔsɔ ɔ busɔn ma.”

28 Ta Yisa die dɪ yinɲi balɪ wa dɪ, “Vuodiekemba dɪ wɔnnana Nɲmɲ wɪaha ta dɪha wa, banɲ sɔgɪfɪalɲ dɪ bie ba ma.”

Die ba pɪasɪna a yaala mamachi wɪa dene
(Mat. 12.38-42)

29 Die kpɪkpaaku dɪ gilɪne Yisa wa die ɔ bu balɪ ba dɪ, “Lele wo gie vuosi yiwo vuobiati ta yaala ba ye mamachi wɪɲ; ama n kaan wɔɲ yi mamachi wɪɲ a yɪ ba; sie Nɲmɲ naazɔa Jona dagɲ chanchaan nyɪna ma man nan dagɪ ba.

30 Wudieke dɪ yɪne Jona die dagɪna Nineva vuosi dɪ Nɲmɲ tɔnna wa, die gban gban bala ka yi manɲ vuota Bɔa ta dagɪ nɔnɲ leleke gie vuosi dɪ Nɲmɲ tɔnna mɲ.

31 Sarɪya diile daraan Sɪaba hɔgɔ naan wa nan hagɪ a zie a galɲ nɪ dama die ɔ paali nyɲ wa tɪgɪ saasaa a ga dɪ ɔ wɔɲ naan Solomoni yɪan wɔbalɪkaha, ama n bala nɪ vuodieke dɪ tianna naan Solomoni benne gɪena.

32 Sarɪya diile daraan Nineva vuosi nan hagɪ zie a galɲ nɪ, dama Jona dɪ mɔɔlɪna Nɲmɲ wɪa a yɪ ba wa die ba va wa ba tumbiati; n bala nɪ, vuodieke dɪ tianna Jona benne gie.”

Nyɲɲbanɲ popoli wɪa
(Mat. 5.15; 6.22, 23)

33 “Vuon ka chɔgɪsa popoli ta nagɪ ka a lɔbɪra yaa a nagɪ kpali a bubike ama ɔ nɲaan nagɪ ka a sagɪ wa jadieke dɪ jɔalɪna ma, amɔ vuosi dɪ ken juu ba nan ye ka chaanɲ.

34 Fɔ nine yɪne fɔ nyɲɲbanɲ popoli. Die wɪa fɔ nine dɪ ken vɪna, fɔ nyɲɲbanɲ mana nan

suuli aṅaṅ chaanṅ; ama fṅ nine dṅ keṅ a ka vuuna, fṅ nyuṅgbanuṅ mana nan dṅ bie lṅmṅ ma.

³⁵ Nṅ wa sṅmma dṅ chaanṅ dieke dṅ benne nṅ ma wa da keṅ bṅruṅ lṅmṅ.

³⁶ Die wṅa dṅ yi fṅ nyuṅgbanuṅ mana dṅ suuli aṅaṅ chaanṅ, ta jigṅ dṅ ka bie lṅmṅ ma, ka mana nan mṅṅṅ chaanṅ farrṅtata a nṅsṅ popoli dṅ ṅaana a chaanṅ yi fṅ die wo.”

Yisa die dṅ galṅna Farasisi aṅaṅ mṅraha dṅdagṅrṅba dene

(Mat. 23.1-36; Maki 12.38-40)

³⁷ Die Yisa die dṅ balla wṅaha gie a kpatṅ wa, ta Farasisi vuonṅ wṅnyṅ die dṅ wa wa dṅ v keṅ aṅ wṅonṅ aṅaṅ wa dii nyindiike, die wṅa die v ga a ga a kalṅ dṅ v dii nyindiike he.

³⁸ Die dṅ yi Farasisi vuoke mamachi, Yisa die dṅ kana ka nṅtṅ v nuusi ta yaala v dii nyindiike he.

³⁹ Ta tṅ Yṅmṅtienṅ Yisa dṅ balṅ wa dṅ, “Nṅnṅ Farasisi vuosi nṅ ṅaanṅ daaraa nṅ nyachibisi aṅaṅ nṅ tṅmbala kṅsṅ, ama ta nṅ sṅṅtṅ dṅ suuli aṅaṅ halṅ aṅaṅ sṅṅtṅbaṅ.

⁴⁰ Nṅnṅ gaantṅba gie! Daa ṅmṅ dieke die dṅ naanna a kṅsṅsṅ naanna a sṅṅtṅtṅ gbaṅ?

⁴¹ Yṅma zṅṅlṅntielṅ jadieke dṅ benne nṅ nyachibisi me aṅaṅ nṅ tṅmbala ma aṅ jaanṅ mana yṅtantṅ a yṅ nṅ.

⁴² “Nṅnṅ Farasisi mba, wṅbṅbaṅ bie nṅ ma. Nṅ naga nanṅbṅ aṅaṅ bṅṅṅ aṅaṅ neeri aṅaṅ nyinti a taṅ baṅ sṅṅ a nagṅ kaanṅ a yṅa ṅmṅ, ama ta va jadieke dṅ yine nṅṅṅmṅna v mṅraha ma; sṅba wusie sarṅya diile ta ka cho ṅmṅ. Genhe die

muna ni yime, a guti ni yinana Nɔmɔny nyinti ban sɔny kaani wa.

⁴³ “Nɔmɔny Farasisi, wɔbɔɔny bie ni ma, dama ni yaala vuokpɔma jigikasika Nɔmɔny jɔamɔny juone me, ta bi yaala ba wasɔma ni aɔnyan jɔlɔma nyɔgtɔ ma.”

⁴⁴ Wɔbɔɔny bie ni ma, dama ni sɔ sɔba kunti vɔriti di lobɔrina vuosi di ka yesehe ta chɔny a ma.”

⁴⁵ Die wɔa mɔraha dɔdagɔriba wɔnyɔ di balɔ yɔ wa di, “Dɔdagɔrɔ, fɔ bala naa nɔny zɔa wa ti gban.”

⁴⁶ Yisa die di yinɔni a balɔ di, “Nɔmɔny mɔraha dɔdagɔriba wɔbɔɔny bie ni gban ni ma dama ni chie vuosi chiidɔnsa di faasɔna a dɔnsɔ aɔnyan ba baan chii ama ni gban gban ni ka sɔnyɔni be di ba chii.”

⁴⁷ Wɔbɔɔny bie ni ma, dama ni ka tuose Nɔmɔny naazɔalɔba wɔbalɔkaha ama ta mɔa ta wɔnsa ba kunti vɔriti a vɔna, banɔny die ba yine naazɔalɔny diekemba ni chɔɔnykɔsɔlɔba die di kɔna wa ta ni gban ni ka tuose Nɔmɔny naazɔalɔba wɔbalɔkaha.

⁴⁸ Ni yine wudieke wo, die dagɔna vuosi di ni sen saagɔ wudieke ni chɔɔnykɔsɔlɔba di yine wo, dama die ba kɔsɔ wa Nɔmɔny naazɔalɔba ta ni dɔan di mɔa ba vɔriti.

⁴⁹ Naa chɔan ma, die yɔantien Nɔmɔny die di baari di, ‘N nan tɔny naazɔalɔny aɔnyan tɔntɔntɔny ba jigin, ta ba nan kɔsɔ batan ta mugisi batan dɔan.’

⁵⁰ Die wɔa n nan datɔ leleke gie vuosi tɔba aɔnyan ba kɔna naazɔalɔba a nyɔny dɔnɔa piiliku,

⁵¹ a nyɔny die ba kɔna Abeli a ga tɔgtɔ Zakaria, vuodieke die ba kɔna Nɔmɔny kaabɔny koriku aɔnyan Nɔmɔny jɔamɔny juokpenkpɔkɔ sɔnsɔkɔ. N bala

nı wusie, leleke gie vuosi nan ye tıbıdatıy yaa gamma vuosi gie mana kumbu wıa.

⁵² “Nınyy mıraha dıdagırıba, wıbıay bie nı ma, dama nı ligi wo Nınyy wıa dı vuosi da kenı summa a chıası, ama nı gbanı nı zeti wo a sıbyı, ta kaga vuodiekemba dı mına dı ba summa ha.”

⁵³ Die Yisa dı bala ı nyıy mi wo ta mıraha dıdagırıba anay Farasisi dı ju sınyıy anay wa, die ba piili a pıasa wa wıpıasıka pam yaa gamma ı balıku ma,

⁵⁴ a mıa yaala dı ı balı a chııstı anı ba yigi wo.

12

Gıgaantıy wıa (Mat. 10.26, 27)

¹ Womi die vuosi tuse tuse die dı lagıy ta die a tıba tamba nagıstı ma, die Yisa die dı wolıy a piili a bala a yıa ı kvanıandıısrıba dı, “Nı summa Farasisi vuosi beriku dama ba yiwo gıgaantıy.

² Jadieke mana dı lıbrına lele nan daansı nyıy yaalıy ma, ta wııbrıkyı mana dıay nan nyıy yaalıy ma.

³ Die wudieke mana nı bala lınyıy ma ba nan daansı wıy ka yaalıy ma; ta wudieke dıay nı pıına a balı juıy me nan daansı a mıııı yaalıy ma.

Mına tı mı tı chıgıma nımaamıy? (Mat. 10.28-31)

⁴ “N zıalıy, n bala nı, nı da chıgıma vuosi nımaamıy, dama ba nan bıagı kıı nı

nyɔngbanɔɔ ama ka kvaɔɔ chaanɔ ba kaanɔ biagɔ a yi nɔ wɔɔ.

⁵ N kpaama nɔ yaa gamma vuodieke nɔ mɔna nɔ chigɔ: Nɔ chiguma Nabidie Nɔmɔɔ, vuodieke dɔ baanɔ biagɔ kɔɔ nɔ ta bɔ yaa yiko a baanɔ nan biagɔ a nagɔ nɔ a taanɔ boli dieke dɔ wone kpisiku me wo. Wusie manɔ bala nɔ dɔ nɔ chiguma wɔnɔɔ.

⁶ “Ba ka daa nembisi anɔ wa kɔbɔsɔ-le? Ama ta Nɔmɔɔ ka daamma a kaanɔ mana wɔa.

⁷ Nɔnɔɔ nɔɔ Nɔmɔɔ sɔba nɔ sikpenɔ zoosi nɔanɔ mɔɔ. Die wɔa nɔ da chiguma nɔmaamɔɔ; dama nɔ yaa nyɔvari a tɔanɔ nembisisi pam.

Vɔvari fɔ gbanɔ yaalɔɔ ma dɔ yiwo Yisa kvaɔɔndɔsɔɔ

(Mat. 10.32, 33; 12.32; 10.19, 20)

⁸ “N bala nɔ; vuodieke mana dɔ a kenɔ a vɔari ɔ gbanɔ vuosi me dɔ ɔ yiwo n vuonɔ, die gbanɔ gbanɔ manɔɔ vuota Bɔa dɔ nan vɔari wa yaalɔɔ ma Nɔmɔɔ malakasisi nɔnɔɔ.

⁹ Ama vuodieke dɔ baari ɔ ka yi n vuonɔ vuosi jigɔɔ, die gbanɔ gbanɔ manɔɔ vuota Bɔa dɔ nan balɔ dɔ n ka sɔba wa Nɔmɔɔ malakasisi nɔnɔɔ.

¹⁰ “Ta vuodieke dɔanɔ mana mana dɔ kenɔ balɔ wɔbɔanɔ yaa gamma manɔɔ vuota Bɔa wa Nɔmɔɔ nan nagɔ ɔ taalɔ a chaa wa; ama vuodieke nɔnɔ mana dɔ kenɔ balɔ wɔbɔanɔ yaa gamma Nɔmɔɔ Halɔkasɔka ma, Nɔmɔɔ kaanɔ wɔnɔ nagɔ ɔ taalɔ a chaa wa.

¹¹ “Ama ba kenɔ yaa nɔ ga Nɔmɔɔ jɔamɔɔ juone me yaa tɔngbanɔka nyɔnkɔra yaa nyɔnkɔra jige dɔ ba dɔi nɔ sarɔya nɔ da vaa dɔ mugisi nɔ anɔanɔ nɔ baanɔ nan balɔ die yaa a gbatɔ nɔ gbanɔ a taanɔ.

12 Saŋŋa dɪ keŋ tɔgɪ Nɪmɪŋ Halɪkasɪka nan dagɪ nɪ wudieke nɪ baan nan balɪ.”

Nyintitien dieke dɪ yine gaamu wa nandagɪrɪ

13 Mi daa wɔnyɪ die dɪ bie kpɪkpaaku ma ta balɪ yɪ Yisa dɪ, “Dɪdagɪrɔ, balɪ yɪ n mu wa, dɪ ɔ vaa maŋ ŋaŋ wa puo faarɪ dieke tɪ chɔɔŋ dɪ vana a zien tɪ wo.”

14 Die Yisa die dɪ yinŋi a balɪ wa dɪ, “N zɔa, mɪnɪa yɪna mɪŋ sien dɪ n dii nɪ sarɪya yaa dɪ n puo nɪ faarɪ a yɪ nɪ bale wo gie?”

15 Die Yisa dɪ bɪ balɪ a yɪ ba mana dɪ, “Nɪ summa nyinti yaalɪŋ wɪa, daa nyinti pam bala ka yɪ vuota miivoli.”

16 Womi die ɔ taan ba nandagɪrɪ gie dɪ, “Nyintitien wɔnyɪ die yalla ɔ kvan, ta ka yɪa wa nyindiike pam;

17 Die ɔ piili a yile ɔ sɔŋ ma dɪ, ‘N baan yiwo lalɪa, dama n wo jigin n baan nan nagɪ n nyindiike mana a yi.’

18 Die ɔ balɪ yɪ ɔ gban dɪ, ‘Naa maŋ nan yi; n nan ŋmabɪ n bombɔntɪtɪ ta mu nyɪŋkpɪma, ta nagɪ n zaaha aŋaŋ n nyinti mana a yi mi’.

19 Ta wa balɪ yɪ n gban gban dɪ, ‘Sikpen nansɪtien, n yaa nyindiike pam n baan nan dii a tɔgɪ bɪna pam. Die wɪa n nan dɪ voose ta die ta nyuo ta yaa sɔgɪfalɪŋ.’

20 Ama Nɪmɪŋ die dɪ balɪ a yɪ wa dɪ, ‘Fɔnɪŋ gaankɔ gie, jinne yuku gie, baa fɔ waarɪ wa fɔ mɪsɪ, aŋ tɪ ye vuodieke dɪ bala ɔ nagɪ fɔ nyinti gie mana fɔ wɔnsɪna a zie wo?’

21 “Tɔ, vuodieke nɔŋ mana dɔ yaalɔnana nyinti a yɔ ɔ gbaŋ, ama ta wo nyinti Nɔmɔŋ jigɔŋ, nan daansi su sɔba daa gaanƙɔ gie.”

Yime Nɔmɔŋ yada
(Mat. 6.25-34)

22 Die Yisa die dɔ balɔ ɔ kwanɔndɔsɔrɔba dɔ, “Die wɔa n bala nɔ dɔ nɔ da vaa nɔ berɔŋ mugisi nɔ yaa gamma jadieke nɔ baan nan dii yaa jadieke nɔ baan nan yeegi,

23 dama mɔsɔ tɔaŋ nyindiike, ta nyɔngbaŋka dɔaŋ dɔ tɔaŋ nyɔnyeeke.

24 Nɔ daansiɔma nembisi, a ka bɔra yaa a gobe; a dɔaŋ a wo nyindiike bɔmbɔntɔ ama Nɔmɔŋ yɔnana ha nyindiike; nɔ ka yaa nybarɔ pam a tɔaŋ nembisi?

25 Nɔ jabɔa baan nan bɔagɔ a nagɔ bɔna a gɔtɔ ɔ bɔna ma ɔ mɔsɔ wɔa dɔ mugisine wo wɔa?

26 Nɔ kana ka bɔagɔ a yi wubike gie, bɔa nɔ mugisi nɔ gbaŋ aŋaŋ nyintialɔkaha.

27 Nɔ daansi tɔwute aŋaŋ a vɔnɔŋ; ama a ka tɔma yaa a yaala nyɔnyeeke yɔa a gbaŋ. Ama n bala nɔ, naaŋ Solomoni aŋaŋ ɔ nyinti aŋaŋ ɔ nyɔnyeeƙivɔna mana, die wo jayeekiŋ ka vɔna a tɔgɔ tɔwutehe kaanɔ.

28 Dɔ yi naa, Nɔmɔŋ dɔ yɔ huuti a vɔnɔŋ, nyindiekemba dɔ ŋaana beri jinne ama sorɔŋ bolɔŋ diihe wo, ɔ kaan yɔ nɔ nyɔnyeeke? Nɔnɔŋ vuodiekemba yada dɔ kana a ka dala wa gie!

29 “Na chɔaŋ ma nɔ da vaa dɔ mugisi nɔ aŋaŋ jadieke nɔ baan nan dii yaa nyuu.

³⁰ Vuodieke dɪ kana ka sɪba Nɪmɪŋ ŋaana chɪga a yaala nyinti gie mana, ama nɪ Chɔɔŋ Nɪmɪŋ sɪba a baarɪ dɪ nɪ yaala ha mɪŋ.

³¹ Die wɪa nɪ vaa nɪ бага bemme Nɪmɪŋ naarɪ ma ta ɔ nan nagɪ nyinti gie mana a yɪ nɪ.

Arizanna nyinti wɪa
(Mat. 6.19-21)

³² “Nɪnɪŋ n vuosi dieke dɪ kana ka dala naa, nɪ da vaa ŋmaamɪŋ yalla nɪ, dama nɪ Chɔɔŋ Nɪmɪŋ yaa wa sɔgɪfɪalɪŋ aŋaŋ ɔ bala ɔ nagɪ naarɪ dieke a yɪ nɪ wa.

³³ Die wɪa nɪ nagɪ nɪ nyinti mana nɪ yalla a daa a nagɪ ligirehe yɪ zɔɔlɪntielɪŋ, ta nɪ nan ye nyinti dɪ wone kpatɪŋ, nyinti nan dɪ bie arizanna ma, ta kaŋ ɔbarɪ, dama gaarɪŋ kaŋ gbɪgi mi, ta nyɪnyɔgɪka kaŋ chɔsɪha.

³⁴ Dama jigidieke fɔ nyinti dɪ benne, mi dɪaŋ fɔ sɔŋ dɪ beri.

Yɔŋɪsɪ dieke dɪ yine siri wɪa

³⁵ “Nɪ yɪ siri a gbara wudiekemba dɪ kienene ta nɪ vaa nɪ popolisi chaŋ,

³⁶ sɪba yɔŋɪsɪ diekemba dɪ chɪsɪnana ba tien dɪ ɔ nyɪŋ hɔgɔ faarɪtɔ banwɔla ma a ken wo, amɔ ɔ ken ken kpaasɪ sanbarɪ ba nan yuorike lagɪ lagɪ a yɪ wa.

³⁷ Sɔgɪfɪalɪŋ bie yɔŋ diekemba ba tien dɪ kenne a haarɪ ba ta ba chɪsa wa. Wusie maŋ bala nɪ, ba tien wo nan vaa ba kala ta yɪ ba nyindiike aŋ ba dii.

³⁸ Dɪ yɪ ba tien dɪ ken ken, tanseese yaa kparaaŋ kpaŋ saŋŋa ta ye ta ba chɪsa wa, sɔgɪfɪalɪŋ nan dɪ bie ba ma.

³⁹ Nɪ sɪmma genke, dɪ yi tiginj tienj dɪ sɪba saŋja dieke gaarɔ dɪ bala ɔ kenj ɔ tiginj me, ɔ kaanj vaa gaarɔ wa wɪ ɔ tigiri a juu; ɔ nan dɪ gbarɪ.

⁴⁰ Nɪnɪnj nɪ gbanj nɪ yi siri a gbara, dama manɪnj vuota Bua nan kenj saŋja dieke nɪ kana ka yile dɪ n nan kenj.”

*Yɔmɔ dɪ mɔna ɔ tuo ɔ tienj nɔanj dene
(Mat. 24.45-51)*

⁴¹ Womi Piita die dɪ piastɪ wa dɪ, “Tɪ Yɔmɔtienj, tɪnɪnj fɔ taana nandagɪrɪ gie a yɪa yaa vuonj mana?”

⁴² Ta tɪ Yɔmɔtienj Yisa die dɪ yinɲi balɪ wa dɪ, “Yɔmɔ bia yine yɪanj tienj ta yie ɔ Yɔmɔtienj dɪ dagɪna dɪ ɔ yi wudieke? Wɔnɪnj ɔ yine vuodieke ɔ Yɔmɔtienj dɪ nan vɔarɪ dɪ ɔ daansɪma ɔ yɔmɔ chanchaalɪba ta yɪma ba nyindiike saŋja dieke dɪ mɔna.

⁴³ Dɪ yi ta ɔ Yɔmɔtienj dɪ kenj tiginj ta ye wo ta ɔ tɔma die wo gbanj gbanj, sugɪfɪalɪnj nan dɪ bie ɔ ma.

⁴⁴ Wusie manj bala nɪ, ɔ nan nagɪ wa a zienj dɪ ɔ daansɪma ɔ nyinti mana mana,

⁴⁵ ama ɔ yi yɔmɔbɪanj, ɔ nan dɪ yile ɔ sɔnj ma dɪ ɔ Yɔmɔtienj wo kaanj kenj lagɪ lagɪ, ta piili a nɪga ɔ yɔmɔ chanchaalɪba ta wɔnɪnj ɔ nan dɪ die ta nyu bugi.

⁴⁶ U Yɔmɔtienj wo nan yinɲi kenj daa dieke anjan saŋja dieke ɔ kana ka yile dɪ ɔ nan kenj. U kenj kenj, ɔ nan datɪ ɔ tɪbɪnj pam ta yi wo sɪba ɔ njaana yie vuodiekemba dɪ zetinene nɔanj die wo.

47 “Yomv dieke di sɔbuna jadieke v tienj di yaalala v yi, ta ka yi siri di v yi wudieke v tienj wo di yaalala, nan ye tɔbɔdatɔn anan tɔbɔtɔ pam,

48 ama yomv dieke di kana ka sɔba wudieke v tienj wo di yaalala, ta yi wɔn chɔsɔ, ba nan tɔbɔ wa bɔta ta va wa. Vuodieke ba yɔna pam ba nan pɔasɔ pam a nyɔn wɔnɔn v jigin; ta vuodieke dɔn ba nagɔna pam pam a yi v nuusi me, ba nan pɔasɔ pam a nyɔn v jigin.

Puole wɔa
(Mat. 10.34-36)

49 “Manɔn n kenye mɔn di ken taan bolɔn tɔngbanɔka ma, di tɔn nan yi mɔn nansɔn du yi di tɔngbanɔka wɔn die.

50 Nɔmɔn nyaan sɔla dieke n bala n sɔ wa vaa n sɔn di chɔsɔ mɔn, sie ka ken yi a tɔn.

51 Nɔ yile di n kenye mɔn anan sɔgɔbagan tɔngbanɔka ma? Aayɔ. N bala nɔ, n kenye mɔn anan puole.

52 A nyɔn jinne yaa gamma, vuosi banv nan di bie tigin me, ta ken puo; ba bataa nan chɔsɔ bale wo, ta bale wo dɔn chɔsɔ bataa wa.

53 Chɔalɔn nan ken chɔsɔ ba ballɔ dembisi, ta ballɔ dembisi dɔn ken chɔsɔ ba chɔalɔn; nɔlɔn dɔn nan ken chɔsɔ ba hɔgɔtaba ta hɔgɔtaba dɔn ken chɔsɔ ba nɔlɔn; nɔlɔn nan ken chɔsɔ ba lihahɔtɔ, ta lihahɔtɔ dɔn nan ken chɔsɔ ba nɔlɔn.”

Saɔna sɔbɔn wɔa
(Mat. 16.2, 3)

⁵⁴ Womi Yisa die dɪ balɪ yɪ kpɪkpaaku dɪ, “Nɪ ken yese nuɲmaan ɲmɲ nanɲ chaan nɪ ɲaan baari dɪ, nuɲ baa ka nu muɲ aɲ ka seɲ nu.

⁵⁵ Nɪ a ken a ye ta bulogɪsɪɲ nɪga nyɲna nuudiigin chaan nɪ ɲaan baari dɪ jigiri nan dɪ tuuli aɲ ka ken yi.

⁵⁶ Nuɲɲ gɪgaantɪba gie, nɪ ɲaan biagɪ a daansɪ tɲɲɲanka aɲaɲ ɲmɲsikpeɲ wudieke dɪ yinene ta dagɪ a chɪasi, ta bia yine nɪ ka biagɪ sɪba lele sanɲka gie chɪasi?

Wɪa wɲnsɪɲ wɪa

(Mat. 5.25, 26)

⁵⁷ “Bia yine nɪ ka biagɪ a sɪba wudieke dɪ mɲna dɪ nɪ yi a yi?”

⁵⁸ Du yi vuon dɪ yaa fɪ gara naaltɲ, kpaɲɲɪ fɪ gbaɲ aɲ nɪ wɲnsɪ wɲrɪ nɪ yene bie sieku me wo, dɪ daa die v nan yaa fɪ ga vuodieke dɪ dinene sarɪyaka jigɪɲ aɲ sarɪya diiru wo nagɪ fɪ a yi dansarɪka dɪdaansɪrɪba jakɲɲɲ nuusi me aɲ v nagɪ fɪ yi dansarɪka sɲɲ.

⁵⁹ N bala nɪ, kaan ken nyɲ mi a ga tɲɲɲ sanɲa dieke fɪ baan nan tɲɲ ba bala fɪ tɲɲ ligire dieke wo mana.”

13

Vuon dɪ ka chɪɲ nyɲ v tɲntɲmbɪatɪ ma v nan kpi

¹ Sanɲka mi vuosi batɲɲ die dɪ bie mi a balɪ Yisa yaa gamma Paliti* dɪ kɲna Galili vuosi sanɲa dieke die ba kaabɪna yɪa ɲmɲɲ.

* **13:1** 13.1 Paliti die yiwo Romani vuosi jakɲɲɲ wɲnyɪ.

² Yisa die dɔ yinɔi a pɔasɔ ba dɔ, “Nɔ yile dɔ Galili vuosisi die ba kɔna wa tɔmbiatɔ die faasɔ dala mɔɔ a tɔaɔ ba chanchaalɔba mi?”

³ Aayɔ; ama n bala nɔ, dɔ yi nɔ ka chɔɔ nyɔɔ nɔ tɔntɔmbiatɔ ma, nɔ nan kpi sɔba ba kpine die wo.

⁴ Siloami jarɔnbɔsa die dɔ nanna a kɔv vuosi baɔ aɔaɔ anɔ wo, nɔ yile dɔ die vuosi tɔmbiatɔ die tɔaɔ ba chanchaalɔba die dɔ benne Jerusalemi ma wa?

⁵ Aayɔ, ama n bala nɔ, dɔ yi nɔ ka chɔɔ nyɔɔ nɔ tɔntɔmbiatɔ ma nɔ mana gbaɔ nan kpi.”

Tɔ dieke dɔ kana ka nyɔna nyɔnyɔɔka nandagɔɔ

⁶ Womi Yisa die dɔ taɔaɔ ba nandagɔɔ gie dɔ, “Daa wɔnyɔ die sone tɔnyɔɔkɔɔ v kɔaɔ ma, ta die ga a yaala nyɔnyɔɔka ka sikpeɔ me dɔ v kpaɔ, ama die v ka yeye.

⁷ Die wɔa die v balɔ a yɔ vuodieke dɔ daansɔnana v kɔakɔ dɔ, ‘Ye, bɔna ataa wɔnna maɔ chɔɔ kienɔ gie a yaala nyɔnyɔɔka tɔka sikpeɔ ta ka yeye. Chiaka taɔaɔ, bɔa wɔa ka nan dɔ zie a chɔsa tɔɔgbaɔka?’

⁸ Ama dɔdaansɔv wa die dɔ yinɔi bala wa dɔ, ‘Jakɔvɔ, vaa ka bɔmbalɔmɔɔ a gɔtɔ ta n nan tuu a gilinɔka a yi huɔsɔɔ a yi ka chiɔaɔ ma,

⁹ aɔ tɔ ye ka nan nyɔɔ nyɔnyɔɔka bɔɔ chaɔaɔ? Ka ka nyɔɔa n nan chiaka taɔaɔ.’ ”

Yisa die dɔ gbaanna hɔgv dieke dɔ yine gbarigɔɔ davɔvɔsikɔɔ daraɔaɔ dene

¹⁰ Davɔvɔsikɔɔ daari Yisa die dɔ bie Nɔmɔɔ jɔamɔɔ juɔaɔ me a daga;

11 ta hօgօ wօnyօ die dօ bie mi jumbօaօ die dօ bie օ ma a vaa օ burօ gbarօgօ bօna baօ aօaօ aօaօ. Die օ guriye mօօ a ka bօagօ hagօziele.

12 Yisa die dօ yene wo die օ wa wa a keօ nyօօ a balօ a yօ wa dօ, “Hօgօ, fօ yօagօօ vaa fօ mօօ.”

13 Ta die nagօ օ nuuօ a dօisi օ ma, ta lele womօ, die օ tօntօ ta burօ Nօmօօ.

14 Die Nօmօօ jօamօօ juoku jakօօօ die dօ jօ sunyօօօ, dama Yisa die dօ gbaanna hօgօ wa davօօօօ daari wօa; die wօa die օ balօ vuosisi dօ, “Daraa ayօaba benne bakօօ ma dօ tօ yaa a tօmma, die wօa nօ kiere hanօօ daraa mi aօ օ gbaaօ nօ, ama da keօ davօօօօ daari dօ օ gbaaօ nօ.”

15 Ta tօ Yօmօtօeօ Yisa die dօ yօօօ a balօ wa dօ, “Nօnօօ gօgaantօba gie, nօ wօnyօ օaօ a forisi wo nօ niօge yaa nօ bonsi a yaa ga a yօ ha nyaaօ davօօօօ daaօ.

16 Ta hօgօ wa gie dօ yօne Abarahami haagօօ vuodieke Sitaani dօ burօ wa yօmօ bօna baօ aօaօ aօaօ, dօ ka mօ dօ n gbatօ wa taan davօօօօ daari?”

17 Yisa die dօ bala naa wa viivi die dօ yօgi օ dataasi mana; ta kpօkpaaku sօgօtօ die dօ fiati aօaօ mamachi wudiekemba օ yօnene wo.

Nyumburibօ nandagօ

(Mat. 13.31, 32; Maki 4.30-32)

18 Ka kօaօ chaaօ Yisa die dօ pօasi ba dօ, “Nօmօօ naari sօ sօba bօa? Bօa maօ baօ nagօ a magօsi ka?”

19 Ka nօasi wa kaօmօօ bօօ, daa wօnyօ dօ nagօna a ga burօ օ kօaօ ma, die ka burօ a ga

biruŋ tuŋ nembisi die dɪ yɔga a tuusi ka sikpen me.”

Dabɔti nandagiri

(Mat. 13.33)

²⁰ Ta Yisa die dɪ bɪ pɪasɪ ba dɪ, “Bɪa maŋ baan nagɪ Nɪmɪŋ naari a magɪsɪ?”

²¹ Ka nɪasɪ wa dabɔti hɔgɔ dɪ nagɪna a lagɪŋ paanɔ zɔŋ dieke dɪ dala ma aŋ bɔ mana dɪ yiri wo.”

Sanɔabike wɪa

(Mat. 7.13, 14, 21-23)

²² Saŋŋa dieke Yisa die dɪ benne sien me a gara Jerusalemi wa, die ɔ daagɪ tɪgɪkrɪma aŋaŋ tɪŋkpaŋŋɪsɪ a daga vuosi Nɪmɪŋ wɪa;

²³ die vuon ɔwɔnyɪ die dɪ pɪasɪ wa dɪ, “Jakɔbɔŋ, vuodiekeba dɪ bala ba ye gbatɪtaanƙɔ ba nan yi bɪta yaa ba nan dɪ dala?”

Yisa die dɪ balɪ a yɪ ba dɪ,

²⁴ “Sie nɪ kpaŋŋɪ nɪ gbaŋ a dɪa sanɔabike a juu mi. N bala nɪ, vuosi pam nan daansɪ mɪa dɪ ba juu ama ba nan waari ka juule.

²⁵ Tigiri tien dɪ keŋ hagɪ a ligi sanɔari, ta nɪ wɪari a zie yene me, ta kpaasa sanɔari a wasa a baari dɪ, ‘Jakɔbɔŋ yuori sanɔari a yɪ tɪ’, ama saŋka mi ɔ nan yinŋi a balɪ nɪ dɪ ‘N ka sɪba jigidieke dɪ nyɪnna.’

²⁶ Saŋka mi nɪ nan yinŋi a balɪ wa dɪ, ‘Tɪnɪŋ aŋaŋ fɔ die dinene ta nyuo, ta fɔ dagɪ tɪ Nɪmɪŋ wɪa tɪ tɪŋ ma.’

²⁷ Ama ɔ nan daansɪ bɪ a baari, ‘N ka sɪba jigidieke nɪ nyɪnna.’ Ta balɪ nɪ, ‘Nɪ gamma ta va manɪŋ, nɪnɪŋ vuobɪatɪ gie mana.’

28 Ta n nan nagɪ nɪ a taan yen me; ta nɪ nan ye Abarahami anan Aziki anan Jakobu anan Nɪmɪn naazwalɪba mana, ta ba bie Nɪmɪn naari ma, ta nɪ nan dɪ kɔma ta nɔba nɪ nyɪna.

29 Vuosi nan daansi nyɪn nɪmɪn pɔsɪkɪn anan nɪmɪn juukɪn anan nuudiigin anan nuugali chaan a ken kali Nɪmɪn naari ma a dii nyindiike.

30 N baanaa, vuosi batan dieke dɪ wɪarɪna kɔan lele nan ken bie nɪnɪa, ta vuosi batan dieke dɪ benne nɪnɪa lele nan ken wɪari kɔan.”

Yisa die dɪ yalla choti anan Jerusalemi vuosi dene

(Mat. 23.37-39)

31 Saŋka mi gban gban Farasisi vuosi batan die dɪ ken Yisa jigin a balɪ a yɪ wa dɪ, “Sie fɔ nyɪn giena a ga jigigaan, dama naan Herodi yaala ɔ kɔɔ fɔ mɪn.”

32 Ta Yisa die dɪ yinɪi a balɪ ba dɪ, “Wɔnɪn Nɪmɪndarɪka gie, nɪ ga balɪ wa dɪ, ‘N nan dɪ vɔara jumbɪatɪ ta gbaama vuosi jinne anan sorin, ta daraa ataa wa daraan n nan kpatɪ n tɔɔma.’

33 Ama a nyɪn jinne anan sorin anan vɔntɔn dɪ mɔ dɪ n bemme sien me, dama dɪ ka mɔ dɪ ba kɔɔ Nɪmɪn naazwa jigigaan sie Jerusalemi ma.

34 “Nchɔvanaawee, Jerusalemi vuosi, nɪnɪn vuodiekemba dɪ kɔna Nɪmɪn naazwalɪba, ta bɪ taa vuodiekemba ɔ tɔnna nɪ jigin wo tana a kɔɔ wa, bɔnɪmɪa man mɪa a yaala dɪ n lagɪsɪ nɪ bɔnyɪ sɪba kpɪanɪn dɪ nana lagɪsɪ ka ballɪ ka chobiti chɪan ta nɪ ka saaga.

35 Ye, Nɪmɪn vaa nɪ jɪamɪn juokpenkpɪkɔ ta ka zie yɔri. N bala nɪ, a nyɪn jinne yaa gamma,

nɩ kaanɩ bɩ ye mɩŋ bɩbra a ga tɔgɩ saŋŋa dieke nɩ baanɩ nan balɩ dɩ, ‘Alibarika bie vuodieke dɩ kennene Nabidie Nɩmɩŋ saanɩ ma.’ ”

14

Yisa die dɩ gbaanna daa wɔnyɩ die dɩ yɔagɩna dene

¹ Davɔɔsikurɩ daanɩ kaanɩ Yisa die dɩ ga Farasisi nyɩŋkɔra wɔnyɩ tiginɩ dɩ ɔ dɩi nyindiike, die vuosisi die dɩ mɩŋŋɩ a daansa wa.

² Mi yɔagɩtienɩ wɔnyɩ dɩ keŋ ɔ jiginɩ, die ɔ nagɩsɩ ananɩ ɔ nuusi mɔrɩna.

³ Die wɩa Yisa die dɩ pɩasɩ Farasisi ananɩ mɩraha dɩdagɩrɩba dɩ, “Tɩ mɩraha saagɩya mɩŋ dɩ tɩ gbaanɩ davɔɔsikurɩ daraanɩ yaa tɩ da gbaanɩ?”

⁴ Ama die ba tarɩ. Yisa die dɩ nagɩ ɔ nuunɩ a gbɩ daa wa ta gbaanɩ wa ta vaa ɔ ga.

⁵ Ta die a balɩ yɩ ba, “Dɩ yɩ nɩ wɔnyɩ dɩ yallɩ bonɩŋ yaa naagɩŋ ka nan bulunɩ me davɔɔsikurɩ daari kaanɩ yɩ lagɩ lagɩ a ga a vɔari ka?”

⁶ Ama die ba ka bɩagɩ a yɩŋŋɩ a balɩ wa wɩŋ.

Sɔvɩ fɩ gbanɩ tɩŋbanɩ wɩa

⁷ Mi Yisa die yene chaamba dɩ vɔarinana vuokpɩma jigikasɩha, ɔ kpaanɩ ba dɩ;

⁸ “Dɩ yɩ ba keŋ a wa fɩ dɩ fɩ keŋ banwɔla ma, da keŋ ga kala vuokpɩma jigikasɩka, dama dɩ nan bɩagɩ yɩ ta ba wa wa vuodieke dɩ tɩanna fɩ

⁹ anɩ vuodieke dɩ wana nɩ wa nan keŋ fɩ jiginɩ a balɩ fɩ dɩ, ‘Hagɩ ta yɩ wa fɩ jigikasɩkurɩ.’ Mi nan dɩi viivi ta ga kalɩ vuosi kɔanɩ.

¹⁰ Ama ba keŋ a wa fɩ, ga kala vuosi kɔanɩanɩ, amɩ vuodieke dɩ wana fɩ dɩ keŋ keŋ ɔ nan balɩ

a yi fu di, 'N zua, ken jwalu kala vuokpuma jigikasikiri ma.' Mi nan ye juluma fu chanchaalba mana jigin.

¹¹ Dama vuodieke mana di kotuna u gban Nmuj nan susu wa tujgan, ama vuodieke di susu u gban tujgan, Nmuj nan koti wa nmujsikpen."

Vuodiekemba di muna ni wa wa wia

¹² Mi Yisa die di balu a yi vuodieke die di wana wa wa di, "Du yi fu ken yaa duuga, da ken wa fu zualu yaa fu numballu yaa fu maaru yaa fu chanchaaluj ligire tielin, dama fu wa ba ba dan ba nan yinji a wa fu a yinji tun fu wudieke fu yine wo.

¹³ Ama fu ken yaa duuga wa zooluntielin anan gbarigisi anan gbuisi anan yusi,

¹⁴ ta nan ye alibarika, dama ba kaan biagu a yinji tun fu, Nmuj nan tun fu sanja dieke vuovuna di ken hagu kuj me."

Duuga kpenkpuka nandagiri wia (Mat. 22.1-10)

¹⁵ Die vuodiekemba di dinene anan Yisa wonyi di wunnana Yisa balu u balu a yi wa di, "Sugifaluj bie vuodiekemba di bala ba daansi kala Nmuj naari ma a dii nyindiike!"

¹⁶ Yisa die di yinji balu wa di, "Daa wonyi die benne a ken yaala u dii duugakpenkpunj, ta die a posi vuosi pam.

¹⁷ Die duugaka diile sanja die di gbigine wo, die u tun u tuntuntu di u ga balu vuodiekemba ba wone a posi wo di, 'Ni ken, jaan mana yi siri muj!'

18 Ama ba mana die dɪ piili a bala wudieke wɪa ba kana kaanɔ bɪagɪ a keɲ. Die bumbunɔanɔ vuoƙe dɪ baari dɪ, ‘N daa wa tɪngbanɔ ta dɪ mɔ dɪ n ga ye ke, die wɪa yɪ mɪnɔ sienɔ anɔ n ga.’

19 Ta wɔnyɪ dɪanɔ die dɪ baari dɪ, ‘N daa wa naakvaka banɔ; die wɪa yɪ mɪnɔ sienɔ anɔ n yaa ha a ga magɪsɪ ye.’

20 Wɔnyɪ dɪanɔ die dɪ baari dɪ, ‘N faari wa hɔgɔ daraa gie nɔanɔ die wɪa n kaanɔ bɪagɪ keɲ.’

21 Die tɔntɔntɔ wa die dɪ yɪnɔnɪ ga a balɪ ɔ tienɔ wo wɪaha gie mana. Die ɔ tienɔ wo dɪ juɪ sunyɪurɪnɔ ta balɪ yɪ ɔ tɔntɔntɔ wa dɪ, ‘Nyɪnɔ lagɪ lagɪ a ga tɪka sieti me a wa zɔɔlntielɪnɔ anɔnɔ gbarɪgɪsɪ anɔnɔ yɪsɪ anɔnɔ gbɪlɪsɪ a yaa ba viiri keɲ.’

22 Ka kɔanɔ chaanɔ tɔntɔntɔ wa dɪ keɲ baari dɪ, ‘Jakɔnɔ, fɔ bala dɪ n yɪ wudieke wo, n yiye mɪnɔ, ama yɪalɪnɔ yene bie juoku sɔnɔ.’

23 Die wɪa ɔ tienɔ wo dɪ balɪ wa dɪ, ‘Bɪ nyɪnɔ ga tɪka lɔga a daansɪ siekpɪma anɔnɔ siebisisɪ me, a yaalɪ vuosi a keɲ juu amɔ n tigiri nan suuli.

24 Ama vuodiekemba die n wolinne a posi wo wɔnyɪ gbanɔ nɔanɔ kaanɔ lanɔ n dɔɔgaka nyindiike he.’ ”

Yisa kvanɔ dɪsɪnɔ wɪa

(Mat. 10.37, 38)

25 Saɲɲa kaanɔ, die kpɪkpaanɔ pam die dɪdɪ Yisa, die ɔ yɪnɔnɪ a balɪ yɪ ba dɪ.

26 “Vuodieke mana dɪ yaala ɔ bemme n jiginɔ, sie ɔ chome mɪnɔ a tɪanɔ ɔ chone ɔ chɔɔnɔ anɔnɔ ɔ nunɔ anɔnɔ ɔ hɔgɔ anɔnɔ ɔ ballɪ anɔnɔ ɔ nɔmballɪ anɔnɔ ɔ gbanɔ gbanɔ miivoli die. Dɪ daa die ɔ kaanɔ bɪagɪ a yɪ n kɔanɔandɪsɪrɔ.

27 Ta vuodieke dıan mana dı kana ka viigi v kun dagarıkın a dı n kvan, kaan bıagı a yi n kvanandısır.

28 Dıı yi vuon dı yaala v mıu tigikpın, sie v wolin a kala a sımma ka ligire nvan, a sımma baarı v ligire nan tıgı yaa ka kaan tıgı.

29 Dama v ka yi die, ta piili tigiri ta ken ka bıagı a mıu ka kpatı, ta vuosi dı yese ke ta sıba baarı v ka bıagı mıu ka kpatı, ba nan vvarı wa fala.

30 Ba nan baarı dı, ‘Daa wa gie die piiliye mıu dı v mıu ama v ka bıagı kpatı.’

31 Dıı yi naan dı yaa vuosi tuse ban a nyın gara v wagi v chanchaan dı yalla tuse banısı-le, v nan wolin kalı a daansı v gban ye dı v yaa hagirın a baan nan bıagı a tuoli v chanchaaka.

32 Dıı yi v wo hagirın v nan tın tıntıntın an ba wolin dıa v nınna a nagı vaan a dagı v chanchaaka dı v kaan bıagı a wagi wa.”

33 Yisa die dı balı kpatı ba dı, “Die gban gban nı wonyı mana dı kaan bıagı a yi n kvanandısır sie v nagı nyinti mana a taan.”

Yası wıa

(Mat. 5.13; Maki 9.50)

34 “Yası nansı mıu, ama dıı yi ka nansıbu dı nyın, lalıa ka bı baa ka ye ka nansıbu bıbra?

35 A ka bı vına dı fı nagı ka a taan fı kvan ma yaa fı nagı ka a gıtı hıbsın ma. Sie fı nagı ka a taan. Vuodieke dı yaa tıba v womma.”

15

Yı diekamba dı bana wa nandagırı

(Mat. 18.12-14)

¹ Die sanja kaanu lampotuosirin pam anan tuntumbiatu tielin die di ken Yisa jigin di ba won v wobalka ha.

² Ama Farasisi anan muraha didaguriba di piili a vuna wia di, "Daa wa gie tuose tuntumbiatu tielin ta die anan ba."

³ Naa chian ma Yisa die di taan ba nandaguru gie di,

⁴ "Dui yi ni wonyi di yaa yiise kobuga ta a kaanu di bia, bia v baa v yi? Sie v vaa yiise banisi-wayi anan awayi wa di dinene jigidieke wo, ta ga a yaali jabaluka di bana wa a ga tugi sanja dieke v baan nan ye ke.

⁵ Dui yi v ken ye ke v sun njan fiati mu, ta nagi ka viigi,

⁶ ta chii ke a kuli tigin. Sanja mi v nan wa v zualu anan v jujuramba a lagisi a balu yi ba di 'Ni yallima sugifalin, dama n ye wo n yii dieke di bana wa.' "

⁷ Die wia Yisa di bi bala ba di "Tuntumbiatu vuobalumu di chigi nyu v tuntumbiatu ma, sugifalin nan di beri arizanna ma v wia a tian ka bala ka summa die vuovuna banisi-wayi anan awayi dieke di yilinene di di ka mu di ba chigi nyu ba tumbiatu ma.

Ligiribin dieke di bana nandaguru

⁸ "Yaa di yi hogu di yaa ligiribie ban, ta a kaanu di bia, lala v baa v yi? Sie v chogisi popoli ta muhi saari v juoku ta muhi daansi jigin mana a ga tugi sanja dieke v baan nan ye ke.

⁹ U ken a ye ke v njan wa wa v zualu anan v jujuramba a lagisi a balu a yi ba di, 'Ni yallima

sugɔftalɩj, dama n ye wo n ligiribin dieke dɩ bana wa.'

¹⁰ Die wɩa Yisa die dɩ bɩ balɩ ba, dɩ yi tɔntɔmbiatɩ tielin wɔnyɩ dɩ chɩgɩ nyɩj ɔ tɔntɔmbiatɩ ma, Nɩmɩj malakasisi nan dɩ yaa sugɔftalɩj pam ɔ wɩa."

Bɔa dieke dɩ bana wa nandagɩrɩ

¹¹ Womi Yisa die dɩ bɩ balɩ dɩ, "Daa wɔnyɩ die yalla dembibisi bale,

¹² ta bɔabike chaan die dɩ balɩ a yɩ ɔ chɔɔj wa dɩ, 'N chɔa, n yaala fɔ nagɩ n balla n daansɩ dii faari dieke a yɩ mɩj.' Saŋka mi ɔ chɔɔj wa die dɩ puo faari ka a yɩ ba bale wo.

¹³ Die dɩ ka yɔasɩya bɔabike die dɩ nagɩ ɔ nyinti mana a daa, ta nagɩ ligirehe a dɩa, a ga tɩgɩ saasaa. Mi die ɔ ga dii ligirehe yɔrɩ yɔrɩ a kpatɩ.

¹⁴ Die ɔ dine jaan mana a kpatɩ wa, die kɔŋkpenkpenɩj die dɩ nan tɩŋgbaŋka mana ma, die dɩ paalɩ a wɔj wa.

¹⁵ Die wɩa die ɔ ga bie daa wɔnyɩ tigin tɩŋgbaŋka ma, daa wa die dɩ yaa wa ga ɔ kɔan ma dɩ ɔ daansɩma ɔ perukusi.

¹⁶ Die ɔ tɩj yaala ɔ dii perukusisi nyindiikehe a chagɩ ama vuon die ka yɩ wa jaan.

¹⁷ Ka kɔan chaan die ɔ ken mɩjɩjɩ a yili, 'N chɔa tɔntɔntɩba mana yese nyindiike a die ta tɩala, ta giena man baa n kpi aanɩj kɔj.

¹⁸ Dɩ sɩna die wo, n nan hagɩ a ga n chɔa jigin a balɩ wa dɩ, N chɔa, n yi bɩan ta chɔsɩ Nɩmɩj aanɩj fɔ jigin.

¹⁹ N ka bɩ mɔ fɔ wa mɩj fɔ bɔa; daansɩma mɩj sɩba fɔ tɔntɔntɩba kaanɩ.'

20 Die wɔa die ɔ hagɪ a ga ɔ chɔɔŋ wa jigɪŋ.

“Die ɔ yene bie sieku me a gara wa, ɔ chɔɔŋ wa die dɪ ye wo, zɔɔɔɔŋ die dɪ yigi wo pam, die ɔ chɪgɪ ga a gurigi wo.

21 Die bɔa wa dɪ baarɪ dɪ, ‘N chɔa, n yi bɪaŋ Nɲmɪŋ aŋaŋ fɔ jigɪŋ. N ka bɪ mɔ dɪ fɔ wa mɪŋ fɔ bɔa.’

22 Ama ɔ chɔɔŋ wa die dɪ wa ɔ tɔntɔntɔɔba a balɪ ba dɪ, ‘Nɪ yi lagɪ lagɪ a nagɪ jayeekivɪka a keŋ yeegi wo, ta nagɪ nuupiriŋ a keŋ yi ɔ nuuŋ me, ta nagɪ nɪra a suu wo;

23 ta ga nagɪ narapɔɔɔ dieke dɪ narɪna a keŋ kɔɔ aŋ tɪ dii dɔɔga.

24 Dama die n yile dɪ n bɔa wa gie kpiye mɪŋ, ama ta ɔ bie ɔ mɪsɪ ma, ta bɪ yile dɪ ɔ baya mɪŋ, ama ɔ yɪŋŋi keŋ mɪŋ.’ Die wɔa die ba piili a die dɔɔgaka aŋaŋ sɔgɪfɪalɪŋ.

25 “Ama saŋka mi, die ɔ bɔa jakɔɔrɪ die ye bie wo kɔakɔ ma. Die ɔ kienene tigiri a keŋ gbigi tigiri, die ɔ wɔŋ yɪlaha aŋaŋ siele he.

26 Die wɔa die ɔ wa tɔntɔntɔɔba wɔnyɪ a piastɪ wa wudieke dɪ yinene tigiri me.

27 Die ɔ yɪŋŋi balɪ wa dɪ, ‘Fɔ nɔmbɔa wa yɪŋŋi keŋ mɪŋ, fɔ chɔa wa dɪ kɔɔ narapɔɔɔ dieke dɪ narɪna, dama ɔ yɪŋŋi keŋ mɪŋ aŋaŋ alaafia.’

28 Die bɔa jakɔɔrɪ die dɪ ju sɔnyɪurɪŋ, ta zeti dɪ ɔ kaŋ juu gbaakɔ sɔŋ; die wɔa die ɔ chɔɔŋ dɪ keŋ nyɪŋ a juɔsɪ wa dɪ ɔ keŋ juu,

29 ama die ɔ yɪŋŋi balɪ ɔ chɔɔŋ wa dɪ, ‘Ye, bɪnaha gie mana n tɔma a yɪa fɔ mɪŋ sɪba yɔmɔ, ta saaga fɔ nɔaŋ, ama ka yi mɪŋ biibiŋ gbaŋ dɪ n kɔɔ a wa n zɔalɪŋ aŋ tɪ dii ta yallɪma sɔgɪfɪalɪŋ.

³⁰ Fɔ bɔa wa gie nɔŋ die chɔɔsɔna fɔ nyinti mana hɔgɔba ma wa, dɔ keŋ tigin fɔ kɔɔ narapolɔ narɔkɔŋ a yɔ wa.'

³¹ U chɔɔŋ wa die dɔ yinŋi a balɔ wa dɔ, 'N bɔa, saŋŋa mana fɔ bie wo n jigin, ta jadieke mana n yalla die dɔ yi fɔ sɔtɔ.

³² Ama dɔ mɔ tɔ dime dɔɔga ta yallɔma sɔgɔfɔlɔŋ dama die tɔ yile dɔ fɔ nɔmbɔa wa gie kpiye mɔŋ, ama ta ɔ bie ɔ mɔsɔ ma, ta bɔ yile dɔ ɔ baya mɔŋ, ama lele tɔ ye wo mɔŋ.' "

16

Tɔɔma jakɔɔŋ nandagɔri

¹ Yisa die dɔ balɔ a yɔ ɔ kɔaŋandɔsɔrɔba dɔ, "Ligiretiŋ wɔnyɔ die benne a yallɔ tɔntɔntɔ jakɔɔŋ ɔ daansa ɔ nyinti, die ba keŋ balɔ wa dɔ ɔ die ɔ ligirehe yɔrɔ yɔrɔ.

² Die wɔa die ɔ wa wa a balɔ wa dɔ, 'Bɔa yine maŋ wɔmma fɔ wɔa dene? Kaŋ bɔ yi n tɔɔma jakɔɔŋ, die wɔa biisi n nyinti mana aŋ n ye.'

³ Ta tɔɔma jakɔɔrɔ die dɔ yile dɔ, 'Bɔa maŋ baa n yi? N jakɔɔrɔ baa ɔ vɔarɔ mɔŋ mɔŋ tɔɔma ma. N ka hagɔri a baan nan kɔa, ta chɔga viivi n baan nan jɔsɔ.

⁴ N sɔba wudieke n baan nan yi lele amɔ maŋ keŋ waarɔ tɔɔmaha vuosi nan tuo mɔŋ ba tige me.'

⁵ Die wɔa die ɔ wa vuodiekemba mana die dɔ dine ɔ jakɔɔrɔ hamɔŋ wɔnyɔ wɔnyɔ. Die ɔ pɔasɔ bɔmbɔŋaŋ vuoke dɔ, 'N jakɔɔrɔ hamɔŋ aŋmɔa benne fɔ jigin?'

⁶ Die ɔ yinŋi a balɔ wa dɔ, 'Kpaatɔ gbiesi kɔbɔsɔ-nɔ.' Daa wa dɔ balɔ wa dɔ, 'Hamɔŋ gbanɔŋ

wonna tuo kala lagu lagu a yinji maagu kobisi-nusa.'

⁷ Ta bali wonyi dan, 'Anmia fu gban fu dii?' U yinji bali wa di, 'Zaa botusi kobiga.' Ta daa wa di bali, 'Fu hamu gbanu wonna, yinji maagu banisi-nu.'

⁸ Die ligiretien wo die di wonna u tumaha jakuru nyinyiritu wa di yine die wo, die u biri wa, dama u tun wa anan yan." Yisa die di bali ba di, "Vuodiekemba di dina tungbanka gie sieku yaa yan ba sunsu a tan vuodiekemba di dina chaanku sien di yalla die wo.

⁹ Manu, n bala ni, ni nagi tungbanka gie ma ligire a yime wudieke Nmui di yaalala, amu a ken kpati sanja dieke u nan tuo ni arizanna ma.

¹⁰ Vuodieke mana di muhuna toma tunbu vutu, nan biagi muhi tun tunkpui vutu, ta vuodieke dan di nyirunana anan ligiribin, nan di nyira anan ligirikuma.

¹¹ Du yi fu nyira anan tungbanka gie ligire, Nmui nan nagi arizanna ligire a yi fu nuusi me?

¹² Ta du yi fu nyira anan vuon nyinti, muia bala u yi fu fu tan?

¹³ "Yomu kaan biagi a jama naalu bale. U nan haa wonyi ta chome wonyi, yaa u nan yi wonyi juluma ta wonyi u nine kaan di suuli. Vuon kaan biagi a jama Nmui anan ligire."

Yisa wubalika a tan

(Mat. 11.12, 13; 5.31, 32; Maki 10.11, 12)

¹⁴ Die Farasisisi die di wu waha gie mana, ta die a vora Yisa fala, dama die ba yaala ligire wa pam.

15 Die Yisa dɪ balɪ a yɪ ba dɪ, “Nɪnɪn nɪ yine vuodiekemba dɪ yinene nɪ gban sɪba vuovɪna vuosi nɪnɪn, ama Nɪmɪn sɪba nɪ sɔgɪtɪ ma. Dama jadieke vuota dɪ yilinene dɪ ka yaa nyɔarɪ pam wa, Nɪmɪn jigin nɪn ka yiwo jatɔgɔ.

16 “Mosisi mɪraha aɲan Nɪmɪn naazɔalɪba die dɪ maagɪna wudiekemba ba die beri mɪn a ken tɔgɪ Jɔɔn vuodieke dɪ sɪnana vuosi Nɪmɪn nyaabu sanɲa, a nyɪn Jɔɔn kenɪn sanɲa ba mɔsɪla Nɪmɪn wɔvɪna yaa gamma ɔ naarɪ ma, ta vuonɪ mana dɪ mɪa dɪ ba juu mi.

17 Nɪmɪnsikpen aɲan tɪngbanɲa gie nan ken tɪnɲ ga ama Nɪmɪn mɪraha wɔbinɲ gban kaanɲ tɪnɲ ga.

18 “Daa dieke mana dɪ ken zeti ɔ hɔgɔ ta yɪnɲi faarɪ hɔgɔ gaan yiwo hɔgɔkpana tɔuma, ta dembinɲ dieke dɪnɲ dɪ faarɪna hɔgɔ wa yiwo hɔgɔkpana tɔuma.”

Nyintitien aɲan zɔɔlɪntien Lazurusi wɪa

19 Ta Yisa die dɪ bɪ balɪ ba dɪ, “Nyintitien wɔnyɪ die benne a yeegi nyɪnyeeki dieke dɪ yalla ligire pam ta bie ɔ dɔnɲɔ aɲan sɔgɪfɪalɪn daan mana.

20 Ta die daa zɔɔlɪntien wɔnyɪ dɪnɲ die benne ba wasa wa Lazurusi, ta die ɔ yaa kɔjaga pam. Die ba nɲan yaa wa a ken dɔanɲ nyintitien wo sanɔan ma,

21 die ɔ nɲan yaala ɔ dii wo nyintitien wo nyindiiki chɔata dɪ nɲana nanna tɪngban; die gbaasɪ gban dɪ ken lansa ɔ kɔjagaha.

22 “A kɔanɲ chaanɲ zɔɔlɪntien wo die dɪ kpi, malakasi die dɪ ken chii wo a ga Abarahami jigin arɪzanna ma. Ta nyintitien wo dɪnɲ dɪ ken kpi, die ba guu wo.

23 Die ɔ ga bie kpiilin jigiiberisikin, die dɔ wɔmma wa pam. Die ɔ daansi a ye Abarahami saasaa, ta Lazurusi kalɔ ɔ jigin.

24 Die wɔa die nyintitien wo die dɔ natɔ a wa dɔ, 'N chɔa Abarahami, chɔgɔ mɔn zɔɔlɔn ta fɔ tɔn Lazurusi nɔn ɔ ga nagɔ nuubin a luo nyaan ma a ken gbi n jilin, dama n paalɔ die wahala bolibu gie me.'

25 Ama Abarahami die dɔ balɔ wa dɔ, 'N bɔa, tɔnsɔ dɔ die fɔ benne fɔ mɔsɔ ma wa, die ye wo nyɔnɔna, ta Lazurusi dɔ ye nyɔnbiatɔ mana, ama lele ɔ bie wo nansɔn ma giena ta fɔ bie wahala ma.

26 Ta wudieke dɔ gɔtɔna yine, gulikpenkpuɔn benne tɔnɔn anan fɔ sunsɔn, die wɔa vuodiekeɔma dɔ benne gie a yaala ba gasɔ a ken fɔ jigiri kaan biagɔ, ta vuodieke dɔ benne fɔ jigiri dɔ yaala ba gasɔ a ken tɔ jigin dɔan kaan biagɔ.'

27 Die nyintitien wo dɔ balɔ wa dɔ, 'Jakɔnɔn Abarahami, die nɔn n jɔɔsa fɔ, tɔn Lazurusi an ɔ ga n chɔa tigin me,

28 n yaa wa n nɔballɔ banɔ, vaa ɔ ga a ga kpaan ba amɔ ba gban ba da ken ken wahalaka gie jigin.'

29 Die Abarahami dɔ baarɔ dɔ, 'Fɔ nɔballɔ yaa Mosisi anan Nmɔn naazɔalɔba wɔa Nmɔn gbanɔkɔ ma. Ba wɔmma ha.'

30 Ta nyintitien wo dɔ yinɔn balɔ wa dɔ, 'Jakɔnɔn Abarahami, aayɔ, die nyɔna ma ka mɔ; ama dɔ yi vuon dɔ nyɔn kun me a ga ba jigin ba nan chɔgɔ nyɔn ba tɔntɔmbiatɔ ma.'

31 Ama die Abarahami dɔ balɔ wa dɔ, 'Dɔ yi

ba kaan wɔŋ Mosisi aŋaŋ Nɔmɔŋ naazɔalɔba dɔ maagɔna wudieke Nɔmɔŋ gbaŋkɔ ma wa, ba kaan tarɔŋ ba sɔŋanyile dɔ yi ta vuon dɔ haɣi kuŋ me gbaŋ a ga ba jigin.’ ”

17

Biaŋ wɔa

(*Mat. 18.6, 7, 21, 22; Maki 9.42*)

¹ Womi Yisa dɔ balɔ yi v kvaŋandɔsɔrɔba dɔ, “Nɔ da yilime dɔ magɔsɔŋ kaan keŋ; ama wɔbiaŋ bie vuodiekemba dɔ vanana ba chanchaalɔŋ dɔ yie biaŋ.

² Ba tɔŋ nagɔ nuɔŋ a bɔbɔ a yeegi v nyie a nagɔ wa a taan nyaakpɔŋ ma dɔ tɔŋ nan dɔ kpɔa a tɔŋ v baan nan yi ballɔbɔsɔ gie wɔnyɔ yi biaŋ.

³ Die wɔa nɔ yigi nɔ gbaŋ!

“Dɔ yi fɔ nɔmbɔa dɔ yi fɔ biaŋ, kpaan wa; ama dɔ yi v baarɔ dɔ v chɔsɔsɔ fɔ mɔŋ, fɔ nagɔ v taalɔ a chaa wa.

⁴ Dɔ yi v yi fɔ biaŋ bɔyɔpɔyɔ dabalɔmɔŋ, ama ta yinŋi keŋ fɔ jigin bɔyɔpɔyɔ a baarɔ dɔ v chɔsɔsɔya, fɔ nagɔ v taalɔ a chaa wa.”

Yada wɔa

⁵ Saŋŋa kaanɔ die tɔ Yɔmɔtɔien Yisa tɔntɔntɔba dɔ balɔ yi wa dɔ, “Vaa tɔ yadaka gɔtɔ.”

⁶ Die v yinŋi balɔ ba dɔ, “Dɔ yi nɔ yaa yada sɔba kaŋmɔŋ bin, nɔ nan bɔaɣɔ a balɔ yi tɔkpɔka gie dɔ, ‘Vuɔ a ga nan nyaakpɔbɔ gie me’ aŋ ka seŋ a tuo fɔ nɔbaŋ.

Tɔntɔntɔ dɔ mɔna v yi die

⁷ “Dɔ yi ta nɔ wɔnyɔ dɔ yallɔ tɔntɔntɔ ta v kva yaa ta daansa yiise, ta v keŋ nyɔŋ kvaŋ a keŋ

tigin, nan balı wa dı, ‘Kenj lagı a kenj kala dii nyindiike?’

⁸ Aayi, nan balı wa dı, ‘Vbarı fu kvanj nyinti ta yeegi nyınvına a yi n nyindiike a zienj mıj an n kenj dii ta nyuu, ka kvanj chaanj fu gbanj fu dii ta nyuu.’

⁹ Fu yile dı jakubrı nan waası tontontu wa u yine wudieke u bala wa dı u yi wo? Aayi.

¹⁰ Die gbanj dı sıu nı jigin, sanja dieke nı kenj tıj tıj dieke Nmıj dı bala dı nı yiwo a kpatı, nı balı dı, ‘Tı yiwo tontontıj nyına. Tıjıj tı yiwo wudieke dı muna tı yi nyına.’ ”

Yisa die dı gbaanna gama banj dene

¹¹ Yisa die dı ganana Jerusalemi die u daagu Samaria ananj Galili sunsıj ananj sunsıj.

¹² Die u gana ga juo tıjkanjı kaanı; ta gama banj die dı kenj tuoli wo mi. Die ba zie saasaa,

¹³ ta faası natı a baarı dı, “Jakubıj Yisa, chıgı tı zoolıj!”

¹⁴ Yisa die dı ye be ta balı yı ba dı, “Nı gamma Nmıj kıkabıtı jigin anj ba jıj nı ye.” Die ba benne sieku me a gara wa die ba ye gbaamıj.

¹⁵ Ta die ba wonyı die dı yıjıjı kenj Yisa jigin dama die u sıba a baarı dı Yisa gbaanna wa, a kenj bırı Nmıj ananj lolıkpıjı.

¹⁶ A die nagı u gbanj a taanj Yisa nıjıjı ta waasa wa; ama die daa wa die yiwo Samaria vuojı.

¹⁷ Yisa die dı pıası dı, “Daa vuosi banj die yene gbaamıj? Ama bawayı wa bie sıa?”

¹⁸ Ba wonyı ka kenj dı ba bırı Nmıj sie chaanı wa gie?”

19 Ta die wa balɪ daa wa dɪ, “Hagɪ a ga, fɔ yada gbaanna fɔ.”

Nɪmɪŋ naari kenɪŋ wɪa
(Mat. 24.23-28, 37-41)

20 Mi die Farasisi batanɪ die dɪ pɪasɪ Yisa sanɲa dieke Nɪmɪŋ naari dɪ balla ka kenɪ. Die ɔ yɪŋɲi balɪ ba dɪ, “Ka ka yi sɪba nɪ nan daansɪ a ye Nɪmɪŋ naari dɪ balla ka kenɪ die.

21 Vuonɲ wori a baanɲ baari dɪ, ‘Daansɪ, ka wɔnna’, yaa ‘Ka benne mi wo’; dama Nɪmɪŋ naari bie nɪ sɔgɪ ma.”

22 Mi die ɔ balɪ yɪ ɔ kwanɲandɪsɪrɪba dɪ, “Sanɲa kienɲ nɪ nan dɪ yaala nɪ ye manɪŋ vuota Bɔa kenɪŋ, ama nɪ kaanɲ ye.

23 Ba nan daansɪ balɪ nɪ, ‘Ye, ɔ benne mi wo’ yaa ‘Ye, ɔ bie giena.’ Ama nɪ da kenɪ nyɪŋ a dɪ dɪa yaalɪma mɪŋ;

24 dama manɪŋ vuota Bɔa kenɪŋ nan dɪ sɪ sɪba nɪnyɪgɪsɪŋ dɪ ŋaana nyɪgɪsɪ a chaanɲ ŋmɪŋsikpenɲ mana a nyɪŋ tɪŋ chɪanɲ a ga tɔgɪ tɪŋ sikpenɲ die wo.

25 Ama sie n wolinɲ dii wahala pam ta leleke gie vuosi bɪ zeti mɪŋ.

26 Die dɪ sɪna die Nowa sanɲka, die gbanɲ gbanɲ dɪ baa dɪ sɪmma manɪŋ vuota Bɔa kenɪŋ sanɲa.

27 Die Nowa sanɲka, vuosi die die mɪŋ ta nyuo ta faara hɔɔŋ, ta naga ba hɔgɔlɪanɲ a yɪa chɔllɪŋ, ta die a ga tɔgɪ daa dieke Nowa dɪ juune haarɪkrɪkɔ, ta die nyaakrɪkɔ die dɪ kenɪ kɔsɔ vuonɲ mana die dɪ wone haarɪkrɪkɔ ma wa.

28 Loti sanja gban die su wa die; die vuon mana die di die ta nyuo, ta daa a yalla, ta bura ta mia tige;

29 ama daa dieke Loti die di nyinna Sodomi tika, ta bolin anan maafajiribi die di nyin nmanjikpen a ken kuv ba mana.

30 Naa di baa di summa daa dieke manin vuota Bua di balla n ken wo.

31 “Dinin daari mi daa dieke di benne mampili sikpen* da ken a sush u juoku sikpen di u ga a nagi u nyinti; ta vuodieke dinan di benne u kwan ma da ken yinji a kuli tigin di u ga a nagi u nyinti.

32 Ni tunsu Loti hogu† wa waha.

33 Vuodieke mana di kpanjinana u gban di u gbatu u miivoli nan waari ka, ama vuodieke mana di waarina u miivoli n wa nan daansi ye ke.

34 N bala ni, sanja dieke n baan nan ken wo, vuosi bale nan di dua jadvakubalinan ma, ta n nagi wanyi ta vaa wanyi.

35 Hoo bale nan di numma zaa mia ma, ta n nagi wanyi ta vaa wanyi. ((

36 Sanja mi dembisi bale nan di tuma kwan ma, ta n nan nagi wanyi ta vaa wanyi.))”

37 Ta u kwanandusiriba die di piasu wa di, “Tu Yomuten, sa?”

Ta u yinji balu ba di, “Jigidieke jakpiikin di benne, mi zuuti di lagisa.”

* **17:31** 17.31 Ba nan kuse ba juone sikpen me. † **17:32** 17.32 Loti hogu wa die di yinji daansi kwan a buru yatan.

18

Kpihogv anan sariya diiru nandagiri

¹ Saŋka mi Yisa die dɪ taan ba nandagiri gie dɪ v dagi ba dɪ dɪ mu ba juusuma Nmɪŋ saŋŋa mana, ta da keŋ gbaliguma, die v balɪ ba dɪ,

² “Sariya diiru wɔnyɪ die benne tɪŋ kaanɪ ma, die v ka chɪga Nmɪŋ ta ka bɪ yɪa vuota juluma.

³ Ta kpihogv wɔnyɪ diaŋ die benne tɪka ma, a chuŋ gara daa wa jigɪŋ a juusa wa dɪ, ‘Dii n wuru gie a yɪ mɪŋ anan vuodieke dɪ mugisinene mɪŋ.’

⁴ Ama die sariya diiru wo die ka saaga, ta ka kɔan chaan die v yile dɪ, ‘N ka wɔŋ chɪga Nmɪŋ yaa a yɪa vuota juluma,

⁵ ama kpihogv wa gie dɪ faasɪna daama mɪŋ wɪa, n ko baa n dii v sariya ka a yɪ wa mɪŋ, dɪ daa die v nan dɪ kien daan mana ta vaa n gbaligv anan wa.’ ”

⁶ Tɪ Yɔmɔtien die baari dɪ, “Nɪ wɔmma wudieke sariya diiru wo dɪ kana ka chɪga Nmɪŋ dɪ balla.

⁷ Ta lele, Nmɪŋ kaan dii sariya a yɪ v vuovɔarɪka, vuodiekemba dɪ juusɪnana wa ŋmɪntɔasɪ anan yuŋ dɪ v sunŋi be wo? U nan dɪ yɔasa dɪ v sunŋi be?

⁸ N bala nɪ, v nan dii sariya a yɪ ba, ta yɪ ke lagɪ lagɪ. Manɪŋ vuota Bɔa dɪ keŋ keŋ saŋŋa dieke, n nan ye vuodieke dɪ yine mɪŋ yada tuŋgbaŋka gie me?”

Farasisi vuon anan lampotuosiru nandagiri wɪa

9 Yisa die dɪ bɪ a taan nandagɪ gie a yɪ vuodiekemba dɪ bala dɪ ba yiwo vuovuna, ama ta ka yɪa ba chanchaalɪ julma.

10 Die ɔ baarɪ dɪ, “Dembisi bale die nyɪna a ga Nɪmɪj jɪamɪj juokpenkpɪkɔ sɔj dɪ ba jɔsɪ Nɪmɪj; wɔnyɪ die yiwo Farasisi vuon, wɔnɪj wa dɪaŋ dɪ yi lampotuosiru.

11 Die Farasisi vuoke dɪ ga zie lɔgɪj a jɔsɪ Nɪmɪj ɔ sɔj ma dɪ, ‘Nɪmɪj, n waasa fɔ, dama n ka yi tɔntɔmbiatɪ tien sɪba n chanchaalɪba. N ka yi halɪ tien, n ka yi nɪmɪjchɪbɪtien yaa dembin dieke dɪ yaala hɔɔŋ. N bɪ waasa fɔ dama n ka sɪ sɪba lampotuosiru wo gie.

12 N njaan bɔba nɔaŋ daraa ale daraa yɔpɔyɪ mana sɔj, ta yɪa fɔ n nyinti ban mana sɔj kaanɪ.’

13 Ama die lampotuosiru wo die dɪ ga a zie saasaa, ta ka yaala ɔ kotɪ ɔ sikpen nɪmɪjsikpen, ta vigi ɔ sikpen ta baarɪ dɪ, ‘Nabidie Nɪmɪj, chɪgɪ mɪj zɔɔlɪj, dama n yiwo tɔntɔmbiatɪ tien.’ ”

14 Yisa die dɪ bɪ baarɪ dɪ, “N bala nɪ, die dɪ yiwo lampotuosiru wo Nɪmɪj dɪ tuo ɔ jɔsɪj daa Farasi vuoke; dama vuodieke mana dɪ kotɪna ɔ gban nɪmɪjsikpen, Nɪmɪj nan sɔsɔj wa tɪŋgban; ta vuodieke dɪaŋ dɪ sɔsɔna ɔ gban tɪŋgban, Nɪmɪj nan kotɪ wa nɪmɪjsikpen.”

*Yisa die dɪ tuone ballɪbɪsɪ dene
(Mat. 19.13-15; Maki 10.13-16)*

15 Die vuosi batan die dɪ chii ba ballɪnyaalɪsɪ a ken Yisa jigɪj dɪ ɔ nagɪ ɔ nuusi a dɪsɪ dɪsɪ ba ma, ama die ɔ kwanandɪsɪrɪba dɪ yene naa wa, die dɪ nata ba.

16 Ta Yisa die dı wa ballıbıstı dı ba kiere v jigin, ta balı a yı v kvanandıstıba dı, “Nı vaa ballıbıstı kiere n jigin ta nı da kagı ba sien dama ba chanchaalıj sına Nımunı naarı.

17 Wusie man bala nı, vuodieke mana dı kana ka tuo Nımunı naarı sıba bıabın, kaan wın juu ke.”

Nyintitien wonyı wıa

(Mat. 19.16-30; Maki 10.17-31)

18 Sanıka mi jakıvın wonyı die dı ken Yisa jigin a pıastı wa dı, “Dıdagırv vıvın, lalıa man nan yı ta ye mııvoli dieke dı wone kpatın?”

19 Yisa die dı yınıjı a balı wa dı, “Bıa wıa fı wasa mıj vuovın? Vuon worı a yı vuovın, sie Nımunı nyına ma.

20 Wın sıba Nımunı mıraha: ‘Da ken yaalı vuon hıgvı yaa vuon chırv, da ken a kvı vuon, da ken a gaarı, da ken yı nıınchıbıstı daansıatien, yıma fı chıa anın fı naa jılıma.’ ”

21 Die daa wa dı yınıjı a balı dı, “N yine bıabın mana a yaa ga mıvına, n dı mıraha gie mana mıj.”

22 Yisa die dı wınna naa, die v balı yı wa dı, “Wıbalımın tıala fı. Nagı fı nyinti mana a daa ta nagı lıgırehe a yı zıvıntielın, ta nan dı yalı nyinti arızanna ma; ta a kvın chaan fı ken dıa mıj.”

23 Ama daa wa die dı wınna naa, v sıj die dı paalı chıvstı, dama die v faastı yalı wa nyinti pam.

24 Yisa die dı mıjı dı v sıj chıvstıya mıj, ta baarı dı, “Dı tıa pam dı nyintielın juu Nımunı naarı ma.

25 Dɪ faasi tua miɲ dɪ nyintitien juu Nɲmiɲ naari ma a tian nyogini dɪ baan nan daagi gariyuiɲ vɔriɲ ma a nyiɲ dene.”

26 Die vuodiekemba die dɪ wɔnna wa wa die dɪ piasi dɪ, “Die niɲ manɪa baan nan ye gbatitaaniɲ?”

27 Yisa die dɪ yinɲi a balɪ ba dɪ, “Wudieke vuota dɪ kana kaanɲ biagi a yi, Nɲmiɲ niɲ nan biagi a yi.”

28 Ta Piita dɪ balɪ wa dɪ, “Ye, die ti va wa ti nyinti mana ta kenɲ dɪ fu.”

29 Yisa die dɪ yinɲi a balɪ yi ba dɪ, “Wusie manɲ bala ni, vuodieke mana dɪ vana v tiginɲ yaa v hogu yaa v numballɪ yaa v choonɲ ananɲ nunɲ yaa v ballɪ Nɲmiɲ naari wɪa,

30 nan bi ye he pam tinɲɲanɲka gie me a tian v vana nyindiekemba ba, sanɲa dieke dɪ kienene wo, v nan ye miivoli dieke dɪ wone kpatɲ.”

Yisa die dɪ bɪna a balɪ v kumbu wɪa bɔtaa ma dene

(Mat. 20.17-19; Maki 10.32-34)

31 Womi Yisa die dɪ yaa v kvanandɪsɪrɪba banɲ ananɲ bale wo a nyuiɲ luɲɲi a balɪ ba dɪ, “Ni wɔmma, ti gara Jerusalemi, jigidieke ba bala ba yi manɲ vuota Bɔa wudiekemba mana die Nɲmiɲ naazɔalɪba dɪ maagina yaa gamma n wɪa wa,

32 dama ba nan nagi miɲ a yi vuodiekemba dɪ kana a ka yi Juu vuosi nuusi me, dɪ ba vɔari miɲ fala ta bi zɪa miɲ ta tɪri nɪntɔbitɪ a yi miɲ,

33 a niɲ miɲ ananɲ kpaasiɲ ta kɔv miɲ ama daraa ataa daraanɲ n nan hagi kumbu me.”

34 Ama die v kvanandɪsɪrɪba die ka sɪba wɪaha kaanɲ gbanɲ chɪanɲ, dama Nɲmiɲ die ligi wo

ba yiaŋ, die yine die ba ka sɪba wudieke v balala wa chɪasɪ.

*Yisa die dɪ yuorine daa yɪ wɔnyɪ nine dene
(Mat. 20.29-34; Maki 10.46-52)*

³⁵ Yisa die dɪ kenne gbige Jeriko daa yɪ wɔnyɪ die dɪ kalɪ sieku nɔaŋ a juɔsa.

³⁶ Die v wɔnna ta kpɪkpaaku chɔŋ tianna wa, die v pɪasɪ dɪ, “Bɪa yine?”

³⁷ Die ba balɪ wa dɪ, “Yisa, vuodieke dɪ yine Nazeriti vuoke tiannana.”

³⁸ Die v faasɪ wa dɪ, “Yisa, Davidi Haagɪŋ, chɪgɪ mɪŋ zɔɔlɪŋ.”

³⁹ Ama vuodiekemba die dɪ benne nuŋka die dɪ natɪ wa ta balɪ wa dɪ v tarɪ watɪ, ama die v faasɪ nata dɪ, “Davidi Haagɪŋ, chɪgɪ mɪŋ zɔɔlɪŋ.”

⁴⁰ Die wɪa Yisa die dɪ zie ta yɪ nɔaŋ dɪ ba yaa daa wa a keŋ v jigɪŋ. Die v kenne a gbige wo, Yisa die dɪ pɪasɪ wa dɪ,

⁴¹ “Bɪa fu yaala n yi a yɪ fu?”

Die v yɪŋŋi baarɪ dɪ, “N Yɔmɔtɪeŋ, n yaala fu yuori n ninehe mɪŋ.”

⁴² Mi Yisa die dɪ balɪ wa dɪ, “Yesime, fu yine yada ka wɪa fu ye gbaamɪŋ.”

⁴³ Lele womi die v ninehe dɪ yuori, die v dɪ Yisa ta bɪra Nɪmɪŋ. Die kpɪkpaaku dɪ yene wo wo, die ba mana dɪ bɪrɪ Nɪmɪŋ.

19

Yisa aŋaŋ Zakiyosi wɪa

¹ Ka kɔaŋ chaanɪ Yisa die dɪ ga a juu Jeriko a chɔŋ tianna.

² Ta daa wɔnyɛ die dɛ bie mi ba wasa wa Zakiyosi, die ɔ yiwo lampotuosirin jakuɔɔ, ta die yaa nyinti pam.

³ Die ɔ miɛ ɔ ye Yisa dɛ yine vuodieke, ama die ɔ yine vuogobiri wɛ die ɔ ka biagɛ ye wo dama vuosi die dala miɛ.

⁴ Die wɛ die ɔ chɛgɛ a dɛ kpɛkpaaku niɛɛa a ga juɛɛ chunchulin tɛɛ dɛ ɔ ye Yisa, dama die ɔ gara mi chaɛɛ.

⁵ Yisa die dɛ kenne a tɛgɛ mi wo, ɔ daansi ɛmɛnsikpen ta balɛ yɛ wa dɛ, “Zakiyosi, ken sɔɔ lagɛ lagɛ. Sie n yi fɔ chaanɔ jinne.”

⁶ Ta Zakiyosi die dɛ yi lagɛ lagɛ a ken sɔɔ ta waasɛ wa aɛaɛ sɛgɛfalɛkpenkpɛɛɛ ta yaa wa ga ɔ tiginɛ.

⁷ Ta vuodiekemba mana die dɛ yene wo die dɛ piili a vɔɔna wɛ dɛ, “Daa wa gie ga birɛɛ wa chaanɔ tɛntɛmbɛɛɛ tɛɛ wo tiginɛ me.”

⁸ A kuɛɛ chaɛɛ die Zakiyosi dɛ hagɛ a zie a balɛ yɛ tɛ Yɔmɔtɛɛ Yisa dɛ, “N Yɔmɔtɛɛ, wɔmma, n nan puo nyindiekemba n yalla bule ta nagɛ kaanɛ a yɛ zɔɔɛntɛɛɛɛɛ; ta dɛ yi maɛ nyɛɛ wa vuɔɛ, n nan yɛɛɛ tɛɛ wo die bɔnɛsa.”

⁹ Yisa die dɛ balɛ wa dɛ, “Gbatɛaanɛɛ ken tigiɛ gie vuosi me jinne, dama fɔ gbaɛ yiwo Abarahami haagɛɛ.

¹⁰ Manɛ vuota Bɔa kenye miɛ dɛ n yaalɛ vuodiekemba dɛ bana ta ye be a gbatɛ ba taɛɛ.”

Salɛma bie nandaga wɛ

(Mat. 25.14-30)

¹¹ Die vuosi die dɛ yene a wɔmma wɛaha gie wo, Yisa die dɛ bi a taɛɛ ba nandagɛɛ, dama die

ba yile dɪ Yisa dɪ gbigine Jerusalemi wɪa, Nɲmɪŋ naari die baa ka keŋ wo lagɪ lagɪ.

¹² Die wɪa die ɔ baari dɪ, “Daa jakɔɔŋ wɔnyɪ die gana tɪŋgbaŋ saasaa dɪ ba ga kalɪŋ wa naa, ta ɔ yɪŋŋi keŋ tigiŋ.

¹³ Die ɔ balla ɔ ga wa die ɔ wa ɔ tuntuntɪŋ baŋ, ta yɪ yɪ ba salɪma* bie kaani kaani, ta balɪ yɪ ba dɪ, ‘Nɪ nagɪ ligirehe gie a tɔŋ tɔɔma a ga tɔgɪ sanŋa dieke n baan nan viiri keŋ.’

¹⁴ Ama die ɔ tɪka vuosi die ka yaala ɔ wɪa, die wɪa die ba tɔŋ tuntuntɪŋ dɪ ba ga balɪ naakpɪka dɪ ba ka yaala daa wa gie yɪ ba naanŋ.

¹⁵ “Ama die daa jakɔɔri dɪ ga dii naari ta yɪŋŋi keŋ tigiŋ. Die ɔ kenne wo, die ɔ wa ɔ tuntuntɪba die ɔ yɪna ba ligirehe a lagɪsɪ, dɪ ɔ yaala ɔ ye ba yene nybarɪ die a gɔtɪ.

¹⁶ Nɪŋŋan vuoke die dɪ keŋ a baari dɪ, ‘Jakɔɔŋ, n ye wo salɪma bie baŋ a gɔtɪ fɔ yɪna miŋ jadieke wo ma.’

¹⁷ Die jakɔɔri dɪ baari dɪ, ‘Kpaŋŋɪ fɔ gbaŋ, yiwo tuntuntɔ vɪɪɪ. Fɔ miŋŋɪna a pɔgɪɪ jabike wɪa, n nan nagɪ tɪgɪsɪ baŋ a yi fɔ nuusi me.’

¹⁸ Die vuodieke dɪ diisine wo dɪ keŋ a baari dɪ, ‘Jakɔɔŋ, n ye wo salɪma ligire bie anɔ a gɔtɪ jadieke fɔ yɪna miŋ wa ma.’

¹⁹ Jakɔɔri die dɪ balɪ a yɪ geŋ wo dɪaŋ dɪ, ‘N nan nagɪ tɪgɪsɪ anɔ a yi fɔ nuusi me.’

²⁰ “Wɔnyɪ dɪaŋ dɪ keŋ a baari dɪ, ‘Jakɔɔŋ fɔ ligire bini wɔnna, die n nagɪ vili wo gachɔɔtɪŋ ma a nagɪ lobɪri,

* **19:13** 19.13 Salɪmbiŋ die yiwo chɪtɪ ataa tune.

21 dama die n chɪga fɔ wa ŋmaamuŋ, dama yiwo vuodieke wɪa dɪ tuana. Naga jadieke dɪ kana a ka yi fɔ jaan, ta gobe jadieke fɔ kana ka burɪya.'

22 Ta jakɔɔrɪ die dɪ balɪ yɪ wa dɪ, 'Fɔnuŋ tɔntɔntɪ bɪaŋ, n nan nagɪ fɔ gbaŋ gbaŋ fɔ wɔbalɪka a dii fɔ sarɪya. Sɪba a baarɪ n yiwo vuodieke wɪa dɪ tuana, ta naga jadieke dɪ kana ka yi n jaan, ta gobe jadieke n kana ka burɪya.'

23 Bɪa yine ta fɔ ka nagɪ n ligirebu a paŋŋɪ aŋ ba yiŋŋɪ tuŋ muŋ aŋaŋ nyɔarɪ? Amɔ n tunna a keŋ naa n tuŋ nan tuoƙe aŋaŋ nyɔarɪ.'

24 Womi die jakɔɔrɪ dɪ balɪ a yɪ vuodiekemba dɪ zene mi wo dɪ, 'Nɪ tuo ligire bini a nyuŋ ɔ jigiŋ ta nagɪ gɔtɪ vuodieke dɪ yalla ligire bie baŋ wa.'

25 Die ba yiŋŋɪ balɪ wa dɪ, 'Jakɔɔŋ, ɔ wɔŋ yaa wa ligire bie baŋ.'

26 Die ɔ yiŋŋɪ a balɪ ba dɪ, 'N bala nɪ, vuodieke dɪ yalla nyinti, ba nan yɪ wa pam a gɔtɪ, ama vuodieke dɪ wone wo jaan, bɪta gbaŋ ɔ yalla wa ba nan tuoƙe a nyuŋ ɔ jigiŋ.'

27 Tɔ, lele n dataasɪ diekemba die dɪ kana ka yaala dɪ n dii naarɪ, nɪ ga yaa ba keŋ giena a kɔɔ ba n nuŋŋa.' "

Yisa die dɪ june Jerusalemi ta ba bɪra wa dene (Mat. 21.1-11; Maki 11.1-11; Jɔɔn 12.12-19)

28 Yisa die dɪ bala wɪaha a kpatɪ wa, die ɔ dɪ ba nuŋŋa ba gara Jerusalemi.

29 Die ɔ kenne gbigi Betifiji aŋaŋ Betani tɪgɪsɪ die dɪ benne kunkogin dieke ba wasɪnana Olivi tɪsɪ kunkogiri, die ɔ tuŋ ɔ kɔaŋandɪsɪrɪba bale a balɪ yɪ ba dɪ,

30 “Nɪ gamma tɪŋkpaŋŋɪ dieke dɪ benne nɪ nɪŋŋa wa, nɪ die keŋ juo nɪ nan ye bonpɔlɪ dɪ bɔbɪna zie ta vuonɪ dɪ ye ka jɔbalɪ ka. Nɪ forisi ke a yaa ka a keŋ giena.

31 Ta dɪ yi vuonɪ dɪ pɪasɪ nɪ dɪ, ‘Bɪa nɪ forisi ke?’ Nɪ balɪ wa dɪ, ‘Tɪ Yɔmɔtienɪ yaalala ka.’ ”

32 Die ba ga a ye wudieke gbaŋ gbaŋ die Yisa dɪ bala a yɪ ba wa.

33 Die ba forisinene bonpɔlɪka, ka tienɪ die dɪ pɪasɪ ba dɪ, “Bɪa nɪ forise bonpɔlɪka?”

34 Die ba yinɪŋi a balɪ wa dɪ, “Tɪ Yɔmɔtienɪ yaalala ka”,

35 ta die ba datɪ ka a yaa ka a keŋ Yisa jiginɪ. Ta die v kvaŋandɪsɪrɪba die dɪ nagɪ gaatɪ a diisi bonka sikpenɪ ta sunɪŋi Yisa dɪ jɔbalɪ kalɪ ka ma.

36 Die v jɔbalɪna a gara wa vuosisi dɪ nagɪ ba gaatɪ a jaatɪ sieku me.

37 Die v kenne a gbigi jigidieke sieku dɪ sɔbna gara Olivi kunkogiri jigiri, v kvaŋanvuosi mana die dɪ piili a bɪra Nɪmɪŋ aŋaŋ sɔgɪfɪalɪŋ, ta bɪra wa aŋaŋ lolɪkpɪuma yaa gamma mamachi wɔkpɪuma dieke ba yene wo dɪ,

38 “Nɪmɪŋ yi alibarika yi naaŋ dieke dɪ kienene Nabidie Nɪmɪŋ saaŋ ma.

Sɔgɪdvagaŋ bemme arɪzanna ma, ta nɪ kotɪ Nɪmɪŋ saaŋ sikpenɪ.”

39 Mi Farasisi batanɪ die dɪ benne kpɪkpaaku ma wa die dɪ balɪ yɪ Yisa dɪ, “Dɪdagɪrɪv, balɪ fɔ kvaŋanvuosisi dɪ ba tarɪ watɪ.”

40 Yisa die dɪ yinɪŋi a balɪ ba dɪ, “N bala nɪ, dɪ yi ba tarɪ, ama tanaha dɪ dvana wa nan dɪ nata a bɪra Nɪmɪŋ.”

Yisa die di konna Jerusalemi wia dene

⁴¹ Die ɔ kenne gbigi Jerusalemi ta ye ke wo die ɔ kɔŋ ka wia,

⁴² ta baaru di, “Di yiwo bɔaŋ di jinne ni vuosi ka sɔba wudieke di baan di yaa sɔgɔɔvagin a ken ba jigin. Lele ka lɔburiya muŋ ba jigin.

⁴³ Jerusalemi, saŋŋa nan ken fu dataasi nan mu gaamuŋ a gilin fu lɔga mana di ba tuoli fu. Sojasi nan taan gilin fu jigin mana.

⁴⁴ Ba nan ŋmabi fu mana ta kɔɔ fu vuosi. Ba nan chɔɔsi ni tige mana ta taŋ balumuŋ kaan wiaru a beri ka jigiberisikin. Naa mana nan ken yi dama ni kana ka muŋŋi saŋŋa dieke Ŋmuŋ di kenne di ɔ gbatu ni a taan wa.”

Yisa die di gana a ga wɔnsi Ŋmuŋ jiamuŋ juokpenkpuku sɔŋ dene

(Mat. 21.12-17; Maki 11.15-19; Jɔɔn 2.13-22)

⁴⁵ Ka kuaŋ chaan Yisa die di ga juu Ŋmuŋ jiamuŋ juokpenkpuku sɔŋ a piili a yaga vuodiekemba die di daanana nyinti mi wo,

⁴⁶ ta bala ya ba di, “Di maagya Ŋmuŋ gbanƙu sɔŋ di Ŋmuŋ baaru di, ‘N tigin baa ka yiwo Ŋmuŋ jɔɔsuŋ jigin.’ Ama ni nagɔ ka a buruŋ wa gaaruŋ jigiberisikin?”

⁴⁷ Die daan mana Yisa die bie wo Ŋmuŋ jiamuŋ juokpenkpuku ma a daga vuosi Ŋmuŋ wia. Die Ŋmuŋ kɔkaabitɔba nyɔŋkɔraha aŋaŋ miraha didagurɔba aŋaŋ tɔka nyɔŋkɔraha die di mu di ba kɔɔ wa,

⁴⁸ ama die ba ka ye sie dieke ba baan daagu yi die, dama vuotamba mana die chɔsa wɔmma ɔ

wobalikaha ta ka yaala ba waaru u wobalikaha kaanu gban.

20

Vuosi batan die di piasona Yisa yaa gamma u yiko wia dene

(Mat. 21.23-27; Maki 11.27-33)

¹ Daan kaanu Yisa die di bie Nmunu jiamu juokpenkpuke ma a daga vuotamba ta muula Nmunu wovunaha a yia vuosi, ta Nmunu kikaabitaba nyinkoraha anan miraha didaguriba anan tika nyinkoraha die di ken u jigin,

² a piast wa di, "Bal ti, muia yiko me fu yie waha gie? Muia yina fu kanu yiko ke mi?"

³ Yisa die di yinji a bal ba di, "N gban n baa n piast nu wa wupiasiku. Nu bal mu,

⁴ Joon vuodieke die di sunana vuosi Nmunu nyaabu, Nmunu die yina wa kanu yiko ke mi yaa vuota?"

⁵ Die ba piili a bala yia tan di, "Wubia ti baa ti bal? Du yi ti baaru di Nmunu yina wa yiko ke mi, u nan baaru di ta bia wia die ti ka yiwo yada?"

⁶ Ta ti bi baaru di, di vuota die yina wa, kpikpaaku gie mana nan taa ti tana dama ba yi yada di Joon die yiwo Nmunu naazua."

⁷ Die wia die ba yinji bal di, "Ti ka siba jigidieke die ka nyina."

⁸ Yisa die di yinji a bal yu ba di, "Die nu, n gban n kan bal nu, vuodieke di yina mu yiko ke gie man yaa yie waha gie."

*Tɔntɔntɔba nandagiri wia
(Mat. 21.33-46; Maki 12.1-12)*

⁹ Womi Yisa die dɔ taɲ vuotamba nandagiri gie dɔ, “Daa wɔnyɔ die sone tɔsɔ dɔ nyɔnana bie ɔ kɔaɲ ma, ta die nagi ka a yɔ tɔntɔntɔɲ nuusi me ta dɔa a ga jigɪɲ a ga yɔasɔ.

¹⁰ Die a kpaala saɲɲa dɔ tugɔ ɔ tɔɲ ɔ yɔmɔ tɔntɔntɔba jigɪɲ dɔ ɔ ga tuo ɔ tɔaɲ a keɲ. Ama die tɔntɔntɔba die dɔ nɔgɔ ɔ yɔmɔ wa ta vaa ɔ yɪɲɲi ga aɲaɲ nuuwɔaga.

¹¹ Die wia die ɔ bɔ tɔɲ yɔmɔ gaɲ, tɔntɔntɔba die dɔ nɔgɔ wa ta nagi wa yi viivi me ta vaa ɔ viiri ga aɲaɲ nuuwɔaga.

¹² Womi die ɔ bɔ tɔɲ yɔmɔ dieke dɔ gutɔna bɔtaa ma, die ba yɔ wa danɲa ta vigi wa taɲ.

¹³ Womi kɔakɔ tienɲ die dɔ baari dɔ ‘Bɔa maɲ baa yi? Die nɔɲ lele n nan tɔɲ n gbaɲ gbaɲ n bɔa dieke n chone. Wɔnɔɲ nɔɲ ba nan yɔ wa jɔlɔma.’

¹⁴ Ama die tɔntɔntɔba dɔ yene wo wo die ba balɔ yɔ taɲ dɔ, ‘Kɔakɔ tienɲ faari diiru wɔnna. Nɔ vaa tɔ kɔɔ wa ta ɔ faari yi tɔ sɔtɔ.’

¹⁵ Die wia die ba nagi wa a nyɔɲ kɔakɔ ma a ga kɔɔ wa.”

Yisa die dɔ pɔasɔ ba dɔ, “Bɔa kɔakɔ tienɲ dɔ nan yi tɔntɔntɔba gie?”

¹⁶ ɔ nan keɲ a kɔɔ banɔɲ vuosi mi ta nagi kɔakɔ a yɔ vuogaasɔ.”

Die vuosisi die dɔ wɔnna naa wa, ba baari dɔ “Nɔmɔɲ nagi die a ga saasaa.”

¹⁷ Yisa die dɔ daansɔ ba ta pɔasɔ ba dɔ, “Nɔmɔɲ wɔrɔ gie chɔaɲ?”

Dɔ ‘Taɲ dieke mɔmɔrɔba die dɔ zetine ta baari ba ka yaala ka wa

die yine ցոյցոյցուրդ տալ Վստի.’
 18 Vuodieke di nanna tant gie sikpen nan n̄mabı
 n̄mabı ama vuodieke tant di ken nan v sikpen v
 nan n̄n̄ n̄n̄ s̄ba z̄n̄.”

Lampo tuniñ wıa

(Mat. 22.15-22; Maki 12.13-17)

19 Die mıraha dıdagırıba anan N̄mıñ
 kık̄aabitıba nyıñkır̄aha die di mıññına di ba
 wıa Yisa di taana nandagırı gie wo, die ba mıa
 di ba yigi wo mi, ama die ba chıga vuotamba
 n̄maamıñ.

20 Die wıa die ba maansa daansa wa, die ba
 bı a yı mımaansı daansırıba ligire di ba ga Yisa
 jigiñ a ga gaan wa s̄ba ba yiwo vuovına, ta pıası
 wa wıpıasıka ta ye di v nan balı a chıvı an̄ ba
 yigi wo a ga tıka jakıvıri jigiñ.

21 Die mımaansı daansırıba di balı yı Yisa di,
 “Dıdagırıv, tı s̄ba baarı wudieke fı balala ta
 daga wa yiwo wusie, ta ka luge ama a daga N̄mıñ
 sien anan wusie.

22 Balı tı, tı mıraha yı sien mıñ di tı tumme
 lampo a yıma Romani tıñ naan wa Siiza yaa tı
 da tumme?”

23 Ama Yisa die di mıññı ba sanna die wo, ta
 balı yı ba di,

24 “Nagi ligiribiñ a dagı mıñ. Mına nine chaan
 anan v saan diisine ka ma?”

Die ba baarı di, “Naan Siiza.”

25 Ta Yisa di balı yı ba di, “Die nıñ nı nagı yı
 Naan Siiza jadieke di yine v sıtı ta nagı yı N̄mıñ
 dıan jadieke di yine N̄mıñ sıtı.”

26 Die ba ka biagi a yigi wo anan wun vuosisi nunna, die u yinji baliku die yine be mamachi die ba ka biagi a balu wun.

Kun hagin wa

(Mat. 22.23-33; Maki 12.18-27)

27 Die Sadusisi batan die di ken Yisa jigin; banun die ba balala di vuosi kaan daansi hagu kun me; die ba piastu wa di,

28 “Dudaguru, Mosisi die maaguna murika gie a yi tu di, du yi ‘Dembin di ken faaru u hogu ta kpi ta wo balli, di mu daa wa mi numba faaru kpihogu wa amu u muru balli a yi vuodieke di kpine wo.’

29 Die dembisi bayuruyi die benne a yi numballi, jakuru chaan die di faaru hogu, ta ka muru balli ta kpi;

30 womi vuodieke di diisine bule wo di faaru hogu wa, ta ka muru balli ta kpi;

31 vuodieke dan di diisine butaa gban di faaru wa ta kpi ta ka muru balli. Vuotialkaha mana die di faaru hogu wa ta kpi ta ka muru balli.

32 Ka kuan kuan chaan hogu wa dan di kpi.

33 Lele, kun hagin daran muru hogu bala u yi wo? Dama ba bayuruyi wa mana die faaru wa mu.”

34 Yisa die di yinji a balu ba di, “Tingbanaka gie vuosi faara hoon ta naga ba lan ya chullu,

35 ama vuodiekemba di muru anan kun hagin ta nan ken hagu a bemme duru haaliku ma wa, ka faara hoon yaa a naga ba lan yi chullu,

36 dama ba kaan̄ bɪ kpi bɪbra; ba nan dɪ sɪ sɪba malakasi, ta bɪ yi N̄mɪŋ ballɪ dama ba haɣɪ wa kuŋ me.

37 Mosisi gban̄ die daɣɪya dɪ kunti nan daansɪ a haɣɪ kuŋ me. Mosisi die dɪ maagɪna yaa gamma tɪka diilehe, die ɔ wa wa tɪ Yɔmɔtien̄ Nabidie N̄mɪŋ dɪ, ‘Abarahami N̄mɪŋ aŋaŋ Aziki N̄mɪŋ aŋaŋ Jakobu N̄mɪŋ.’

38 Vuosi gie die wɔŋ kpi mɪŋ ama ba ye ko bie wo ba mɪsɪ ma dama N̄mɪŋ ka yi wo kunti N̄mɪŋ, ɔ yiwo vuodiekemba dɪ benne ba mɪsɪ ma ma N̄mɪŋ, dama ɔ nuŋŋa ba mana dɪ beri ba mɪsɪ ma.”

39 Die wɪa mɪraha dɪdagɪrɪba batan̄ dɪ balɪ a yɪ Yisa dɪ, “Dɪdagɪrɪ, mɪŋŋɪ a balɪ mɪŋ.”

40 Die wɪa die ba chɪga dɪ ba bɪ pɪasɪ wa wɔpɪasɪkɪŋ.

Mɪnɪa bɔa yine Masia wa?

(Mat. 22.41-46; Maki 12.35-37)

41 Yisa die dɪ balɪ yɪ ba dɪ, “Laha ba baari dɪ N̄mɪŋ vuɔnbarkɪrɪ Masia wa baa ɔ yiwo Davidi haagɪŋ?”

42 Dama N̄mɪŋ gban̄kɔ sɔŋ, Davidi gban̄ gban̄ die maagɪya yɪla gban̄kɔ sɔŋ dɪ

‘Nabidie N̄mɪŋ die balɪ a yɪ n Yɔmɔtien̄ dɪ:

kala n nuudiigiri gie chaan̄

43 a ga tɔɣɪ san̄ŋa dieke n baan̄ nan nagɪ fɔ dataasɪ a yi fɔ nuusi me.’

44 Davidi die wasa Masia wa dɪ, ‘N Yɔmɔtien̄’, ta laha Masia wa dɪ bɪ baa ɔ yi Davidi haagɪŋ?”

Yisa dɔ balla ba yaa gamma mura didagɔrɔba berɔn dene

(Mat. 23.1-36; Maki 12.38-40)

⁴⁵ Die vuosi mana dɔ wɔnnana Yisa wa, die ɔ balɔ a yɔ ɔ kwanɔndɔsrɔba dɔ,

⁴⁶ “Nɔ sɔmma vuodiekemba dɔ dagɔnana Nɔmɔn mɔraha, ba nan dɔ yaala ba yeegi guuwagɔtɔ a chɔmma gilɔn me, ta yaala ba wasɔma ba aɔaɔ jɔlɔma nyugiti ma, ba keɔ juu Nɔmɔn jɔamɔn juone me, ba nɔaɔ yaala vuokpɔma jigikasɔka, ba keɔ laalɔn jigin ba yaala sikpeɔ kɔmɔmatielɔn jigikasɔka.

⁴⁷ Banɔn ba nyɔra kpihɔgɔba ta gbata ba nyinti mana, ta jɔɔsa Nɔmɔn aɔaɔ jɔɔsɔwagɔtɔ sɔba ba chɔga Nɔmɔn. Ba tɔbɔdatɔn nan faasɔ dala pam.”

21

Kpihɔgɔ piini wɔa

(Maki 12.41-44)

¹ Womi Yisa die dɔ daansɔ tɔaɔn ye nyinti-tielɔn dɔ nagɔnana piinisi a yie Nɔmɔn jɔamɔn juokpeɔkɔkɔ ligire kpalɔ ma;

² ta die bɔ ye kpihɔgɔ zɔɔlɔntielɔn gban dɔ nagɔna kobusi ligiribie ale a yie kpalɔ ma.

³ Ta Yisa die baarɔ dɔ, “Wusie maɔn bala nɔ, kpihɔgɔ zɔɔlɔntielɔn wo gie nagɔ wa pam a yi a tɔaɔn vuon mana,

⁴ dama ba mana vɔarɔ a nyɔn wa ba nyinti pam ma, ama kpihɔgɔ zɔɔlɔntielɔn wo gie nɔn nagɔ wa jadieke ɔ bala ɔ dii a keɔ yi.”

Nɔmɔn jɔamɔn juokpeɔkɔkɔ chɔɔsɔn wɔa

(Mat. 24.1, 2; Maki 13.1, 2)

⁵ Die batan die di bala yaa gamma Nmuj jiamuj juokpenkpuku wia, die ba bala yaa gamma ka vurun anan tanvuna anan piini dieke ba naguna a yi Nmuni. Yisa die di baari di,

⁶ “Ni yene nyinti gie mana wa, ama sanja kien ta tan balumuj gban kaan wari ka jigiberisikin; a mana nan nan tngban.”

*Magisin anan wahala wia
(Mat. 24.1, 2; Maki 13.1, 2)*

⁷ Die v bala waha gie die ba piasu di, “Dudaguru, sanja bia naa di baa di yi? Ta bia balla ka yi a dagi di sanja toguya muj di ka yi?”

⁸ Yisa die di baari di, “Ni summa ta ni da ken vaa ba gaan ni. Vuosi pam nan ken anan n saan a baari ‘Manuj n yine Masia wa ta sanja gbigiye muj.’ Ama ni da ken dia ba.

⁹ Ni nan won tontu anan waaguj wia, ama ni da ken vaa nmaamuj yalla ni, dama sie waha gie woluj yi ama a ka dagi siba dunta kpatuj nan ken lele ke gie.”

¹⁰ Die v bi balu a yi ba di, “Buurin nan wagu buurin, ta naaluj dian wagu tan.

¹¹ Tngban domuj anan kon anan yuagibiatu nan ken tngbanka gie luga mana mana. Vuosi nan ye mamachi wokpuma di bala ka vaa nmaamuj juu be nmusikpen.

¹² Ama ta genhe mana ken yiwo, ba nan yigi ni ta vaa ni dii wahala, ta nagu ni yi Nmuj jiamuj juone nyunkura an ba dii ni saruya, ta nagu ni yi dansarika sun; ta bi nagu ni a ga naaluj jige anan tngbanka nyunkura jiguj n wia.

13 Naa bala ka yi ni sien an ni balu n wia a yi ba.

14 Die wia ni yi siri ta da vaa di mugisi ni anan ni baan nan balu wudiekemba a gbatu ni gban a taan;

15 dama sanja mi n nan yi ni yan anan wudieke ni baan nan balu, amu ni dataasi kaan biagi nyanji ni wabalika yaa a chiisi ni.

16 Ama ni chwalu anan ni nulu anan ni numballu anan ni tigin vuosi anan ni zwalu nan ken a nyu ni kwan a posi ni chian, an ba ku ni batan.

17 Ta vuon mana nan ken haa ni, dama ni dina n kwan wia.

18 Ama ni sikpen zuobalumu gban kaan bia.

19 Du yi ni ka zeti n kwan dusu ni nan ken ye miivoli dieke di wone kpatu.

Yaa gamma Jerusalemi tu chusun wia

(Mat. 24.15-21; Maki 13.14-19)

20 "Ama sanja dieke ni ken ye ta sojasi taan gilin Jerusalemi, ni nan di siba a baaru ka chusun sanja gbigiye mu.

21 Sanja mi vuodiekemba di benne Judia tu ma chigi ga tana sikpen; ta vuodiekemba di benne Jerusalemi chigi a nyu, ta vuodiekemba dian di benne tukpanjisi dian da a ken a juu tika ma

22 dama sanja mi yiwo tibusu sanja. Waha gie mana nan ken yi siba die di maagina Nmun gban ku ma die wo.

23 Sanja mi wuban nan di bie hogu nyuuti-tielin anan hogu diekemba di yalla ballunyaasi,

dama wahala pam balla ka kenj tuka gie me, ta Nmuj sinyuruj nan kenj vuosi gie me.

²⁴ Ta sojasi nan kenj kuv batan anan takoobi, ta nagı batan a ga tıgıstı a va ba biruj yonıstı. Ta vuodiekemba dı kana ka yi Juu vuosi nan tıbu tıbu ta dıdıa Jerusalemi ma a ga tıgı sanja dieke ba sanja dı baan kpatı.

Vuota Bva yinji kenij wıa

(Mat. 24.29-31; Maki 13.24-27)

²⁵ “Ta dagıtı nan dı bie nmınnı ma anan chıku ma anan chımarıstı ma. Ta tıngbanjka gie me sugıchıstıstı nan kenj tıngbanıstı mana ma, ta nmaamıj nan dı beri yaa gamma mıgıkpırtı ponjıku wıa.

²⁶ Ta nyındiekemba dı benne nmınsıkpın nan dındıj a lagıj tan, die wıa nmaamıj nan juu vuosi a va ba chaa, ta nan dı chısa wudieke dı kienene tıngbanjka ma wa.

²⁷ Sanjka mi ba nan ye manıj vuota bva dı nyınnana nınmara sıj anan hagırtıkpınkpırtı anan chaankpınkpırtı.

²⁸ Wıaha gie dı kenj piili a yie, nı yigi sikimıj dama nı gbatıtanıj sanja gbigiye mıj.”

Chunchuleke tıka dagıtı wıa

(Mat. 24.32-35; Maki 13.28-31)

²⁹ Yisa die dı taan ba nandagıtı gie dı, “Nı daansı chunchuleke tıka anan tıstı mana.

³⁰ Nı kenj ye tıstıstı vaatı ta a tısa nı nıan mıjı mıj dı yıbıj gbigiye mıj.

³¹ Die gban gban nı kenj ye ta wıaha gie yie, nı nan dı sıba a baarı Nmuj naarı gbigiye mıj.

32 “Wusie maŋ bala nı, leleke gie vuosi kaan kpi a kpatı ta wıaha gie mana keŋ yi.

33 Nımuŋsikpeŋ aŋaŋ tuŋgbaŋka gie nan keŋ tıaŋ ga, ama n wɔbalıka kaan tıaŋ ga naa daa.

Nı gbara ta juusıma Nımuŋ

34 “Nı gbara nı gbaŋ ta da keŋ a wıarı dɔɔga diile me aŋaŋ daan nyuule me aŋaŋ wumugisike me, dı daa die, n keŋku nan keŋ pirigi nı ma.

35 Dında daarı nan nan bubı tuŋgbaŋka gie vuosi mana sıba taŋ chachabı.

36 Nı gbara ta juusıma Nımuŋ saŋa mana dı ɔ yi nı haɣıri dieke dı baan nan va nı nyanŋı wıaha gie mana dı balla a yi wo. Ta bı bıaɣı a zie manıŋ vuota Bba wa nıŋa.”

37 Die daan mana Yısa die ŋaan bie wo Nımuŋ juamıŋ juokpeŋkpıku ma a daga vuosi Nımuŋ wıa, ta juŋmuŋ mana ɔ ŋaan nyıŋ a bie wo kunkogi dieke ba wasınana Olivısi Tıııı kunkogiri me;

38 ama sukɔɔŋ mana vuosi mana ŋaan nyıŋ muŋ a ga Nımuŋ juamıŋ juokpeŋkpıku ma a ga wɔmma ɔ wɔbalıkaha.

22

Vuokpıma die dı sanna dı ba kɔɔ Yısa dene (Mat. 26.1-5; Maki 14.1, 2; Jɔɔn 11.45-53)

1 Die saŋka die dı gbıgi dı ba dii dɔɔga dieke ba ŋaana ŋɔba paanɔ dieke ba kana ka nagı

dabotti a yi wo, die ba wasa kanuɗ dɔɔgaka mi gasittanɗ* dɔɔga,

² ta die Nɓuɗ kɪkaabitɩba aɗaɗ mɩraha dɩdagɩɩba die dɩ mɩa a yaala sieti dɩ ba kɩsɩ Yisa, ama die ba chɩga daadamba ŋmaamuɗ.

*Judasi die dɩ saagɩna a posi Yisa chɩaɗ dene
(Mat. 26.14-16; Maki 14.10, 11)*

³ Womi Sitaani die dɩ juu Judasi vuodieke die ba wasɩnana Asikaroti ta bɩ yi Yisa kɩaɗandɩsɩɩba baɗ aɗaɗ bale wo wɔnuɩ.

⁴ Die wɩa wɔnuɗ Judasi die dɩ ga balɩ Nɓuɗ kɪkaabitɩba nyɩɗkɩraha aɗaɗ ba sojasi nyɩɗkɩraha ɔ baɗ nan yi die a vaa ba yigi Yisa.

⁵ Die ba sɔgɩtɩ dɩ fɩalɩ ta die ba baarɩ ba nan yɩ wa ligire.

⁶ Die Judasi die dɩ saagɩ ta wa piili a yaala sie dieke ɔ baɗ nan nagɩ Yisa a yi ba nuusi me saɗɗa dieke kpɩkpaɗ dɩ worine.

Yisa die dɩ yine siri dɩ ɔ dii gasittanɗku dɔɔga nyindiike dene

(Mat. 26.17-25; Maki 14.12-21; Jɔɔn 13.21-30)

⁷ Die ba dinene paanu dieke ba kana ka nagɩ dabotti a yi wo saɗɗa dieke ba ŋaana kɩa yiisehe a yie gasittanɗku dɔɔga nyindiikehe dɩ keɗ tɔgɩ,

⁸ Yisa die dɩ tɔɗ Piita aɗaɗ Jɔɔn aɗaɗ nɔarɩ gie dɩ, “Nɩ ga a yi tɩ gasittanɗku dɔɔga nyindiikehe siri aɗ tɩ dii.”

⁹ Die ba piastɩ wa dɩ, “Sɩa fu yaala tɩ ga a yi he siri?”

* **22:1** 22.1 Nɓuɗ malaka die dɩ kɩsɩ Ijipiti bɔmbɔɗaɗ ballɩ dembisi ama ta garɩsɩ Izara bɔmbɔɗaɗ ballɩ dembisi.

10 Ʋ baari di, “Ni wɔmma, ni ganana tika sɔku ni nan haari daa wɔnyi di chine jaan anan nyaan, ni dia wa a ga juu tigidieke me ɔ junene wo,

11 a balɔ tigiri tien di, ‘Dɔdagɔrɔ wa baari, chaamba juodieke manɔ anan n kwanandɔsɔrɔba di balla ti dii gasitanƙu nyindiikehe bie sɔa?’

12 Ʋ nan dagɔ juokpenƙpɔn di benne sikpen me a yallɔ jaan mana a gbari, mi ni nan yi nyindiikehe.”

13 Die ba nyɔn ga a ye jaan mana sɔba Yisa die di balla ba wa die wo, die wɔa die ba yi gasitanƙu dɔɔgaka nyindiikehe mi.

Tɔ Yɔmɔtien nyindiike diile wɔa

(Mat. 26.26-30; Maki 14.22-26; 1 Kor. 11.23-25)

14 Die gasitanƙu dɔɔga nyindiikehe diile sanɔa di tɔgɔna, Yisa die di ga kalɔ anan ɔ tɔntɔntɔba ban anan bale wo di ba dii.

15 Die ɔ balɔ a yi ba di, “N paalɔ yaala mɔn di n dii gasitanƙu gie dɔɔga nyindiikehe anan ni ta wahalaka ye ken n ma.

16 N bala ni, n kaan bi dii he bɔbra a yaa ga tɔgɔ sanɔa dieke wusie diile he di bala di yi Nɔmɔn naari ma.”

17 Womi die ɔ tuo nyaan chibin anan daan ta biri Nɔmɔn ta baari di, “Ni tuo genƙe a tia yi tan a nyuu;

18 N bala ni, a nyɔn jinne yaa gamma, n kaan bi nyuu daabu gie sie Nɔmɔn naari ken ken.”

19 Die ɔ bi nagɔ paanɔ ta biri Nɔmɔn ta gbieri gbieri ke a nagɔ yi ba ta baari di, “N nyɔngbanɔn

wonna man̄ baa n nagı an̄ ba kuu muḡ nı wıa. Nı yime naa a tunsıma n wıa.”

²⁰ Die gban̄ gban̄ die ba dine kpatı wa ı nagı nyaan̄chibike an̄an̄ daabu a baarı dı, “Nyaan̄chibike an̄an̄ daabu gie yiwo N̄muḡ nuahaal̄ dieke n ziene an̄an̄ n zımbu dı nyınna wa a yı nı.

²¹ “Ama nı ye, vuodieke dı balla ı posi n chıaka kalı wa gie a lagıḡ a die an̄an̄ muḡ.

²² Manıḡ vuota Bıa nan seḡ kpi sıba N̄muḡ dı sanna die wo, ama wıbuıan̄ bie vuodieke dı balla ı posi n chıaka.”

²³ Womi die ba piili a pıasa tamba ba jabıa balla ı yi die.

Nınhagıruḡ yaa gamma Nyın̄kuruḡtı wıa

²⁴ Die nınhagıruḡ die dı nan ı kvan̄andısuḡrıba sunsuḡ dı ba jabıa balla ı yi jakısuḡ.

²⁵ Yısa die dı balı a yı ba dı, “Tuḡgban̄ka gie naalıḡ ḡaan̄ pıgılı ba vuosi an̄an̄ nuḡḡmuḡna ta vuodiekemba dı yine tuḡgban̄ka nyın̄kura yaala ba wasıma ba vuon̄ mana zıa.

²⁶ Ama nınuḡ dı ka baa dı sıma die. Vuodieke dı yine vuokpuḡ nı sunsuḡ, sie ı yi sıba buabın̄, ta nuḡḡandısuḡrıba wa yi sıba tıntıntı.

²⁷ Muḡna yine vuokpuḡ a tuḡ ı chanchaalıḡ, vuodieke dı kala a die yaa vuodieke dı tuḡanana nyındıikehe? Dı yiwo vuodieke dı kala die wo, ama manıḡ n bie nı sunsuḡ sıba tıntıntı wa.

²⁸ “Nınuḡ nı yine vuodiekemba dı benne n jıḡıḡ n wumugısıkehe ma san̄ḡa ma ma.

²⁹ N chıa N̄muḡ die dı kalınnı muḡ naarı gie wo, die gban̄ gban̄ man̄ nan yı nı kanıḡ naarı mı.

³⁰ Nɪ nan dii ta nyuu anan manɪn n naaru ma, ta kalɪ naagbanɪ ma a dii Izara buurisi ban anan ale wo sariya.”

Yisa die dɪ balla dɪ Piita nan chiisi dɪ v ka sɪba wa dene

(Mat. 26.31-35; Maki 14.27-31; Joon 13.36-38)

³¹ Tɪ Yomutien die dɪ balɪ yɪ Simoni Piita dɪ, “Simoni, Simoni, womma, Sitaani jɔɔsa wa sien dɪ v magɪsɪ nɪ ta chaaru nɪ sɪba ba naana a chaaru zaa an v ye dɪ nɪ yiwo zaa bie yaa zaavɔntɪ.

³² Ama funɪn Simoni n jɔɔsɪ wa Nmɪn a yɪ fu dɪ fu yadaka da keɪ sɔɔn tɪngban, ta fu keɪ a yinɪ a keɪ n jigin fu kpanɪsɪma fu nɪmballɪ.”

³³ Piita die dɪ yinɪ a balɪ wa dɪ, “N Yomutien, n yi siri dɪ n juu dansarɪka anan fu, ta kpi anan fu.”

³⁴ Yisa die dɪ yinɪ a balɪ wa dɪ, “Piita, n bala fu, kparaan nan keɪ baa ka kɔmma ta funɪn chiisi wo butaa dɪ zɪ mɪn.”

Mugisin sanɪa

³⁵ Womi Yisa die dɪ pɪasɪ ba dɪ, “Die n tunna nɪ die nɪ ga ta ka pɔgɪlɪ ligire jasɔɔkɪn anan bulɔgɪn anan nɪraha die nɪ waaru jaan mɪn?”

Die ba yinɪ baaru dɪ, “Aayɪ.”

³⁶ Yisa die dɪ baaru dɪ, “Ama lele nɪn, vuodieke mana dɪ yalla ligire jasɔɔkɪn yaa bulɔgɪn v nagɪ ka, ta vuodieke dɪ kana ka yallɪ takoobi, v nagɪ v jayeekin a daa a daa kaanɪ.

³⁷ N bala nɪ, dɪ maagɪya Nmɪn gbanɪkɔ ma dɪ ‘Ba nagɪ wa mɪn a gutɪ vuobɪatɪ ma.’ Die wɪa, die gban gban ba nan yi mɪn, dama wudieke mana

ba maaguna yaa gamma n ma Nmuḡ gbanḡu ma wa nan keḡ yi wusie.”

³⁸ Die ṽ kwanḡandusuriba dɪ baari dɪ, “Tɪ Yomutien, ye, takoobisi ale wonna.” Die ṽ yinḡi a baari dɪ, “Dɪ mu.”

Yisa die dɪ jɔsɔna Nmuḡ aḡaḡ nuḡḡmina dene (Mat. 26.36-46; Maki 14.32-42)

³⁹ Die ṽ nyuḡ mi a ga Olivi Tɪstɪ kunkogin me sɪba ṽ ḡaana yie die wo; ta die ṽ kwanḡandusuriba die dɪ dɪ ṽ kwanḡ a ga.

⁴⁰ Die ṽ tuguna mi wo, die ṽ balɪ a yɪ ba dɪ, “Nɪ jɔsɔna Nmuḡ amɔ nɪ da keḡ juu magɪsuḡ ma.”

⁴¹ Die ṽ chuḡ ga ba nuḡḡa bita a sɔsuḡ gbirigi a jɔsɔ Nmuḡ dɪ,

⁴² “N Chɔa Nmuḡ, dɪ yi fɔ dɔḡḡɔ fɔ vɔari muḡ a nyuḡ wɔbia dieke dɪ kienene n ma naa, ama vaa fɔ dɔḡḡɔ yi da manuḡ n dɔḡḡɔ.”

⁴³ Womi malaka die dɪ nyuḡ arɪzanna ma a keḡ a kpanḡɪstɪ wa.

⁴⁴ Die ṽ benne sugɪchɔsɔsuḡ ma wa die ṽ faastɪ a jɔsɔ Nmuḡ aḡaḡ nuḡḡmina, die ṽ walɪḡ die dɪ nanna tuḡbanḡ sɪba zuḡ.

⁴⁵ Die ṽ kenne haḡɪ Nmuḡ jɔsɔkɔ ma wa die ṽ yinḡi ga ṽ kwanḡandusuriba jiginḡ, ta ye ta ba gɔɔra, dama sugɪchɔsɔsuḡ die vana ba gbalɪḡ.

⁴⁶ Die ṽ pɪastɪ ba dɪ, “Bɪa wɪa nɪ gɔɔra? Nɪ haḡɪ a jɔsɔna Nmuḡ amɔ nɪ da keḡ a juu magɪsuḡ ma.”

Ba yigine Yisa dene

(Mat. 26.47-56; Maki 14.43-50; Jɔɔn 18.3-11)

⁴⁷ Yisa die ye ko bala wɪa ta ye kpɪkpaanḡ dɪ kienene. Ta Judasi ṽ kwanḡandusuriba wɔnyɪ die

duna ba nuna, a die ken Yisa jigin di u mugisi u kaamu.

48 Ama ta die Yisa die di pias wa di, “Judasi, mugisi wa n kaamu di fu nyu manu vuota Bua kua?”

49 Die Yisa kuaandusirba die di yene wudieke di bala ka yiwo, ba pias wa di, “Tu Yomutien, ti wagi ba anan takoobisi?”

50 Ama ta ba wony di wu yi lapi a gobi Nmun kukaabirba jakuun yomu nuudiigin chaan tibun a taan.

51 Ama Yisa die di baari di, “Di mu”, ta die a nagi daa wa tibri a yinji a mari.

52 Die Yisa di pias Nmun kukaabirba nyunkoraha anan ba sojasisi nyunkoraha anan tika nyunkoraha di kenne di ba yigi wo wo di, “N yiwo gbigbatiru ni ken anan takoobisi anan dengbile di ni yigi mu?”

53 Manu die n bie ni jigin Nmun jamun juokpenkpu ku ma daan mana ta ni ka mia di ni yigi mu. Ama san ka gie yiwo ni suti anan Sitaani di yine lmun hagitien wo suti.”

Piita die di chiisine Yisa dene

(Mat. 26.57, 58, 69-75; Maki 14.53, 54, 66-72; Joon 18.12-18, 25-27)

54 Mi die ba yigi Yisa a yaa wa a ga Nmun kukaabirba jakuun tigin, ta Piita die di bie saasa ta di ba.

55 Die ba chogisi wa bolin gbaaku sunsun a kalu a gilinbu a weele, Piita die di ga gutu ba a kalu.

56 Die tuntuntuba havuubin wony die di ye Piita di kala bolibu jigin, die u ken a munu

daansɩ wa die ta keŋ baarɩ dɩ, “Daa wa gie gban die gutɩ wa Yisa ma.”

⁵⁷ Ama Piita die dɩ chiisike dɩ, “N lta, n ka wɔŋ sɩba wa.”

⁵⁸ Die dɩ yi sɩaa, daa wɔnyɩ dɩaŋ die dɩ ye wo a baarɩ dɩ, “Fɔnɩŋ, fɔ gban yiwo ɔ kwanɔandɩsɩrɩba wɔnyɩ?”

Ama die Piita dɩ yinŋi balɩ wa dɩ, “N nɩmbɩa, n ka yi ba wɔnyɩ.”

⁵⁹ Die dɩ bɩ yi sɩaa daa gaan dɩ bɩ keŋ a baarɩ dɩ, “Wusie, daa wa gie gban die beri aŋaŋ wa dama ɔ gban yiwo Galili vuon.”

⁶⁰ Piita die baarɩ dɩ, “N nɩmbɩa, manɩŋ n ka wɔŋ sɩba wudieke fɔ balala wa.”

Die ɔ yene ko bala wɩaha, kparaan die dɩ kuŋ.

⁶¹ Ta tɩ Yɔmɔtien Yisa die dɩ yinŋi a daansɩ Piita nine me, ta Piita die dɩ tɩnsɩ wudieke tɩ Yɔmɔtien Yisa die dɩ balɩ yɩ wa wa dɩ, “Kparaan nan keŋ baa ka kɔmma sorin sɔkɔɔŋ ta baarɩ zɩ mɩŋ bɩta mama.”

⁶² Die Piita dɩ nyɩŋ yen me a kuŋ pam.

*Die ba vɔarɩna Yisa fala ta nɩŋ wa dene
(Mat. 26.67, 68; Maki 14.65)*

⁶³ Die vuodiekemba die dɩ gbarɩna Yisa wa die dɩ vɔarɩ wa fala ta nɩŋ wa,

⁶⁴ ta nagɩ jaan a bɔbɩ ɔ nine chaan ta nɩŋ wa ta balɩ wa dɩ, “Bɔŋ a dagɩ vuodieke dɩ nɩŋna fɔ wa.”

⁶⁵ Ta die ba balɩ wɩa pam a chɩɩsa ɔ saan ta zɩa wa.

*Die ba yalla Yisa a ga sarɩya diiru jigɩŋ dene
(Mat. 26.59-66; Maki 14.55-64; Jɔɔn 18.19-24)*

⁶⁶ Die tunj di vonna, die Juu vuosi nyɔŋkɔraha anan, Nmun kɔkaabitɔba nyɔŋkɔraha anan miraha didagɔrɔba die di lagɔn tan nyɔŋkɔra lagɔmunj jigin, die ba yaa Yisa a keɔ ba jigin.

⁶⁷ Die ba pɔasɔ wa di, “Balɔ tɔ, fɔnɔn fɔ yine Nmun Vuovɔarɔkɔrɔ Masia wa?” Die Yisa di yinɔni baarɔ di, “Du yi man balɔ nɔ, nɔ kaan yi mun yada,

⁶⁸ ama n dɔan man pɔasɔ nɔ wɔpɔasɔkɔn nɔ kaan saagɔ a yinɔni mun.

⁶⁹ Ama a nyɔn lele yaa gamma manɔn vuota Bɔa nan daansɔ kalɔ Hagɔrɔtien Nabidie Nmun nuudiigin chaan.”

⁷⁰ Die ba mana di pɔasɔ wa di, “Die nɔn fɔ yine Nmun Bɔa wa?”

U yinɔni baarɔ di, “Sɔba nɔ balla die wo.”

⁷¹ Womi die ba baarɔ di, “Tɔ ka bɔ yaala daansɔatielin bɔbra. Tɔ gban gban tɔ wɔn ɔ nɔan wɔbalɔka mun.”

23

Die ba yalla Yisa a ga Paliti nɔnɔa dene

(Mat. 27.1, 2, 11-14; Maki 15.1-5; Jɔɔn 18.28-38)

¹ Die daadamba mana di hagɔ a yaa Yisa a ga naan Paliti* jigin,

² mi die ba piili a bala a chɔɔsa wa di, “Tɔ ye daa wa gie di balala tɔ vuosi di ba da tunj lampo a yɔ naan Siiza ta bɔ baarɔ di ɔ yiwo Nmun Vuovɔarɔkɔn Masia ta bɔ yi naan.”

* **23:1** 23.1 Paliti die yiwo Romani tunɔgan naan Siiza nyɔŋkɔra wɔnyɔ.

³ Die wɔa Paliti die dɔ pɔasɩ wa dɔ, “Fɔ yine Juu vuosi naan̄ wa?”

Yisa dɔ yin̄ɔi a balɩ wa dɔ, “Sɩba fɔ balla die wo.”

⁴ Womi Paliti die dɔ balɩ yɩ N̄mɩɔ kɩkaabitɩba nyɩnkɔraha an̄an̄ kɔkpaaku dɔ, “Manɩɔ n̄ ka ye daa wa gie dɔ chɔɔsɩna die.”

⁵ Ama die ba faasɩ a kpan̄ɔi ba gban̄ dɔ, “U dagɩku vaa wa vuosi dɔ yie watɩ an̄an̄ waagin̄. Die ɔ wolin̄ piili wo Galili me ta die ga Judia tɩgɩsɩ mana mana ta wa ken̄ giena.”

Naan̄ Herodi die dɔ dine Yisa sariya dene

⁶ Die Paliti die dɔ wɔnna naa ɔ pɔasɩ dɔ, “Daa wa gie yiwo Galili vuon̄?”

⁷ Die ɔ mɩn̄ɩna dɔ Yisa nyɩɔ wa Galili tɩngban̄ dieke Herodi dɔ daansɩnana wa, die ɔ vaa ba yaa wa ga Herodi jigin̄, dama wɔnɩɔ Herodi die bie wo Jerusalemi kanɩɔ san̄ka mi.

⁸ Die Herodi n̄aan̄ wɔmma Yisa wɔa, ta die yaala ɔ ye wo. Die wɔa die ɔ yene wo wo ɔ sun̄ die dɔ fɩalɩ, ta die yaala Yisa yi mamachi wɩn̄ an̄ ɔ ye.

⁹ Die wɔa die ɔ pɔasɩ Yisa wɔpɔasɩka pam, ama ɔ ka tɔgɩɔ wa.

¹⁰ Die N̄mɩɔ kɩkaabitɩba nyɩnkɔraha an̄an̄ mɩraha dɩdagɩɩba die zie mi ta faasɩ bala a chɔɔsa Yisa.

¹¹ Die Herodi an̄an̄ ɔ sojasisi die dɔ vɔarɩ Yisa fala ta yiwo wɔbɩatɩ pam, ta die nagɩ garɩvɩn̄ɩɔ a yeegi wo ta nagɩ wa yin̄ɩ ga Paliti jigin̄.

¹² Die dɩnda daari gban̄ gban̄ Herodi an̄an̄ Paliti dɔ yi zɔalɩ, dama die ba yiwo dataasɩ an̄an̄ tan̄.

*Paliti die dı yine sien dı ba kuv Yisa dene
(Mat. 27.15-26; Maki 15.6-15; Joon 18.39-
19.16)*

¹³ Paliti die dı wa Nmin kikaabitıba nyınkuraaha anan ba tıka nyınkuraaha anan vuosisi,

¹⁴ a balı a yı ba dı, “Nının nı yalla daa wa gie a ken n jigin a baarı dı v gaama vuosi ba waga wagıtı, ama lele n dii wo v sarıya nı nınna ta ka ye wudieke nı bala dı v yi chıvı wa.

¹⁵ Herodi gban ka ye wudieke v yine chıvı, die wıa v vaa ba yınji nagı wa a ken n jigiri. Nı yeye? Daa wa gie ka yi wın mana amv kun.

¹⁶ Die wıa n nan yi ba tıbı wa anan kpaasın ta vaa v ga.”

¹⁷ ((Die ba gasıtınkv dıvga sanın mana Paliti nanın vvarı wa vuobalımnın a nyın dansarıka sın a taan a yı ba.))

¹⁸ Die kpıkpaakv mana dı natı dı, “Kuv daa wa gie. Vvarı Barabasi a yı tı yvı.”

¹⁹ Die ba nagı wa Barabasi a yi dansarıka sın dama v vaa wa watı anan waagin dı nan tıka sın anan v vuosi kuvla wıa.

²⁰ Ama Paliti die yaala v vaa wa Yisa a taan yvı die wıa die v bı balı yı kpıkpaakv bıbra.

²¹ Ama ta ba ye ko nata dı, “Kpaası wa dagarıkırı ma, Kpaası wa dagarıkırı ma.”

²² Paliti die dı pıası ba v butaa ma dı, “Bıa wobın v yi? Manın n ka ye wudieke v yine amv kun. Die wıa n nan vaa ba tıbı wa anan kpaasın ta vaa v ga.”

²³ Ama die ba ye ko nata anan lolikpuma di ba kpaasi Yisa a diisi dagarikiri ma; die ba natiku die di ken nyanhi Paliti.

²⁴ Die wia Paliti die di yi ba sien di ba yi ba duhu.

²⁵ Die u vuari daa dieke ba yaalala wa a taan, vuodieke die di vana wati anan waagu di nan tika ma wa ta bi ku vuosisi, ta nagi Yisa a yi ba di ba yi wo ba duhu.

Die ba kpaasina Yisa a diisi dagarikiri ma dene

(Mat. 27.32-44; Maki 15.21-32; Joon 19.17-27)

²⁶ Die sojasisi die di nagi Yisa a ga, die ba ganana wa ba ga tuoli daa wonyi ba wasinana Simoni, vuodieke die di nyinna Sayireni, die u nyi wa tunkpana a ken juo Jerusalemi suh. Die ba yigi wo, a nagi Yisa dagarikiri a chii wo ta vaa u chiike a di Yisa kvan.

²⁷ Die daadaan pam die didi Yisa kvan, die hooj batan die gutina ba ma a kuma u wia.

²⁸ Yisa die di yinhi a bal ba di, "Jerusalemi hooj, ni da kumma n wia ama ni kumma ni gban gban ni wia anan ni balli.

²⁹ Dama sanja kien vuosi di nan baari di, 'Hogu piri vuodiekemba di kana ka muri balli ta yi ba busu banu ba yaa sugfialu.'

³⁰ Kanu sanja mi vuosi di nan bal a yi tana di, 'Nan ti ma.' Ta bal yi kunkogehe di 'Nan ti ma a ligi ti.'

³¹ Dama du yi ba yie naa a yia muh, vuodieke di kana ka yi wuh a chusi, die nuh laha ba baa ba yi vuodiekemba di yine a chusi?"

32 Die ba nagı tıntumbıatı tielin bale gban a gıti Yisa ma dı ba ga kuv ba.

33 Die ba kenne a tıgı jigidieke die ba wasınana Sikpenkogilike jigin, mi die ba kpaası Yisa a diisi dagarıkırı ma, ta die kpaası tıntumbıatı tielin bale wo dagarısı ma, ta kaanı die dı bie v nuudiigin chaan ta kaanı dıan v nuugalı chaan.

34 Yisa die dı baarı dı, “N Chva Nmıı, nagı chaa vuosi gie, dama ba zı ba yinene wudieke wo chıan.”

Die ba puo v gaati a tıa tan anan chaachaa.

35 Die vuosi dı zie mi a daansa ta Juu vuosi nyııkıraha dı vvara wa fala dı, “Die v gbatı wa vuosi a taan, dıı yi v sen yi Nmıı Vuovarıkıı Masia wa, v gbatı v gban a taan.”

36 Sojasisi gban die dı vvara wa fala; die ba nagı danmıııı a yı wa,

37 ta baarı dı, “Dıı yi fı yi Juu vuosi naan, fı gbatı fı gban a taan.”

38 Die ba maagi maagi a diisi dagarıkı ma dı,
“JUU VUOSISI NAAŃ WA WŃNNA.”

39 Sańka mi tıntumbıatı tielibe wınyı die ba kpaasına a gıti wa die dı taana wa jome dı, “Da fı yine Masia wa? Gbatı fı gban anan tı a taan.”

40 Ama wınyı wa die dı galıı wa dı, “Fııııı ka chıga Nmıı? Dama tı mana bie wo tıııııı balııııı ma.

41 Tııııı nıı tı tıııııııı mı mıı, dama wudieke tı yine wo tune tı tuose dene, ama daa wa gie nıı ka yi wııı a chııııı.”

42 Ta die a balı yı Yisa dı, “Yisa, tııııı n wıa sańıa dieke fı keń dii fı naarı.”

⁴³ Yisa die dı yinji a balı wa dı, “Wusie manj bala fı, jinne manıj ananj fı nan dı bie Paradasi† ma.”

Yisa kuñ wıa

(Mat. 27.45-56; Maki 15.33-41; Joon 19.28-30)

⁴⁴ Die dı yiwo ñmıntvası, ñmınnı die dı ka chaana ta tıngbanjka mana die dı sibi a ga tıgı ñmınnı dı gbılınna bimbilimıj ataa sanja;

⁴⁵ ta die garı dieke die dı sagına Nımıj jıamıj juokpenkpıkkı sukı die dı puo bule.

⁴⁶ Yisa die dı kenj a keesi ananj lılıkpııj a baarı dı, “N Chıa Nımıj, fı nuusi me manj naga n haalıj yie.” Die v balı wa naa ta kpi.

⁴⁷ Die sojasisi jakıvı die dı yene wudieke dı yine wo die v bırı Nımıj a baarı dı, “Wusie, daa wa gie señ yiwo vuovıııj.”

⁴⁸ Die vuodiekemba mana dı lagısına mi dı ba daansı wudieke dı yinene wo dı yene wudiekemba dı yine wo ba mana die dı yinji ga tıgıj ananj sıgıchıvııj.

⁴⁹ Ama v zvalıba mana ananj hıgı diekemba dı dına wa a nyıj Galili wo die dı zie saasaa a daansa wudiekemba mana dı yinene wo.

Yisa nyıngbanıj guule wıa

(Mat. 27.57-61; Maki 15.42-47; Joon 19.38-42)

⁵⁰ Die daa wınyı die benne ba wasa wa Josefı, die v nyıj wa Juu vuosi tıj ba wasınana Arimatia. Die v yiwo vuovıııj ta bı dı Nımıj ta die a chıısa Nımıj naarı kenıj.

† **23:43** 23.43 Ba bı wasa arızanna paradasi ka chııj yiwo jigıdieke sıgıfıalıj dı benne.

⁵¹ Die ɔ yiwo Juu vuosi nyɛŋkɔra wɔnyɪ, ama die ɔ ka saagu wudieke ɔ chanchaalɔba die dɪ sanna wa ta yi wo.

⁵² Die ɔ ga Paliti nɔŋa a ga jɔsɔ wa Yisa nyɛŋbanɔka.

⁵³ Die ɔ nagi Yisa nyɛŋbanɔka, a yallɪ garɪ haalyɪtalɪŋ a veli wo a yaa ka a ga dɔaŋ vɔrthaalɪ dieke ba votine taŋ ma, ta ye ka guu vuonɪ mi.

⁵⁴ Die dɪ yiwo Alɪzuma daraaŋ ta davnɔsɪkɪrɪ daari dɪ yaala ka piili.

⁵⁵ Hɔgɔ diekemba die dɪ dɪna Yisa a nyɛŋ Galili wo die dɪ dɪ Josefɔ a ga a ye vɔrɪkɔ aŋaŋ ba dɔana Yisa nyɛŋbanɔka dene ka sɔŋ.

⁵⁶ Die ba yɛŋŋi ga tigiŋ a ga wɔnsɪ kpaanyɔga aŋaŋ tulaarisi.

Die ba vuosi davnɔsɪkɪrɪ daraaŋ sɪba ba miraha dɪ dagɪna dene wo.

24

Yisa kuŋ haŋi wɪa

(Mat. 28.1-10; Maki 16.1-8; Jɔɔn 20.1-10)

¹ Die Alasiri daraaŋ sukuleeliŋ, ta hɔgɔba ha die dɪ ga vɔrɪkɔ jigɪŋ aŋaŋ ba tulaari diekemba ba wɔnsɪna wa.

² Die ba kenne tɔgɪ vɔrɪkɔ jigiri die ba ye ta taŋ dieke ba nagɪna a ligi vɔrɪkɔ nuari bilɪŋye,

³ die wɪa die ba juu vɔrɪkɔ sɔŋ ama die ba ka ye tɪ Yɔmɔtɪeŋ Yisa nyɛŋbanɔka.

⁴ Die ba zene a yile wɔrɪ gie wo, dembisi bale die dɪ keŋ zie ba jigɪŋ bɔnyɪ ta yeegi nyɛŋyeeke dɪ nyɛŋsɪnana sɪba nɔnyɛŋsɔŋ;

⁵ die n̄maam̄n̄ die d̄i yigi h̄oḡuba ha ta ba s̄ub̄n̄ gbirigi t̄n̄gb̄n̄, ama dem̄bisi bale wo die d̄i p̄ias̄i ba d̄i, “B̄ia n̄i d̄i d̄ia yaala vuodieke d̄i benne v̄ m̄is̄i ma k̄unti j̄igin̄?”

⁶ V̄ wo ḡiena, v̄ haḡiya. N̄i t̄un̄s̄i wudieke die v̄ balla a ȳi n̄i wa sān̄ja dieke v̄ benne Galili me wo;

⁷ d̄i ‘Ba nan yigi w̄on̄n̄ vuota B̄ua a naḡi yi vuobiati nuusi me ān̄ ba k̄paas̄i wa dagar̄ik̄n̄ ma ān̄ v̄ k̄pi; ama v̄ nan haḡi k̄un̄ me ka daraa ataa daraa.’ ”

⁸ Womi die h̄oḡubaha d̄i t̄un̄s̄i v̄ w̄obal̄ka ha,

⁹ ta die nȳn̄ v̄or̄ik̄v̄ j̄igin̄ a ȳin̄ji kuli, a bal̄ w̄aha gie mana a ȳi v̄ k̄vān̄and̄us̄ir̄iba bān̄ ān̄n̄ kaan̄ wa ān̄n̄ vuodiekemba d̄i benne mi mana.

¹⁰ Die h̄oḡuba ha saara die wone Meri Magidali n̄ ān̄n̄ Juanna ān̄n̄ Jemisi n̄un̄ Meri; ban̄n̄ ān̄n̄ h̄oḡv̄ diekemba die d̄i ḡut̄ina ba ma wa die bal̄una w̄aha gie a ȳi Yisa t̄ont̄ont̄iba.

¹¹ Ama t̄ont̄ont̄iba die d̄i yile wudieke ba balala wa yiwo w̄ot̄oḡv̄ ta die ka tuo be dii.

¹² Ama Piita die d̄i haḡi a ch̄iḡi ga v̄or̄ik̄v̄ j̄igin̄; a s̄ub̄n̄ a z̄ub̄r̄i a daans̄i ta ka ye jaan̄ mana sie kumbu gar̄ik̄v̄ nȳuna ma. Ta die a ȳin̄ji ga t̄igin̄, ta wudieke d̄i yine wo d̄i paal̄i yi wo mamachi.

Emawusi sien̄ me w̄obal̄ka

(Maki 16.12, 13)

¹³ Die d̄in̄n̄ daari mi ḡban̄ ḡban̄ ba s̄un̄ vuosi die d̄i gara t̄n̄k̄pān̄n̄i kaan̄ ba was̄n̄ana Emawusi, kan̄n̄ ān̄n̄ Jerusalemi die yiwo mali aȳub̄oȳi.

¹⁴ Die ba ch̄onn̄ana wa, die ba die azama yaa gamma wudiekemba mana d̄i yine wo.

15 Die ba dinene azama aṅaṅ taṅ die wo, Yisa gbaṅ gbaṅ die dɪ kenj gbigi be a chuṅ aṅaṅ ba;

16 ama Nṁuṅ die chɔrɪna ba, ba ka muṅṅi Yisa.

17 Yisa die dɪ pɪasi ba dɪ, “Bɪa nɪ chuṅ bala?”

Die ba yinṅi a zie zie aṅaṅ sɔgɪchɔsɪ.

18 Ba wɔnyɪ die ba wasɪnana Kulopasi dɪ pɪasi wa dɪ, “Fɔnuṅ fɔ nyɪna ma fɔ yine chaanɔ a bie Jerusalemi ka gie me ta ka sɪba wudieke dɪ yinene daraa gie nɔaṅ?”

19 Die ɔ pɪasi dɪ, “Wɔbɪaṅti?”

Die ba yinṅi balɪ wa dɪ, “Yaa gamma Nazeriti vuoke Yisa wa; die daa wa gie die yiwo Nṁuṅ naazɔa ta yaa haguṛuṅ pam ɔ wɔbalɪka ma aṅaṅ ɔ tɔɔma ma Nṁuṅ aṅaṅ vuota nuṅa.

20 Ta tɪ Nṁuṅ kɪkaabitɪba nyɪṅkɔraha aṅaṅ tuṅgbaṅka nyɪṅkɔraha dɪ nagi wa yɪ sariya diirin ba dii wo sariya ta baari dɪ ɔ mu dɪ ɔ kpi; die ba kpaasi wa a diisi dagarɪkɪrɪ ma.

21 Ama tɪnuṅ die tɪ yaa yada dɪ ɔ balla ɔ yi vuodieke dɪ baanṅ gbatɪ tɪnuṅ Izara vuosi a nyɪṅ tɪ dataasi nuusi me. A bɪ gɔtɪ, wɪaha dɪ yine ka daraa ataa wɔnna.

22 Die wɪa gbaṅ tɪ sɔṅ hɔgɔba batanṅ balɪ tɪ wa wɪuṅ ka paalɪ yi tɪ mamachi, dama ba ga wa vɔrɪkɔ jiginṅ sɔkɔleeliku gie,

23 ama ba ka ye ɔ nyɪṅgbaṅka. Ba yinṅine a kenj wo, ba baari dɪ banuṅ ba ye wo Nṁuṅ malakasi aṅaṅ ba nine; ta malakasi dɪ balɪ ba dɪ Yisa bie ɔ mɪsi ma.

24 Die wɪa tɪ batanṅ dɪ ga vɔrɪkɔ jiginṅ a ga ye wudieke gbaṅ gbaṅ hɔgɔba dɪ balla wa ama banuṅ ba ka ye Yisa.”

25 Womi Yisa die dɪ balɪ a yɪ ba dɪ, “Bɪa yine nɪ ka sɪba nyinti gie chɪasɪ? Laha nɪ sunsɪ aɲaɲ nɪ baan nan tuo wudiekemba mana Nɲmɪɲ naazɔalɪba dɪ balla wa a dii!

26 Dɪ yiwo talasɪ dɪ Nɲmɪɲ Vuovɔarɪkɪrɪ Masia wa dii wahalaha gie ta wa ye jɪlɪma.”

27 Womi Yisa die piili a dagɪ ba wudieke Nɲmɪɲ gbɔɲkɔ sɔɲ mana dɪ balla yaa gamma ɔ wɪa, ta piili Mosisi dɪ maagina wudiekemba aɲaɲ Nɲmɪɲ naazɔalɪba maaginɪ mana.

28 Die ba kenne a gbigi tɪɲkpaɲɲɪ dieke banɪɲ ba ganana wa, Yisa die dɪ paalɪ yi sɪba ɔ tɪaɲ gara nɪɲɲa,

29 ama die ba jɔɔsɪ wa dɪ, “Bemme giena aɲaɲ tɪ, dama ɲmɪnnɪ wɔɲ nanna mɪɲ ta jigiri dɪaɲ dɪ sibe.” Die wɪa die ɔ juu a wɪarɪ ba jiginɪ.

30 Die ɔ ga kalɪ dɪ ɔ dii nyindiike aɲaɲ ba, a die nagɪ paanɔ a bɪrɪ Nɲmɪɲ a yi ke gbieri gbieri a nagɪ yɪa ba.

31 Womi die ba nine dɪ yuori die ba mɪɲɲɪ wa. Lele wo mi die ɔ nyɪɲɪ ba nine me.

32 Die ba bala a yɪa taɲ dɪ, “Die ɔ balala tɪ sieku me a daga tɪ wudiekemba dɪ maagina Nɲmɪɲ gbɔɲkɔ sɔɲ die wo, die tɪ ka yaa sɔgɪfɪalɪɲ pam?”

33 Die ba hagɪ bɔnyɪ a yɪɲɲɪ ga Jerusalemi a ga haari ɔ kɔaɲandɪsɪrɪba baɲ aɲaɲ kaanɪ wa aɲaɲ vuosi batanɲ dɪ lagɪsɪna taɲ.

34 Die ɔ kɔaɲandɪsɪrɪba die dɪ balɪ ba dɪ, “Tɪ Yɔmɔtɪeɲ seɲ a hagɪ kuɲ me aɲaɲ wusie, ta nyɪɲ Simoni jiginɪ.”

35 Womi vuosi bale wo gie dɪaɲ dɪ balɪ ba wudieke mana dɪ yine sieku me aɲaɲ

ba muḡḡina tı Yomutien saḡḡa dieke v yine paanuku gbieri gbieri die wo.

*Yisa die dı nyınna v kvaḡandu sırıba jigıḡ dene
(Mat. 28.16-20; Maki 16.14-18; Joon 20.19-23;
Tubma 1.6-8)*

³⁶ Die ba yine ko bala waha gie yla ba wa, lele wo mi Yisa gbaḡ gbaḡ dı keḡ zie ba sunsun ta balı a yı ba dı, “Sugıduagıḡ bemme nı ma.”

³⁷ Die ba cheele aḡaḡ ḡmaamıḡ, dama die ba yile dı ba ye wo kogıḡ.

³⁸ Ama ta die v balı a yı ba dı, “Bıa nı sıkpara dı nıḡa? Bıa chıııḡ dı bie nı ma?”

³⁹ Nı daansı ye n nuusi aḡaḡ n nachıḡısa a ye dı dı yiwo manıḡ wusie. Nı gbı muḡ a ye dı dı yiwo manıḡ. Kogıḡ wo nyıḡbanıḡ aḡaḡ koba, sıba nı yene muḡ n yalla nyıḡbanıḡ aḡaḡ koba die wo.”

⁴⁰ Die v balla waha gie a kpatı wa, die v nagı v nuusisi aḡaḡ v nachıḡısa a dagı ba.

⁴¹ Ama die ba ye ka tuo dii dı dı yiwo wonıḡ; dama die dı paalı yi be wo sugıfalıḡ aḡaḡ mamachi dı wurı yiwo wusie. Die v pıası ba dı, “Nı yaa nyındiıke giena a baan nan dii?”

⁴² Die ba nagı zaası dieke ba digine a yı wa,

⁴³ die v nagı a ḡobi ba nıḡḡa.

⁴⁴ Ta die a balı a yı ba dı, “Nı tınsıma n wobalıka die n balla a yı nı saḡḡa dieke die n benne nı jigiri dı waha mana ba maagına Mosisi gbaḡku ma wa aḡaḡ Nımuḡ naazvalıba gbaḡtı ma wa aḡaḡ Nımuḡ gbaḡ dieke ba wasınana yla gbaḡku, dı dı yi talası dı a mana keḡ yi wusie.”

⁴⁵ Die ɔ wa yuori ba yiaŋ dɛ ba sɔmma wudieke dɛ maagɪna wa Ŋmɪŋ gbanƙu ma wa chɪasɪ,

⁴⁶ ta balɪ ba dɛ, “Dɛ maagɪya dɛ Ŋmɪŋ Vuonɔarɪkɪrɪ Masia wa nan dii wahala ta kpi ta haɣɪ kuŋ me ka daraa ataa daraaŋ,

⁴⁷ dɛ ba mɔbɪlɪ a yɪ vuosi ɔ saan ma, dɛ yɪ ba vaa ba tɔntɔmbɪatɪ Ŋmɪŋ nan vaa a chaa ba; dɛ ba wolɪŋ a mɔbɪlɪma wɪaha a yɪma Jerusalemi vuosi ta bɪ mɔbɪlɪ a yɪ buurɪŋ mana.”

⁴⁸ Die ɔ bɪ balɪ ba dɛ, “Nɪnɪŋ nɪ yɪne wɪaha gie daansa tielɪŋ.

⁴⁹ Manɪŋ n baan yɪ nɪ wa N Chɔa Ŋmɪŋ Halɪkasɪka die ɔ yɪna nɔarɪ dɛ ɔ nan yɪ nɪ wa. Ama nɪ chɪsɪma Jerusalemi ma a ga tɔɣɪ saŋŋa dieke Ŋmɪŋ Halɪkasɪka dɛ balla ɔ nyɪŋ ŋmɪŋsikpɛŋ a kɛŋ nɪ ma wa.”

Yisa die dɛ jɔalɪna ga arɪzanna dene

(Maki 16.19, 20; Tɔvma 1.9-11)

⁵⁰ Die Yisa dɛ yaa ba nyɪŋ tɪka sɔŋ a yaa ba ga Betani, mi die ɔ kɔtɪ ɔ nuusi ba ma a yɪ alibarika a yɪ ba.

⁵¹ Die ɔ yɪnene alibarika a yɪa ba wa, die ɔ nyɪŋ ba jɪŋɪ ta jɔalɪ ga arɪzanna ma.

⁵² Die ba jɪaŋ wa ta die yɪŋɪ a ga Jerusalemi aŋaŋ sɔɣɔftalɪŋ pam.

⁵³ Ta die a bie Ŋmɪŋ jɪamɪŋ juokpɛŋkɔrɪku ma saŋŋa mana a bɪra Ŋmɪŋ saan.

Ɗminɔ Nuahaaluɔ Gbanuɔ Kɔmuɔ
Konni NT (Ghana)

copyright © 2004-2019 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Konni)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 Oct 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

5d16fd5e-902d-51bf-967c-3e7c4efb8e57